

Milieuverklaring 2024 voor 2023

EMAS

**VERIFIED
ENVIRONMENTAL
MANAGEMENT**

BE-BXL-000013

FR-000051

LU-000002

Европейски парламент Parlamento Europeo Evropský parlament Europa-Parlamentet Europäisches Parlament
Euroopa Parlament Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο European Parliament Parlement européen Parlaimint na hEoira
Europski parlament Parlamento europeo Eiropas Parlaments Europos Parlamentas Európai Parlament
Parlament Ewropew Europees Parlement Parlament Europejski Parlamento Europeu Parlamentul European
Európsky parlament Evropski parlament Euroopan parlamentti Europaparlamentet

Bijgewerkte milieuverklaring overeenkomstig

Hoofdstuk III, punten 1 en 2, van en bijlage IV bij Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), gewijzigd bij Verordening (EU) 2017/1505 van de Commissie van 28 augustus 2017 en Verordening (EU) 2018/2026 van de Commissie van 19 december 2018

Conceptversie opgesteld door de afdeling EMAS en Duurzaamheid

Volledige vertaling van de Engelse versie, geverifieerd door Vinçotte op 27 mei 2024

Het hoofdstuk over aanbevelingen is niet onderworpen aan externe verificatie en is bijgevolg uitsluitend opgenomen in de milieubeheerevaluatie (Environmental Management Review).

Voor het laatst bijgewerkt op 21.5.2024

INHOUD

SAMENVATTING	6
1. HET EMAS-MILIEUBEHEERSYSTEEM VAN HET EUROPEES PARLEMENT	11
1.1. <i>Het Europees Parlement – belangrijkste gegevens over de EU-instelling</i>	11
1.2. <i>Achtergrond van het EMAS-project bij het Europees Parlement</i>	12
1.3. <i>Toepassingsgebied van het EMAS-milieubeheersysteem</i>	12
1.4. <i>In het EMAS geregistreerde gebouwen</i>	13
1.5. <i>Registraties in het EMAS</i>	14
1.6. <i>Milieucontext van de organisatie en klimaatverandering</i>	15
1.7. <i>Milieubeleid</i>	16
2. MILIEUPRESTATIES	18
2.1. <i>Ontwikkeling van kernprestatie-indicatoren op milieugebied</i>	18
3. MILIEUDOELSTELLINGEN	19
3.1. <i>Koolstofvoetafdruk van het Parlement per vte</i>	21
3.2. <i>CO₂e-emissies door personenvervoer per vte</i>	23
3.2.1. <i>CO₂e-emissies door reizen</i>	24
3.2.2. <i>CO₂e-emissies door woon-werkverkeer</i>	26
3.2.3. <i>Het effect van telewerken op de CO₂e-emissies door woon-werkverkeer</i>	29
3.2.4. <i>Duurzaam woon-werkverkeer bevorderen</i>	30
3.3. <i>Energieverbruik – aardgas en stookolie</i>	32
3.4. <i>Papierverbruik</i>	38
3.5. <i>Waterverbruik</i>	40
3.6. <i>Gerecycled afval</i>	41
3.7. <i>Niet-gerecycled afval</i>	43
3.8. <i>Voedselafval</i>	45
3.9. <i>Andere indicatoren en trends op het gebied van afvalbeheer (geen streefcijfer)</i>	46
3.10. <i>Duurzame aanbestedingen</i>	51
3.11. <i>Biodiversiteit</i>	53
4. EMAS-AUDITS EN NALEVING VAN WETTELIJKE VOORSCHRIFTEN	57
4.1. <i>Interne EMAS-audits</i>	57
4.2. <i>EMAS-wettigheidscontroles</i>	58

4.3.	<i>Externe verificatieaudit van EMAS</i>	58
4.4.	<i>Wettelijk register voor naleving van de regelgeving</i>	59
4.5.	<i>Milieuvergunningen</i>	60
5.	EMAS-ACTIEPLANNEN	61
5.1.	<i>EMAS-actieplan 2023</i>	61
5.2.	<i>Communicatie en bewustmaking inzake EMAS</i>	62
5.2.1.	<i>Communicatie gericht op personeel van het Parlement en jongeren</i>	63
5.2.2.	<i>“EMAS Sustainability Talk” op World Meteorological Day</i>	63
5.2.3.	<i>Uitwisseling van goede praktijken</i>	64
5.3.	<i>Opleiding</i>	64
5.3.1.	<i>Verplichte cursussen</i>	64
5.3.2.	<i>Facultatieve cursussen</i>	65
5.3.3.	<i>Cursussen op aanvraag</i>	65
5.4.	<i>Suggesties van personeelsleden inzake het milieubeheersysteem</i>	66
5.5.	<i>Milieuactiviteiten van de fracties van het Parlement</i>	66
5.6.	<i>Interinstitutionele EMAS-activiteiten</i>	67
5.6.1.	<i>GIME</i>	67
5.6.2.	<i>Eco-Net</i>	67
5.7.	<i>Samenwerking met andere parlementen en organisaties</i>	68
5.8.	<i>Compensatie van koolstofemissies</i>	68
6.	GOVERNANCESTRUCTUUR VAN HET MILIEUBEHEERSYSTEEM	69
6.1.	<i>Het Bureau</i>	70
6.2.	<i>Het stuurcomité milieubeheer</i>	71
6.3.	<i>De milieubeheerfunctionarissen en de inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer</i>	71
6.4.	<i>Afdeling EMAS en Duurzaamheid</i>	72
6.5.	<i>Fracties</i>	73
6.6.	<i>Milieubeheernetwerken</i>	73
7.	DOCUMENTATIE VAN HET MILIEUBEHEERSYSTEEM	75
7.1.	<i>Milieuanalyse</i>	75
7.2.	<i>Milieubeleid</i>	76
7.3.	<i>Milieuhandboek</i>	76
7.4.	<i>Analyse van milieurisico's en -kansen</i>	77

7.5.	<i>EMAS-actieplan</i>	77
7.6.	<i>Milieubeheerevaluatie</i>	78
7.7.	<i>Milieuverklaring</i>	78
7.8.	<i>Compendium van procedures</i>	78
7.9.	<i>Contactgegevens</i>	78
7.10.	<i>Referenties en wettelijke voorschriften</i>	79
8.	BIJLAGEN	80
	<i>BIJLAGE I: Stand van de koolstofvoetafdruk in 2023</i>	80
	<i>BIJLAGE II: Gedetailleerde ontwikkeling van de koolstofvoetafdruk</i>	83
	<i>BIJLAGE III: Lijst van milieuvergunningen:</i>	86
	<i>BIJLAGE IV: EMAS-actieplan en SEF-projecten</i>	88
	<i>BIJLAGE V: Kernprestatie-indicatoren per locatie</i>	93

SAMENVATTING

Inleiding

Het Europees Parlement is de EU-instelling die de burgers van de Europese Unie vertegenwoordigt. Het is medewetgever van EU-wetgeving en is samen met de Raad bevoegd om wetgevingsvoorstellen aan te nemen en te amenderen en om over de EU-begroting te besluiten. Het Europees Parlement houdt ook toezicht op de werkzaamheden van de Europese Commissie en andere EU-organen en werkt samen met de nationale parlementen van de EU-lidstaten om input van hen te krijgen. Het bestaat uit 705 rechtstreeks verkozen leden uit 27 lidstaten. Vanaf de tiende zittingsperiode zal het aantal leden toenemen tot 720. De werkzaamheden van een grote, internationale en meertalige democratische vergadering als het Europees Parlement brengen onvermijdelijk milieueffecten teweeg.

Wat milieuduurzaamheid betreft, verbindt het Europees Parlement zich ertoe het goede voorbeeld te geven. Deze verbintenis komt tot uiting in zijn robuuste milieubeheersysteem, dat overeenkomstig de EMAS-verordening is gecertificeerd. Dit verslag geeft een overzicht van de milieuprestaties van het Europees Parlement in 2023 en belicht de belangrijkste verwezenlijkingen wat betreft de ambitieuze milieudoelstellingen die het Bureau van het Parlement in 2019 voor de negende zittingsperiode (2019-2024) heeft vastgesteld.

Deze milieuverklaring heeft tot doel het publiek en andere belanghebbenden uitgebreide informatie te verschaffen over de structuur en de activiteiten van het Europees Parlement, het milieubeleid en het milieubeheersysteem, de milieuaspecten en milieueffecten, het milieuprogramma, de milieudoelstellingen en -streefcijfers, de milieuprestaties en de naleving van de toepasselijke wettelijke milieuverplichtingen die zijn vastgesteld in bijlage IV bij de EMAS-verordening.

Algemene resultaten

In 2023 heeft het Europees Parlement op verschillende gebieden aanzienlijke vooruitgang geboekt bij het verkleinen van zijn ecologische voetafdruk, en is het de wetgeving blijven naleven. Het Parlement heeft werk gemaakt van de verwezenlijking van elf voor de zittingsperiode 2019-2024 vastgestelde doelstellingen voor kernprestatie-indicatoren op milieugebied, die eind 2023 moesten zijn verwezenlijkt en waarover in 2024 verslag moest worden uitgebracht. De succesvolle verkleining van de ecologische voetafdruk in 2023 werd geschraagd door de uitvoering van een ambitieus actieplan voor het milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS) en kan worden toegeschreven aan een aantal factoren, waaronder een lager verbruik van fossiele brandstoffen voor verwarming, een lager elektriciteitsverbruik en een hogere productie van hernieuwbare energie ter plaatse. Nu wettelijke milieuverplichtingen de komende jaren een steeds grotere uitdaging worden, zet het Europees Parlement zich in om strategisch het voortouw te nemen om best practices toe te passen in zijn EMAS-milieubeheersysteem en de CO₂e¹-voetafdruk verder te verkleinen.

¹ CO₂e (koolstofdioxide-equivalent) is een meeteenheid die wordt gebruikt om de equivalente hoeveelheid kooldioxide met hetzelfde aardopwarmingsvermogen van een reeks broeikasgassen weer te geven.

Van de elf milieudoelstellingen die het Bureau voor de negende zittingsperiode (2019-2024) heeft vastgesteld, heeft het Europees Parlement er negen gehaald.

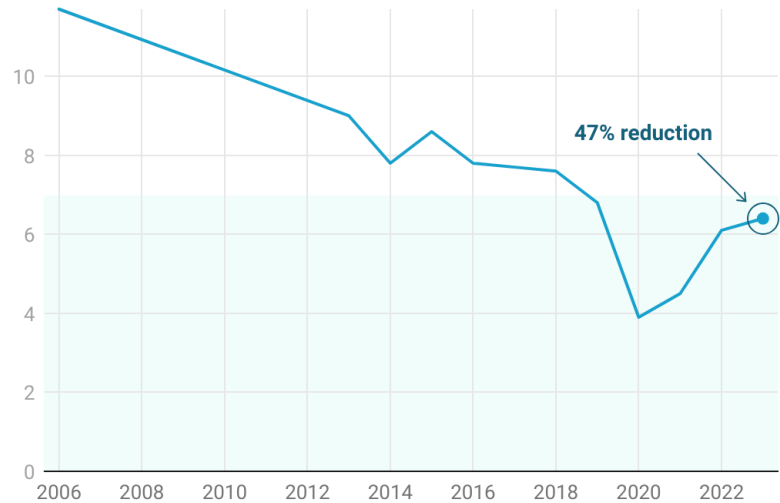
Koolstofemissies:

De totale CO₂e-emissies zijn met 47 % verminderd, wat nog beter is dan de 40 % die het Bureau zich voor de zittingsperiode tot doel had gesteld. Dit succes is voornamelijk te danken aan een daling van het verbruik van fossiele brandstoffen voor verwarming (-42.4 %) en een daling van het elektriciteitsverbruik (-38.1 %).

De koolstofvoetafdruk per persoon bij het Parlement schommelde de afgelopen vijf jaar door de gevolgen van de COVID-19-pandemie. In vergelijking met 2019 (6,8 ton) daalde de voetafdruk aanzienlijk in 2020 (3,9 ton) en in 2021 (4,5 ton) en was hij in 2022 nog steeds relatief laag (6,1 ton). In 2023 bedroeg hij 6,4 ton, wat nog steeds iets lager was dan in 2019.

Carbon footprint

Measured in tonnes of CO₂e per full-time employee.
Target: 40% reduction.

CO₂-emissies door vervoer: De totale CO₂e-emissies van het Parlement zijn weliswaar verminderd in overeenstemming met de doelstelling, maar de emissies door personenvervoer zijn met slechts 27 % verminderd, zodat de subdoelstelling van een vermindering van 30 % ten opzichte van 2006 niet is gehaald. Dat verschil is mede toe te schrijven aan de toegenomen wetgevingswerkzaamheden en het grotere aantal dienstreizen in 2023. Om deze uitdaging het hoofd te bieden, moeten alternatieven voor reizen worden onderzocht, zoals videoconferenties voor vergaderingen, en moet het gebruik van de trein in plaats van het vliegtuig en de auto alsook het gebruik van het openbaar vervoer en elektrische voertuigen voor noodzakelijke reizen worden bevorderd.

Aandeel ter plaatse opgewekte hernieuwbare energie: Een van de prioriteiten voor de huidige zittingsperiode van het Parlement bestond erin zelf meer energie te gaan produceren. Daarom werd voor het eerst een ambitieus streefcijfer van 25 % vastgesteld. Na aanzienlijke inspanningen – die resulteerden in een verzesvoudiging van de opwekking van fotovoltaïsche zonne-energie ter plaatse – is het aandeel ter plaatse geproduceerde hernieuwbare energie in 2023 opgelopen tot 21 %. In de loop van 2023 en in het licht van de nieuwe milieurichtsnoeren voor de hernieuwbare-energicriteria werd de door warmtekrachtkoppeling met gas opgewekte energie uit de berekeningen verwijderd, waardoor het totale cijfer daalde. Om het streefcijfer te halen en zijn totale energieverbruik verder te verminderen, overweegt het Parlement niettemin om verschillende oplossingen op korte en middellange termijn toe te passen,

waaronder warmtepompen en een verdere optimalisering van de technologieën, en om de energiegerelateerde prestaties van al zijn activiteiten en functies te evalueren en aan te passen.

Verwarming: Het Europees Parlement heeft verschillende maatregelen genomen om het verwarmingsverbruik te verminderen, waaronder het aanpassen van de binnentemperatuur, het optimaliseren van de ventilatie van gebouwen en het uitfaseren van verwarmingssystemen op basis van fossiele brandstoffen. In combinatie met een zachte winter hebben deze maatregelen aanzienlijk bijgedragen aan de verwezenlijking van de doelstelling voor verwarming. Zo heeft het Parlement de doelstelling om het verwarmingsverbruik met 25 % te verminderen, gehaald met een indrukwekkende vermindering van 42,9 %.

Elektriciteit: De vermindering van het elektriciteitsverbruik hangt samen met verschillende factoren, waaronder minder binnenverlichting, een tijdelijke daling van het aantal mensen in de gebouwen door telewerken en de toegenomen productie van hernieuwbare energie ter plaatse. De doelstelling om het elektriciteitsverbruik met 20 % te verminderen, is gehaald met een vermindering van 40 %. Zoals elk jaar sinds 2008 nam het Europees Parlement uitsluitend “groene” stroom af, d.w.z. elektriciteit uit hernieuwbare bronnen met officiële certificaten van oorsprong. Ook het elektriciteitsverbruik in externe datacentra was voor 100 % “groen”.

Papier: Door de COVID-19-pandemie is de digitalisering van de werkzaamheden van het Parlement versneld, wat in 2023 heeft geleid tot een vermindering van het papierverbruik met 61 % (nog beter dan het streefcijfer van 50 %). Om het papierverbruik verder te verminderen, heeft het Parlement een “print-on-demand”-beleid ingevoerd en multifunctionele printers gekocht. Het Parlement heeft ook het aantal individuele printers verder verminderd door die waar mogelijk te vervangen door multifunctionele netwerkprinters.

Water: Mede dankzij initiatieven zoals het herstellen van lekken, het installeren van waterefficiënte sanitaire installaties en bewustmaking van het personeel over zuinig omgaan met water is de doelstelling om in 2023 15 % minder water te verbruiken, verwezenlijkt met een vermindering van 43 %.

Afvalbeheer: Het Parlement heeft alle drie de voor de zittingsperiode vastgestelde afvalreductiedoelstellingen verwezenlijkt, namelijk meer afvalrecycling, minder niet-gerecycled afval en minder voedselafval.

- **Gerecycled afval:** Het Parlement heeft zijn doelstelling om in de periode 2016-2024 gemiddeld 76,5 % van zijn totale afvalproductie te recyclen, overschreden. Er werd een indrukwekkend recyclingpercentage van 72,3 % bereikt.
- **Niet-gerecycled afval:** Het Parlement heeft zijn doelstelling om de productie van niet-gerecycled afval tussen 2012 en 2023 met 20 % te verminderen, aanzienlijk overtroffen. Er werd een vermindering van 42,7 % bereikt.
- **Voedselafval:** Het programma van het Parlement om voedselverspilling tegen te gaan, heeft uitzonderlijke resultaten opgeleverd. In vergelijking met 2016 is de hoeveelheid voedselafval per geserveerde maaltijd met 58,8 % verminderd. Daarmee is de doelstelling van een vermindering met 30 % tussen 2016 en 2023 overschreden.

Groene aanbestedingen: Het Parlement heeft de doelstelling van 90 % groene aanbestedingen verwezenlijkt: 96,6 % van de contracten in de prioritaire categorieën was als “groen” of “van nature groen” geclassificeerd. Het Parlement heeft praktische richtsnoeren opgesteld om aspecten van maatschappelijk verantwoord ondernemen in openbare aanbestedingsprocedures op te nemen, waarmee het een voorbeeld gaf voor andere EU-instellingen.

Biodiversiteit: Op alle drie de locaties bereikte de biodiversiteitsindicator van het Europees Parlement een verhouding van 46 % tussen groenzones en verharde oppervlakte. Het Parlement heeft met name een strategie voor actief biodiversiteitsbeheer van zijn groenzones ontwikkeld. Als gevolg daarvan ontving het Europees Parlement in 2023 biodiversiteitslabels voor het vergroten van de biodiversiteit van zijn groenzones in Brussel, Luxemburg en Straatsburg.

Naleving van de wetgeving: Dankzij het milieubeheer- en milieuauditsysteem EMAS krijgt het Europees Parlement maximale zekerheid over zijn naleving van de milieuwetgeving. Alle in EMAS geregistreerde gebouwen van het Parlement voldoen aan de vereisten van de milieuvergunning; wat het Martensgebouw in Brussel betreft, moet één punt van non-conformiteit nog worden verholpen in overleg met de lokale autoriteiten.

EMAS-audits in 2023: In 2023 bestond de cyclus van interne EMAS-audits uit algemene audits van vier van de dertien directoraten-generaal door interne controleurs. In 2023 werden vier wettelijke audits uitgevoerd, met betrekking tot de cateringdienst van het Parlement, de drukkerij- en IT-apparatuurdiensten, de Medische Dienst en de dienst Preventie en Bescherming op het werk, alsook een volledige wettelijke audit van het Adenauer II-gebouw door een externe consultant. De verslagen van de interne en wettelijke EMAS-audits bevatten verschillende positieve punten, waaruit bleek dat de gecontroleerde diensten goed op de hoogte waren van de belangrijkste milieueffecten van hun activiteiten, verdere mogelijkheden voor verbetering op deze gebieden hadden gevonden en werk maakten van verbetering. De interne EMAS-audits boden een gelegenheid om follow-up te geven aan aandachtspunten die in eerdere audits aan de orde waren gesteld en aan de kleine tekortkomingen die tijdens de wettelijke audits en tijdens de externe EMAS-verificatie van 2023 waren vastgesteld.

Externe audits van het EMAS: De externe verificatie van het milieubeheersysteem van het Parlement is in juni 2023 uitgevoerd door Vinçotte nv, een erkende EMAS-verificateur. De milieuverificateur bevestigde dat het milieubeheersysteem van het Parlement voldoet aan de eisen van de EMAS-verordening en valideerde de milieuverklaring van het Parlement voor 2023, die vervolgens werd toegezonden aan de bevoegde autoriteiten op de drie werklocaties. Bij de externe verificatieaudit kwamen 7 positieve punten, 39 aandachtspunten, 10 mogelijkheden tot verbetering en 4 kleine tekortkomingen naar voren. Vier kleine tekortkomingen die in 2022 waren vastgesteld, zijn verholpen, maar er zijn twee nieuwe kleine tekortkomingen gemeld. Voorts bevestigde de auditor de opname van het Adenauer II-gebouw in Luxemburg in het toepassingsgebied van EMAS voor 2023.

Voortgang van het EMAS-actieplan 2023: Het jaarlijkse programma van het Europees Parlement om zijn milieuprestaties te verbeteren, het EMAS-actieplan, bevatte specifieke acties van de diensten van het Parlement om de algemene doelstellingen voor de kernprestatie-indicatoren (KPI's) in het kader van het

EMAS-milieubeheersysteem te verwezenlijken. Deze acties omvatten de omschakeling van het wagenpark van het Parlement naar elektrische voertuigen en voertuigen op waterstof, de installatie van zonnepanelen op gebouwen en de digitalisering van procedures om minder papier te gebruiken.

Voortbouwend op het momentum van 2022 is er indrukwekkende vooruitgang geboekt met het EMAS-actieplan van het Europees Parlement voor 2023:

- 49 acties zijn met succes uitgevoerd, waarmee het uitvoeringspercentage van het voorgaande jaar is overtroffen;
- 38 acties zijn nog in uitvoering en er worden inspanningen geleverd om ze te voltooien;
- 6 acties zijn momenteel opgeschort omdat ze opnieuw moeten worden geëvalueerd of omdat er nog externe factoren moeten worden verholpen; 17 acties zijn geschrapt omdat de prioriteiten zijn veranderd of omdat de doelstellingen met succes zijn verwezenlijkt met alternatieve methoden.

Daarnaast is er goede vooruitgang geboekt als onderdeel van het strategisch uitvoeringskader voor 2022-2024, met 17 projecten in het kader van het programma “Ecologische transformatie”, zoals projecten op het gebied van biodiversiteit, energie-efficiëntie van gebouwen en de uitbreiding van de EMAS-certificering tot de liaisonbureaus van het Europees Parlement.

Betrokkenheid van het personeel: Met de bewustmakingscampagne “EMAS-duurzaamheidslezingen” is het Parlement in gesprek gegaan met prominente figuren uit verschillende disciplines. Dit zorgde voor inzichtelijke discussies en bracht EP-leden en personeelsleden in contact met verschillende duurzaamheidskwesties, zoals energie-efficiëntie, biodiversiteit en duurzame vervoersmiddelen. Alle DG’s en fracties hebben hun milieu-inspanningen opgevoerd en hebben actief deelgenomen aan EMAS-vergaderingen, -opleidingen en -activiteiten. De fracties hebben hun eigen EMAS-acties geïntegreerd in de jaarlijkse EMAS-actieplannen, met een positief effect voor de hele instelling, en een aantal fracties is op vrijwillige basis begonnen deel te nemen aan het interne EMAS-auditproces. De bewustmakingsinspanningen hebben geleid tot een aanzienlijk grotere betrokkenheid en deelname van leden en personeelsleden, onder meer van de fracties. Aan bepaalde bewustmakingscampagnes om de impact van het Parlement op het milieu te verminderen, zoals de Walking Challenge, namen meer dan 1 000 mensen deel.

Internationale samenwerking: Het Europees Parlement heeft zijn EMAS-ervaring gedeeld met nationale parlementen en heeft met andere EU-instellingen en -organen samengewerkt aan de verdere ontwikkeling van milieubeheerpraktijken. Zo waren er bijeenkomsten met organisaties als de Europese Investeringsbank en het Europees Ruimteagentschap over onderwerpen zoals koolstofbeprijzing en koolstofemissies. Deze samenwerking bevordert de uitwisseling van kennis en draagt bij tot een collectieve inspanning voor milieuduurzaamheid bij alle Europese instellingen.

1. HET EMAS-MILIEUBEHEERSYSTEEM VAN HET EUROPEES PARLEMENT

1.1. Het Europees Parlement – belangrijkste gegevens over de EU-instelling

Het Europees Parlement is medewetgever en is samen met de Raad bevoegd om EU-wetgeving aan te nemen en te amenderen en om over de EU-begroting te besluiten. Het Europees Parlement speelt een belangrijke rol bij de vormgeving van EU-wetgeving, waaronder milieuwetgeving. Het heeft een reeks toezichts- en controlebevoegdheden. Zo kan het toezicht houden op andere instellingen, de goede besteding van de EU-begroting monitoren en ervoor zorgen dat de EU-wetgeving correct ten uitvoer wordt gelegd. Het Europees Parlement werkt actief samen met de nationale parlementen in de EU, zoals bepaald in de Verdragen, en met parlementen over de hele wereld.

Het Europees Parlement telt 705 leden, die in de 27 EU-lidstaten rechtstreeks worden verkozen voor een termijn van vijf jaar. Tijdens de komende zittingsperiode 2024-2029 zal het aantal zetels toenemen tot 720. Het totale aantal mensen dat in de gebouwen van het Parlement aanwezig is, varieert naargelang van de locatie en de parlementaire agenda. Zo zijn er in Straatsburg veel meer mensen aanwezig tijdens de maandelijkse vergaderweken. In 2023 had het Secretariaat van het Parlement 10 249 medewerkers van alle categorieën in dienst, onder wie 7 080 personeelsleden van de administratie van het Parlement, 1 097 fractiemedewerkers en 2 072 geaccrediteerde parlementaire medewerkers van de EP-leden. Het Secretariaat heeft tot taak de wetgevingswerkzaamheden te coördineren en de plenaire vergaderingen en de overige vergaderingen te organiseren. Het biedt ook technische en deskundige bijstand en vertolking en vertaling in alle officiële EU-talen aan de plenaire vergadering, de parlementaire organen en de leden van het Parlement om hen te ondersteunen bij de uitoefening van hun taken.

Naast ambtenaren zijn er ook tijdelijke functionarissen, fractiemedewerkers, medewerkers van de leden, tolken en particuliere dienstverleners, die werkzaam zijn in sectoren als gebouwenbeheer, IT, schoonmaak en catering. Journalisten, bezoekers, afvaardigingen van nationale parlementen, diplomatiek personeel en lobbyisten zorgen ervoor dat het aantal mensen in de gebouwen van het Parlement nog groter is.

In 2023 bedroeg het aantal voltijdequivalenten (vte's) voor de berekening van de koolstofvoetafdruk op de drie voornaamste werklocaties 15 844, waarover betrouwbare cijfers en statistieken kunnen worden verzameld en verstrekt. Dit aantal omvat leden, medewerkers van leden, fractiemedewerkers, stagiairs, bezoekers en externe contractanten, zoals bewakers, IT-personeel en tolken. Soms zijn er op de drie belangrijkste werklocaties in totaal wel meer dan 18 000 mensen per dag voor hun werk of als bezoeker aanwezig in de gebouwen van het Europees Parlement.

De werkzaamheden van het Europees Parlement vinden plaats in Straatsburg (Frankrijk) (5 hoofdgebouwen), Brussel (België) (19 gebouwen) en Luxemburg (3 gebouwen). In 2023 bedroeg de totale oppervlakte die het Parlement gebruikte volgens de DIN277-norm 1 200 472 m².

1.2. Achtergrond van het EMAS-project bij het Europees Parlement

Op 19 april 2004 nam het Bureau van het Europees Parlement, dat bestaat uit de Voorzitter en ondervoorzitters, het principebesluit om het EMAS-milieubeheersysteem in te voeren. Na aanvullende technische voorbereidingen hechtte het Bureau in mei 2005 zijn goedkeuring aan de milieudoelstellingen en verzocht het de secretaris-generaal de nodige stappen te ondernemen om deze doelstellingen te verwezenlijken. De eerste versie van de belangrijkste EMAS-documenten werd in december 2005 door het Bureau goedgekeurd. Het systeem en de nodige documentatie, alsook de eerste interne auditcyclus, werden in 2006 ingevoerd. De eerste managementtoetsing werd in juni 2007 uitgevoerd. In november 2007 werd de nieuwe versie van het milieubeleid van het Europees Parlement goedgekeurd en ondertekend.

Na succesvolle externe audits kregen de drie locaties op 17 december 2007 een EMAS-certificering volgens de wereldwijde ISO 14001:2004-norm. De secretaris-generaal startte vervolgens de aanvraagprocedure voor EMAS-registratie voor de drie locaties, die in 2008 met succes werd bevestigd, evenwel met 17 december 2007 als officiële begindatum. In 2010, 2013, 2016, 2019 en 2022 werden audits uitgevoerd om de EMAS-registratie te vernieuwen, met een positief resultaat. In 2022 en 2021 werd net als de jaren daarvoor middels externe verificatie bevestigd dat het Parlement eveneens aan de ISO 14001:2015-norm voldoet.

1.3. Toepassingsgebied van het EMAS-milieubeheersysteem

De administratieve en technische werkzaamheden van het Europees Parlement omvatten bepaalde aspecten die direct of indirect van invloed zijn op het milieu, zoals het energieverbruik voor verwarming en verlichting in vergaderzalen en kantoren, de productie van afval en afvalwater, het papierverbruik en het milieueffect van het vervoer van personen en goederen.

Het EMAS-milieubeheersysteem van het Europees Parlement is gericht op de impact van de eigen activiteiten van het Parlement, waarover het Parlement controle en invloed heeft. Het milieubeheersysteem is van toepassing op alle technische en administratieve activiteiten van het Europees Parlement op de drie werklocaties: Brussel, Luxemburg en Straatsburg. Alle gebouwen van het Europees Parlement op de drie werklocaties worden in aanmerking genomen bij de berekening van de milieu-indicatoren en de koolstofvoetafdruk.

De politieke activiteiten die de leden van het Europees Parlement in het kader van hun mandaat verrichten, zijn van het milieubeheersysteem uitgesloten, tenzij bepaalde activiteiten uitdrukkelijk wel zijn opgenomen.

Bij het bepalen van de elementen, het toepassingsgebied, de milieu-indicatoren en de doelstellingen van het milieubeheersysteem van het Parlement is rekening gehouden met voorbeelden van best practices voor openbaar bestuur zoals beschreven in het desbetreffende [sectorale referentiedocument inzake EMAS](#). De sectorale referentiedocumenten zijn richtsnoeren van de Europese Commissie om organisaties in specifieke sectoren te inspireren en te begeleiden bij het verbeteren van hun milieuprestaties, met beste milieupraktijken, prestatie-indicatoren en benchmarks voor topprestaties.

Het Europees Parlement is het toepassingsgebied van EMAS geleidelijk aan het uitbreiden tot zijn liaisonbureaus in de lidstaten. Het project betreft de gebouwen die gezamenlijk eigendom zijn van en worden gebruikt door het Europees Parlement en de Europese Commissie. De liaisonbureaus van het Europees Parlement zijn in de EMAS-registratie van het Parlement samengevoegd tot een afzonderlijke locatie, met het registratienummer LU-000009. In september 2023 kregen de liaisonbureaus van het Europees Parlement in Wenen (Oostenrijk) en Valletta (Malta) hun EMAS-registratie. De voorbereidende werkzaamheden voor de EMAS-registratie, waaronder de milieuanalyse, het opzetten van een register van naleving van de wetgeving en een wettelijke audit, en een interne EMAS-audit, waren eind 2023 volledig afgerond voor de liaisonbureaus van het Europees Parlement in Boedapest (Hongarije) en Nicosia (Cyprus) en gedeeltelijk afgerond voor die in Sofia (Bulgarije), Den Haag (Nederland) en Kopenhagen (Denemarken). Over het milieubeheersysteem van de liaisonbureaus wordt verslag uitgebracht in een afzonderlijk document, dat wordt gepubliceerd onder dezelfde rubriek “Milieuvoetafdruk” op de website van het Parlement.

1.4. In het EMAS geregistreerde gebouwen

In 2023 waren de volgende gebouwen geregistreerd in het EMAS. Deze gebouwen worden gedurende een cyclus van drie jaar onderworpen aan een periodieke milieuanalyse en bezoeken van externe EMAS-controleurs:

FIGUUR 1: LIJST VAN IN HET EMAS GEREgistREERDE GEBOUWEN

Locatie	Gebouw	Naam
Luxemburg	ADENAUER I	Konrad Adenauer I
	ADENAUER II	Konrad Adenauer II
	Senningerberg	Senningerberg
Brussel	SPAAK	Paul Henri Spaak
	SPINELLI	Altiero Spinelli
	ZWEIG	Stefan Zweig
	BRANDT	Willy Brandt
	ANTALL	József Antall
	Wayenberg	n.v.t.
	Huis van de Europese geschiedenis	n.v.t.
	ARENDE	Hannah Arendt
	Montoyer 70	n.v.t.
	MARTENS	Wilfried Martens
	SCHOLL	Sophie Scholl
Straatsburg	WEISS	Louise Weiss
	CHURCHILL	Winston Churchill
	DE MADARIAGA	Salvador de Madariaga
	PFLIMLIN	Pierre Pflimlin
	HAVEL	Václav Havel

Deze in het EMAS geregistreerde gebouwen worden beschouwd als de belangrijkste gebouwen van het Europees Parlement. Ze maken ongeveer 90 % van de oppervlakte van alle gebouwen van het Parlement uit. In 2023 is het nieuwe Adenauer II-gebouw in het toepassingsgebied van het EMAS opgenomen. Voor het Schollgebouw zijn de milieuanalyse en de volledige wettelijke audit voltooid. Nieuwe hoofdgebouwen zullen geleidelijk worden geregistreerd en in het toepassingsgebied van het EMAS worden opgenomen. Het volgende gebouw dat in het toepassingsgebied van het zal worden opgenomen, is het Campoamorgebouw in Brussel.

1.5. Registraties in het EMAS

Het Europees Parlement heeft het bewijs van naleving van de voorwaarden van de EMAS-registratie, samen met de in het externe auditverslag van Vinçotte nv van 16 oktober 2023 gevalideerde milieuverklaring 2023 voor het jaar 2022, ingediend bij de respectieve bevoegde instanties op de drie werklocaties.

Het Europees Parlement heeft een EMAS-registratie in België (B-BXL-00013), Frankrijk (FR-0000051) en Luxemburg (LU-L000002, voor zijn liaisonbureaus LU-000009). De code van de nomenclatuur van economische activiteiten (NACE)² van het Europees Parlement is NACE 99.

1.6. Milieucontext van de organisatie en klimaatverandering

De milieuprestaties van het Parlement kunnen worden beïnvloed door wisselende externe milieuomstandigheden. De invloed van schommelingen in de gemiddelde seizoenstemperatuur op de milieuprestaties van het Parlement is aanzienlijk. Deze temperatuurschommelingen hebben rechtstreekse gevolgen voor het verbruik van gas en elektriciteit voor verwarming en koeling. Ook de plaatselijke milieuomstandigheden op de drie werklocaties, zoals de mate van luchtvervuiling, zijn van invloed op welke wettelijke beperkingen er worden opgelegd aan activiteiten van het Parlement en zijn leden, personeel en bezoekers. Dit heeft dan weer een weerslag op de algemene milieuprestaties van het Parlement zelf.

De milieuprestaties van het Parlement worden ook beïnvloed door externe maatschappelijke, politieke en financiële omstandigheden, zoals bijvoorbeeld blijkt uit het opnemen van politieke prioriteiten in het milieubeheersysteem, of limieten die worden gesteld aan de beschikbare financiering voor milieuprojecten en -activiteiten.

Voorts kunnen ook veranderende interne omstandigheden een aanzienlijke impact hebben, zoals de mate en de planning van de wetgevingswerkzaamheden, met gevolgen voor het papierverbruik, verkiezingscycli, met gevolgen voor reizen en papierverbruik, en het aantal en de locaties van politieke vergaderingen buiten Brussel en Straatsburg, met gevolgen voor de koolstofemissies door reizen en het vervoer van goederen. Bovendien kan ook het toenemende aantal conferenties en evenementen die buiten de plenaire vergaderingen in de gebouwen van het Parlement in Straatsburg plaatsvinden, gevolgen hebben voor de milieuprestaties. De daarmee samenhangende milieueffecten kunnen bestaan uit een hoger energie- en waterverbruik en een hogere afvalproductie als gevolg van een intensiever gebruik van de gebouwen of uit hogere emissies door de verplaatsingen van bezoekers die de evenementen bijwonen, voor zover die door het Parlement worden gesubsidieerd. Tot slot kunnen de behoefte aan aanbestedingen en de planning daarvan variëren, wat van invloed is op de mogelijkheden van het Parlement om in een bepaald jaar groene contracten te sluiten.

Het vierde jaar van een zittingsperiode wordt meestal gekenmerkt door een toename van de parlementaire werkzaamheden om wetgevingsdossiers tegen het einde van dat jaar of het begin van het jaar daarop af te ronden, zodat er nog voor het einde van de zittingsperiode in de plenaire vergadering over kan worden gestemd. Het jaar 2023 vormde geen uitzondering op deze cyclische ontwikkeling. Daarnaast moesten in 2023 nog steeds vergaderingen worden ingehaald die tijdens de COVID-19-pandemie waren uitgesteld.

Het Europees Parlement houdt bij zijn werkzaamheden rekening met aspecten en toenemende risico's van klimaatverandering. Het Bureau van het Europees Parlement erkent op basis van de milieuanalyse dat de

² Statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de EU. NACE-codes worden gebruikt om bedrijven en organisaties in te delen op basis van hun activiteiten en sectoren.

CO₂e-emissies als gevolg van zijn parlementaire werkzaamheden het belangrijkste aspect zijn dat door het milieubeheersysteem moet worden aangepakt. Daarom behoren de vermindering van de totale CO₂e-emissies van het Parlement en de vermindering van de CO₂e-emissies door personenvervoer tot de belangrijkste milieudoelstellingen voor de zittingsperiode 2019-2024.

De mogelijke gevolgen van de klimaatverandering voor de organisatie van de werkzaamheden van het Parlement worden onderzocht om de continuïteit van de werkzaamheden te waarborgen. Het Parlement heeft al een hittegolffbeleid en kan reageren als het vervoer tussen de werklocaties wordt verstoord door extreme weersomstandigheden. De vermindering van het waterverbruik is een van de elf belangrijke milieudoelstellingen voor de zittingsperiode 2019-2024. Maatregelen om water te besparen, zijn geïntegreerd in de beheer- en renovatieprojecten van de gebouwen van het Parlement. Het optimaliseren van het hergebruik van water is een project van het strategisch uitvoeringskader van het Parlement voor 2022-2024.

1.7. Milieubeleid

Het milieubeheersysteem van het Europees Parlement wordt gestuurd door het milieubeleid van de instelling. Het milieubeleid voor de zittingsperiode 2019-2024 is op 16 september 2019 door het Bureau van het Parlement goedgekeurd.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Parlamento Europeo Evropský parlament Europa-Parlamentet Europäisches Parlament
Euroopa Parlament Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο European Parliament Parlement européen Parlaimint na hEorpa
Europski parlament Parlamento europeo Eiropas Parlaments Europos Parlamentas Európai Parlament
Parlament Ewropew Europees Parlement Parlament Europejski Parlamento Europeu Parlamentul European
Evropský parlament Evropski parlament Euroopan parlamentti Europaparlament

THE EUROPEAN PARLIAMENT'S ENVIRONMENTAL POLICY

The European Parliament recognizes its responsibility for making a positive contribution to sustainable development as a long-term goal. Parliament fulfils this responsibility in its political and legislative role, but also in the way it operates and the decisions it takes on a day-to-day basis.

In 2007, the European Parliament therefore decided that its administration would embark on the path of applying the EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) standard, with the aim of continually improving its environmental results with regard to activities, products and services.

The European Parliament's Environmental Policy is implemented through its Environmental Management System (EMS). The Environmental Policy and the EMS cover Parliament's main environmental aspects, both directly and indirectly, as well as their impact on the sites concerned, and make it possible to establish corresponding objectives.

Interest in the environmental performance of organisations has become a mainstream issue, and it continues to increase in importance. A proactive corporate sustainability strategy to tackle environmental challenges is the hallmark of successful organisations. A broad range of benefits arise from EMAS registration, including reduced costs for resources and waste management, risk minimization, regulatory compliance and improved relations with internal and external stakeholders.

The European Parliament hereby

- reaffirms its commitment to maintaining its EMAS registration and its environmental approach of continuous improvement, with a view towards achieving environmental sustainability in all its administrative activities;
- stresses the already good overall performance of the EMS at the European Parliament as demonstrated by the achievement of the key environmental performance indicator (KPI) objectives for the previous target period, while emphasising the need to further intensify efforts, particularly in the area of greenhouse gas emissions;
- aims to strengthen efforts in order to reach its newly set-up medium- and long-term key environmental performance indicator objectives in the areas of greenhouse gas emissions, electricity consumption, gas, heating oil, and district heating consumption, paper consumption, water consumption, production of waste, waste recycling, renewable energy, food waste, green public procurement, and sustainable mobility;
- undertakes to ensure compliance with objectives and requirements laid down by local, regional, national, as well as EU legislation;
- undertakes to implement preventive measures to further improve its environmental performance and to ensure that environmental considerations and sustainability criteria are integrated in all its administrative activities;
- endeavours to provide sufficient resources for its EMS and activities relating thereto, recognising that development and implementation of specific individual activities should be subject to an assessment in terms of costs, technical feasibility and availability of adequate resources;
- undertakes to include and apply strict environmental and energy efficiency criteria in all of its building policies and building projects;
- endeavours to establish a waste management strategy setting a priority order among waste prevention and management options, including recommendations in terms of prevention, re-use, recycling, energy recovery and disposal;
- aims to examine the feasibility of applying the principles of circular economy in the future planning of Parliament's infrastructure, management of stocks, and in future purchases of goods and services by, inter alia, considering relevant circular economy criteria, such as smart design, reuse of materials and recyclability;
- encourages responsible and appropriate behaviour by training, providing information and increasing the awareness of all its staff, but also its Members and their assistants, about EMAS-relevant aspects of their activities;
- undertakes to introduce best practices with regard to its main environmental impacts, in particular greenhouse gas emissions and waste management, as well as an efficient use of energy, water and paper;
- undertakes to apply best practices in activities associated with its EMS, if appropriate by offsetting carbon emissions, including possible joint offsetting projects with other EU institutions and bodies, greening events organised in and by the European Parliament, and, whenever possible, contributing to expansion and increased quality of green urban areas;
- aims for its EMS activities to contribute to achieving the current Sustainable Development Goals as set by the United Nations General Assembly
- endeavours to further strengthen its sustainable procurement approach as a key tool in environmental management by applying targets for the classification of contracts, combining implementation of established good practices in sustainable procurement with potential innovative sustainable procurement solutions while keeping in mind the specificity of each market;
- aims to promote, encourage and facilitate the use of sustainable transport for daily commutes, missions and other travel related to its administrative and political activities

The European Parliament undertakes to describe in detail, implement and pursue this Environmental Policy, to communicate it to Members, staff, contractors and any other interested parties and to make it accessible to the public.

David Maria SASSOLI, President
Brussels, 6 November 2019

Klaus WELLE, Secretary-General
Brussels, 6 November 2019

2. MILIEUPRESTATIES

Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1221/2009 (de EMAS-verordening) moeten organisaties die EMAS toepassen, verslag uitbrengen over hun milieuprestaties aan de hand van kernindicatoren. De doelstellingen en prestaties worden uiteengezet met betrekking tot de kernprestatie-indicatoren voor totale CO₂e-emissies, emissies van vervoer, verwarming, hernieuwbare energie, elektriciteitsverbruik, papierverbruik, waterverbruik en afvalbeheer.

In de EMAS-verordening is tevens bepaald dat voor organisaties in andere sectoren dan de productiesector, zoals de overheid en de dienstensector, een verband wordt gelegd tussen de totale jaarlijkse output van de organisatie en de omvang van de organisatie, uitgedrukt in aantal werknemers. Daarom worden de indicatoren berekend op basis van het aantal werknemers uitgedrukt in voltijdequivalenten (vte's).

2.1. Ontwikkeling van kernprestatie-indicatoren op milieugebied

Op 16 december 2019 heeft het Bureau van het Europees Parlement elf ambitieuze kernprestatie-indicatoren voor het milieubeheersysteem van het Parlement vastgesteld voor de zittingstermijn 2019-2024. De toegenomen urgentie en ambitie van het milieubeleid van de EU kwam tot uiting in de doelstellingen en activiteiten van het milieubeheersysteem van het Parlement. Aan de tien bestaande gebieden is een subdoelstelling voor de CO₂e-emissies door personenvervoer toegevoegd.

De jaarlijkse acties die in de EMAS-actieplannen worden beschreven, zijn de belangrijkste aanjagers om de aan de hand van de KPI's gemeten milieuprestaties van het Parlement te verbeteren. Deze acties, die in samenwerking met de directoraten-generaal zijn ontwikkeld, zijn rechtstreeks gericht op de doelstellingen van het milieuprogramma.

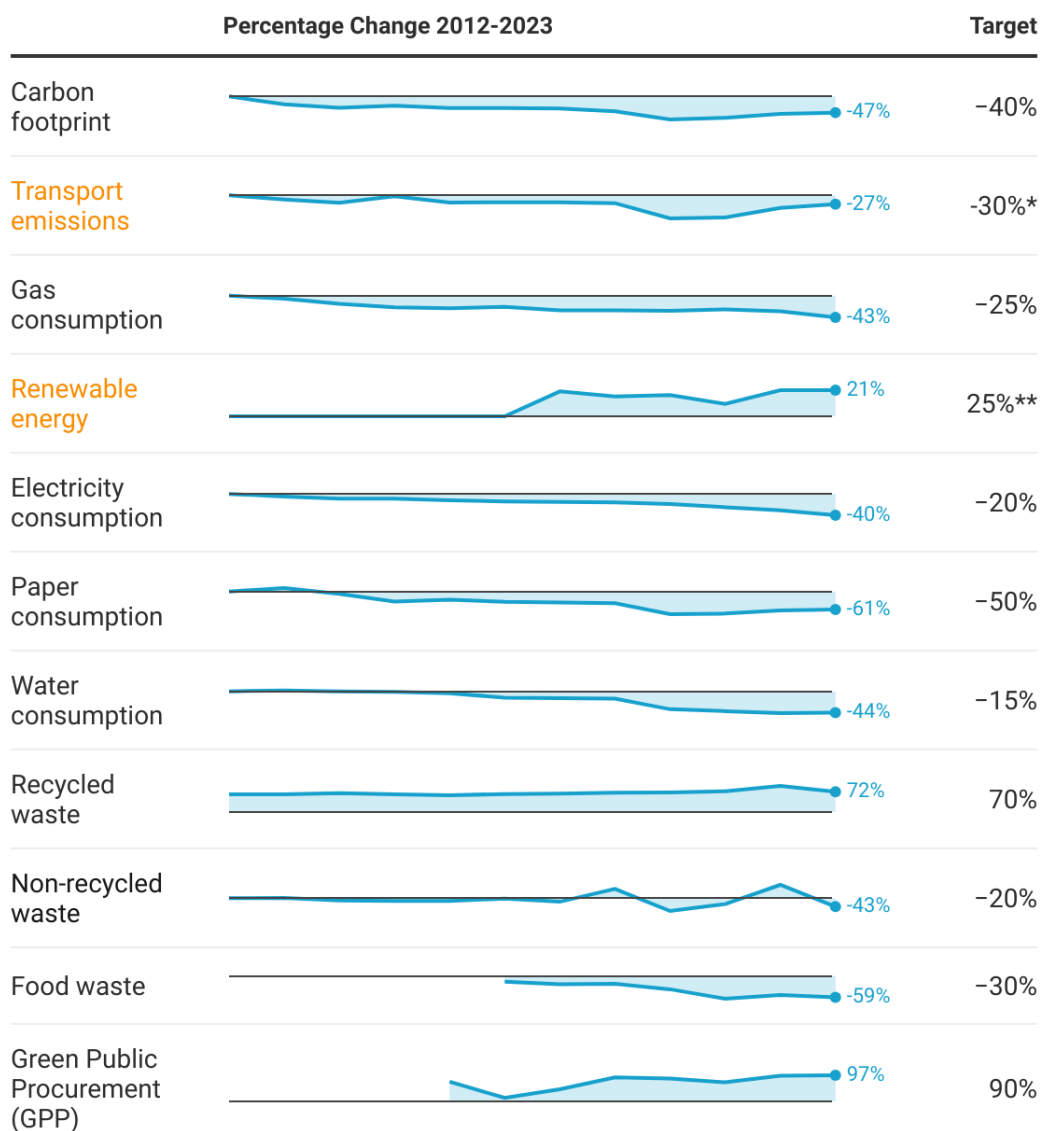
Hieronder wordt een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de kernprestatie-indicatoren tussen het referentiejaar (in de meeste gevallen 2012, behalve voor de koolstofvoetafdruk en de desbetreffende subdoelstelling, waarvoor 2006 het referentiejaar is) en 2023.

3. MILIEUDOELSTELLINGEN

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de huidige stand van zaken³ van de elf kernprestatie-indicatoren (KPI's) van het Parlement tussen het referentiejaar en 2023:⁴

FIGUUR 2: ONTWIKKELING VAN DE MILIEUPRESTATIE-INDICATOREN VAN HET PARLEMENT TOT 2023

Evolution of the Key Performance Indicators 2023

³ De kernprestatie-indicatoren zijn berekend op basis van de informatie die eind januari 2024 beschikbaar was. Actuelere informatie die na deze datum wordt bekendgemaakt, wordt opgenomen in het verslag voor het volgende jaar.

⁴ Het referentiejaar voor personenvervoer is 2006. Het aandeel ter plaatse geproduceerde hernieuwbare energie (inclusief warmtekoppeling) bedroeg 24 %.

FIGUUR 3: MILIEU-KPI-DOELSTELLING EN PRESTATIES IN 2023

Milieuaspect	Milieu-KPI	Doelstellingen voor de zittingsperiode 2019-2024	2024: Milieuprestaties (gegevens uit 2023)*
CO₂-emissies	Koolstofvoetafdruk in ton CO ₂ e per vte	Vermindering met 40 % tussen 2006 en 2024	- 47,0 % (ten opzichte van 2006)
Subdoelstelling CO₂-emissies door personenvervoer	Koolstofemissies door personenvervoer in ton CO ₂ e per vte	Vermindering met 30 % tussen 2006 en 2024	- 27,1 % (ten opzichte van 2006)
Verbruik van gas, stookolie en stadsverwarming	Jaarlijks verbruik van gas, stookolie en stadsverwarming ⁵ in kWh per vte	Vermindering met 25 % tussen 2012 en 2024	- 42,9 % (ten opzichte van 2012)
Hernieuwbare energie	Percentage van de door het Parlement verbruikte energie die ter plaatse wordt opgewekt uit hernieuwbare bronnen	25 %, uiterlijk in 2024	20,6 % 23,4 % (inclusief warmtekrachtkoppeling)
Elektriciteitsverbruik	Jaarlijks elektriciteitsverbruik in kWh per vte	Vermindering met 20 % tussen 2012 en 2024	- 40,2 % (ten opzichte van 2012)
Papierverbruik	Gemiddeld papierverbruik in kg per vte over een periode van 5 jaar	Vermindering met 50 % in 2019-2024 ten opzichte van de referentieperiode 2010-2014	- 60,7 % (ten opzichte van het gemiddelde voor de periode 2010-2014)
Waterverbruik	Jaarlijks waterverbruik in m ³ per vte	Vermindering met 15 % tussen 2012 en 2024	- 43,7 % (ten opzichte van 2012)
Recycling van afval	Percentage gerecycled afval	Recycling van gemiddeld 70 % van de totale hoeveelheid afval in de periode 2016-2024	72,1 % (in de periode 2016-2024)
Hoeveelheid niet-gerecycled afval	Jaarlijkse hoeveelheid niet-gerecycled afval in kg per vte	Vermindering met 20 % tussen 2012 en 2024	- 42,7 % (ten opzichte van 2012)
Voedselafval	Hoeveelheid voedselafval (niet-verkochte etenswaren en etensresten) in kg per geserveerde maaltijd	Vermindering met 30 % tussen 2016 en 2024	- 58,8 % (ten opzichte van 2016)
Groene overheidsopdrachten	Percentage van de contracten (in de prioritaire productgroepen ⁶) dat is aangemerkt als “groen” of “van nature groen”	90 %, uiterlijk in 2024	96,6 %

⁵ Berekend als voortschrijdend gemiddelde van de laatste drie jaar om de effecten van klimaatvariatie gelijkmatig te spreiden.

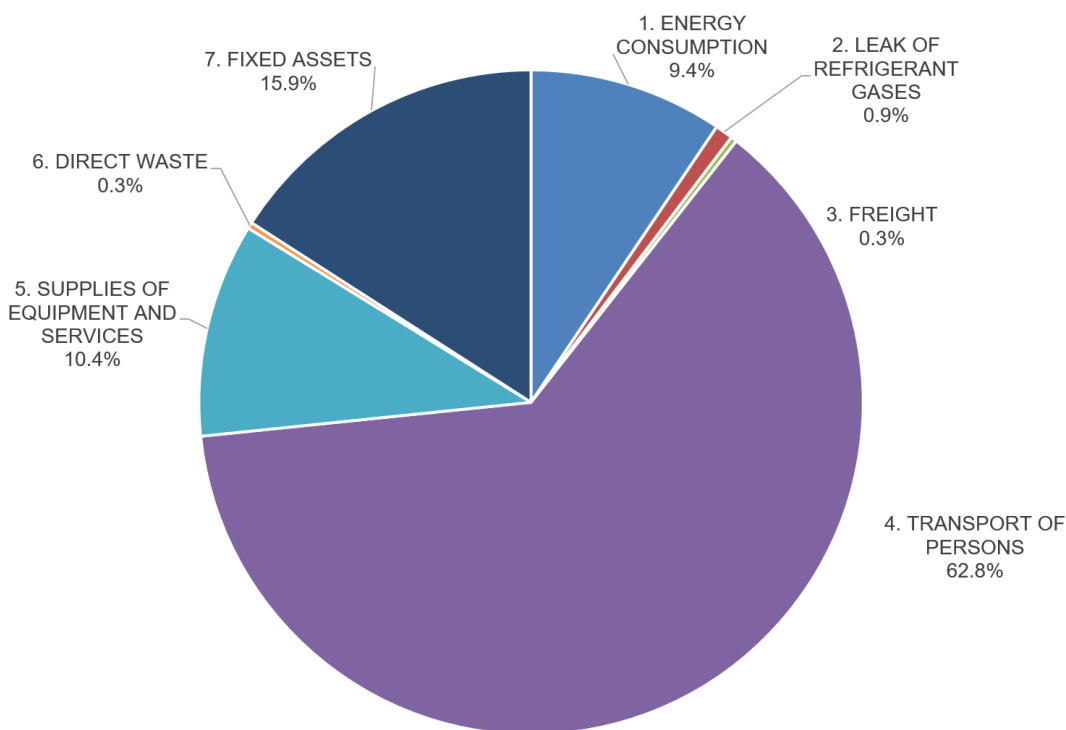
⁶ Prioritaire productgroepen zoals gedefinieerd in de toepassingsgids van het Europees Parlement met betrekking tot groene overheidsopdrachten. Deze groepen zijn momenteel: gebouwen, schoonmaak, voedsel en catering, meubilair, tuinonderhoud en groenzones, IT- en beeldapparatuur, verlichting, kantoorbenodigdheden, papier, sanitaire en watervoorzieningen, textiel, voertuigen en vervoer, afvalbeheer.

3.1. Koolstofvoetafdruk van het Parlement per vte

Een van de belangrijkste doelstellingen van het Europees Parlement bestaat erin zijn CO₂e-emissies per voltijdequivalent (vte) tussen 2006 en 2024 met 40 % te verminderen. In 2023 werd deze indicator **met 47,0 %** verlaagd, waarmee de voor de zittingsperiode vastgestelde milieudoelstelling met 7 procentpunten is overschreden. In 2023 bedroeg de indicator 6,4 ton CO₂e per vte, tegen 12,1 ton CO₂e in 2006.

De koolstofvoetafdruk van het Parlement bestaat uit verschillende emissiecategorieën, die in onderstaande figuur zijn weergegeven. In 2023 maakten de emissies in de categorie personenvervoer het grootste deel van de koolstofvoetafdruk van het Parlement uit, namelijk 63 %. Op de plaatsen 2 en 3 stonden de emissies afkomstig van vaste activa (16 %) en energieverbruik (9 %). Zie bijlage II voor een gedetailleerde uitsplitsing van de koolstofemissies van het Europees Parlement in 2023.

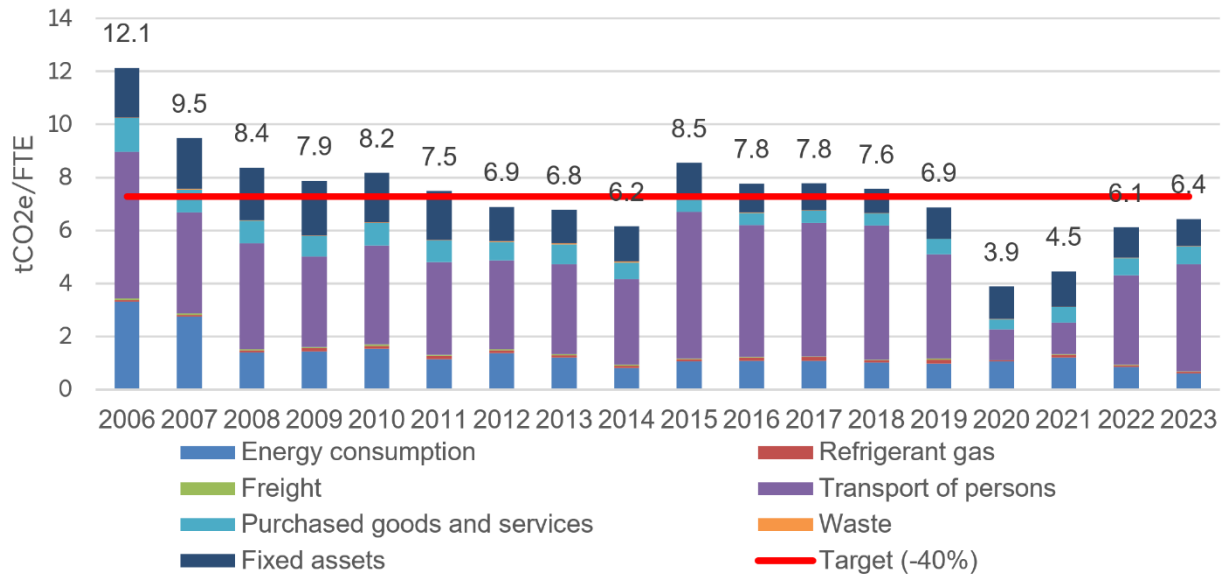
FIGUUR 4: PERCENTAGE VAN DE TOTALE EMISSIES PER CATEGORIE IN 2023

Tussen het referentiejaar en het streefjaar zijn een dalende trend en een lichte verschuiving in de belangrijkste bronnen van koolstofemissies te zien, zoals blijkt uit de volgende figuur⁷:

⁷ De horizontale rode lijn in de figuur vertegenwoordigt de KPI-doelstelling voor de periode 2019-2024.

FIGUUR 5: ONTWIKKELING VAN DE TOTALE EMISSIES PER VTE TUSSEN 2006 EN 2023

In 2006 waren de **voornaamste koolstofemissiebronnen** energieverbruik en personenvervoer. In 2023 behoorde energieverbruik niet langer tot de voornaamste bronnen, maar werden koolstofemissies van personenvervoer en vaste activa de voornaamste bronnen.

Dankzij de invoering van “groene elektriciteit” op de drie werklocaties zijn de emissies van **energieverbruik** in 2008 sterk gedaald, van 3,4 ton tot 1,8 ton CO₂e per vte. Sindsdien is het Parlement groene stroom blijven kopen en zijn de positieve effecten gehandhaafd.

De emissies van **personenvervoer** zijn tussen 2006 en 2023 gedaald van 5,5 tot 4,0 ton CO₂e per vte, en dat mede dankzij:

- mobiliteitsprojecten (bv. kostentegemoetkoming voor openbaar vervoer);
- een voortdurende vernieuwing van het wagenpark, met onder meer elektrische en hybride auto’s, en een voortdurende uitbreiding van het fietsenpark, met onder meer elektrische fietsen;
- incidenteel vrijwillig gebruik van economy class in plaats van businessclass voor reizen van leden;
- de vervanging van chartervluchten door Thalys-treinen tussen Brussel en Straatsburg.

De totale emissies per vte zijn gedaald. Tot de pandemie daalden de emissies van **personenvervoer** minder snel dan de emissies in andere categorieën. In 2023 vertegenwoordigden ze een veel groter aandeel (63 %) van de totale emissies dan in 2006 (45 %).

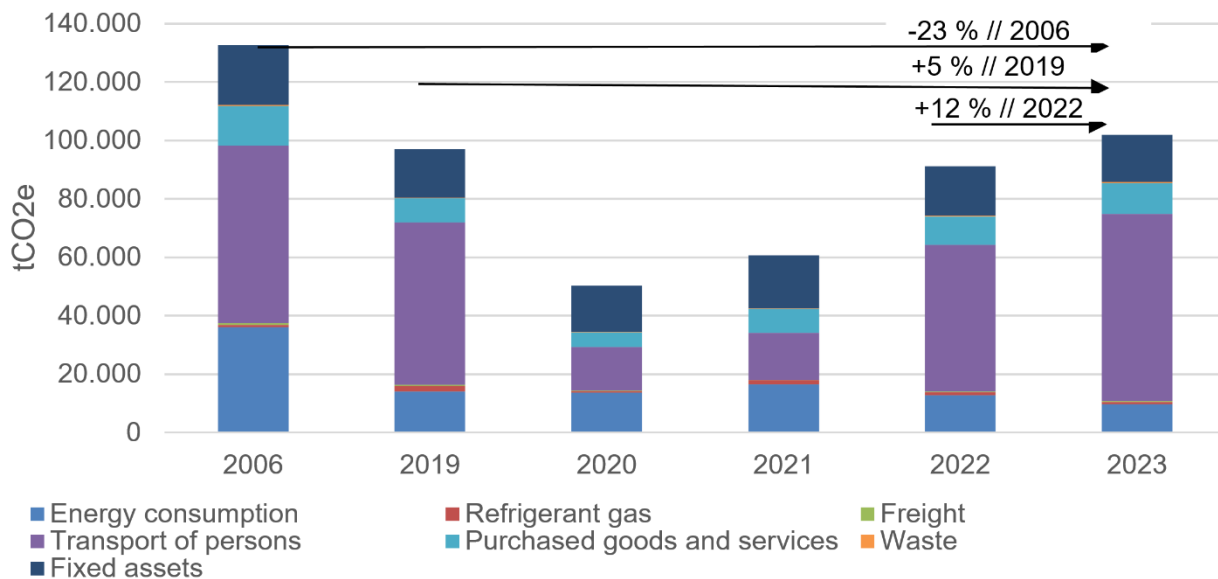
Tijdens de zittingsperiode 2019-2024 had de **COVID-19-pandemie** een grote invloed op de ontwikkeling van de CO₂e-emissies. De buitengewone gezondheids- en veiligheidsmaatregelen in verband met de pandemie leidden tot minder reizen en minder aanwezigheid op kantoor en resulteerden in 2020 en 2021 in een zeer lage koolstofvoetafdruk van het Europees Parlement. 2022 was het jaar van een gestage terugkeer naar volledige activiteit, maar het begin van het jaar werd nog steeds sterk gekenmerkt door beperkingen als gevolg van de epidemiologische situatie.

In 2023 zijn de CO₂e-emissies van het Parlement in vrijwel alle emissiecategorieën duidelijk gestegen ten opzichte van de jaren die door COVID-19 werden beïnvloed. Een belangrijke uitzondering op de algemene toename van de emissies is de uitstoot van **verwarming en elektriciteitsverbruik**, die voor 2023 nog betere prestaties liet zien dan in 2021 en 2022. Dit was het gevolg van de energiebesparings- en energie-efficiëntiemaatregelen die het Bureau van het Parlement op 2 mei en 3 oktober 2022 heeft genomen met betrekking tot de regeling van temperatuur en licht. Het was ook te danken aan de beëindiging van het ventilatiebeleid voor COVID-19, de voortzetting van gedeeltelijk telewerken, een warme winter en de modernisering van gebouwen.

Er zij op gewezen dat het aantal vte's bij het Parlement in 2023 met 6 % is gestegen ten opzichte van 2022.

Het Europees Parlement monitort zijn koolstofemissies per vte als kernprestatie-indicator. Het volgt ook de totale koolstofemissies, hoewel die geen kernprestatie-indicator vormen. In 2023 bedroegen de totale koolstofemissies van het Europees Parlement **101 947 ton CO₂e**. Sinds 2006 zijn de totale emissies met 23 % gedaald. Ten opzichte van 2019 en 2022 was er in 2023 echter sprake van een stijging van respectievelijk 5 % en 12 %.

FIGUUR 6: ONTWIKKELING VAN DE ABSOLUTE TOTALE EMISSIES PER VTE TUSSEN 2006 EN 2023

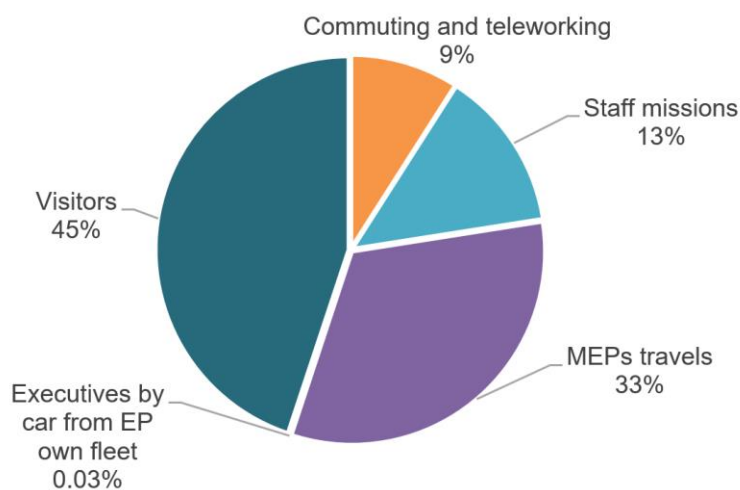
3.2. CO₂e-emissies door personenvervoer per vte

Om de totale koolstofvoetafdruk van het Europees Parlement te verkleinen, is het aanpakken van de emissies door het vervoer van personen een prioriteit. Dit omvat het bevorderen van vervoer met milieuvriendelijkere vervoermiddelen voor dienstreizen en woon-werkverkeer. Het doel van het Europees Parlement is de kernprestatie-indicator voor CO₂e-emissies door personenvervoer per vte tussen 2006 en 2024 met 30 % te verminderen. In 2023 bedroegen de emissies van het Parlement door personenvervoer

4,0 ton CO₂e per vte, tegen 5,5 ton CO₂e in 2006. Ten opzichte van 2006 is deze indicator in 2023 met - 27,1 % gedaald, waardoor de reductiedoelstelling van 30 % niet volledig is gehaald (verschil van 6,2 procentpunten).

Het toepassingsgebied van deze kernprestatie-indicator omvat de CO₂e-emissies door reizen van leden, personeelsleden en gesubsidieerde bezoekersgroepen van leden en de emissies door het woon-werkverkeer van personeelsleden. Het omvat ook de emissies van auto's van het eigen wagenpark van het Europees Parlement. De volgende figuur geeft een overzicht van het aandeel van de categorieën die onder het toepassingsgebied vallen in de emissies:

FIGUUR 7: AANDEEL VAN PERSONENVERVOER IN DE EMISSIES IN 2023

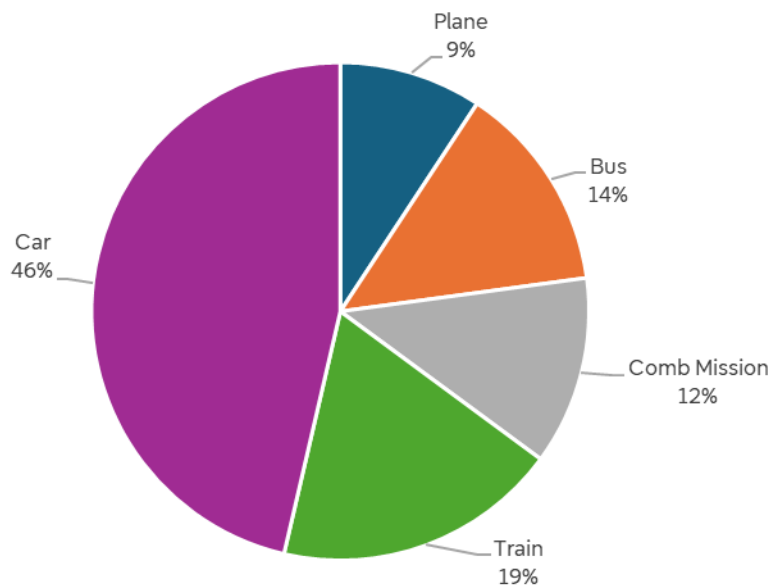
3.2.1. CO₂e-emissies door reizen

Na de COVID-19-pandemie is het personenvervoer voor reisdoeleinden bij het Europees Parlement weer aanzienlijk toegenomen. In 2023 namen de leden vaker deel aan vergaderingen buiten de drie werklocaties. Ten opzichte van 2019 zijn de emissies door reizen van de leden buiten de werklocaties meer dan verdubbeld, van 3 202 ton CO₂e in 2019 tot 6 431 ton CO₂e. Het grotere aantal vergaderingen van de leden had gevolgen voor de dienstreizen van het personeel. In 2023 is het totale aantal reizen van personeelsleden naar bestemmingen buiten de werklocaties met 9 % gestegen ten opzichte van 2022. De emissies van langeafstandsvluchten van personeelsleden bedroegen 3 427 ton CO₂e, tegenover 1 750 ton CO₂e in 2019. Voor vergaderingen buiten de werklocaties moest vaak per vliegtuig worden gereisd. Vervoer per vliegtuig alleen (andere vervoerswijzen buiten beschouwing gelaten) maakte het grootste deel van de totale CO₂-emissies van het Parlement uit. Het vertegenwoordigde 48 670 ton CO₂e, d.w.z. 48% van de totale koolstofvoetafdruk in 2023.

De emissies door het vervoer van personeelsleden tussen de drie werklocaties bedroegen in 2023 2 460 ton CO₂e, wat overeenkomt met 2,4 % van de totale koolstofvoetafdruk. De meeste reizigers (51 %) kozen voor de auto (eigen auto, wagenpark van het Europees Parlement of deelauto), 38 % koos voor de trein. De meest

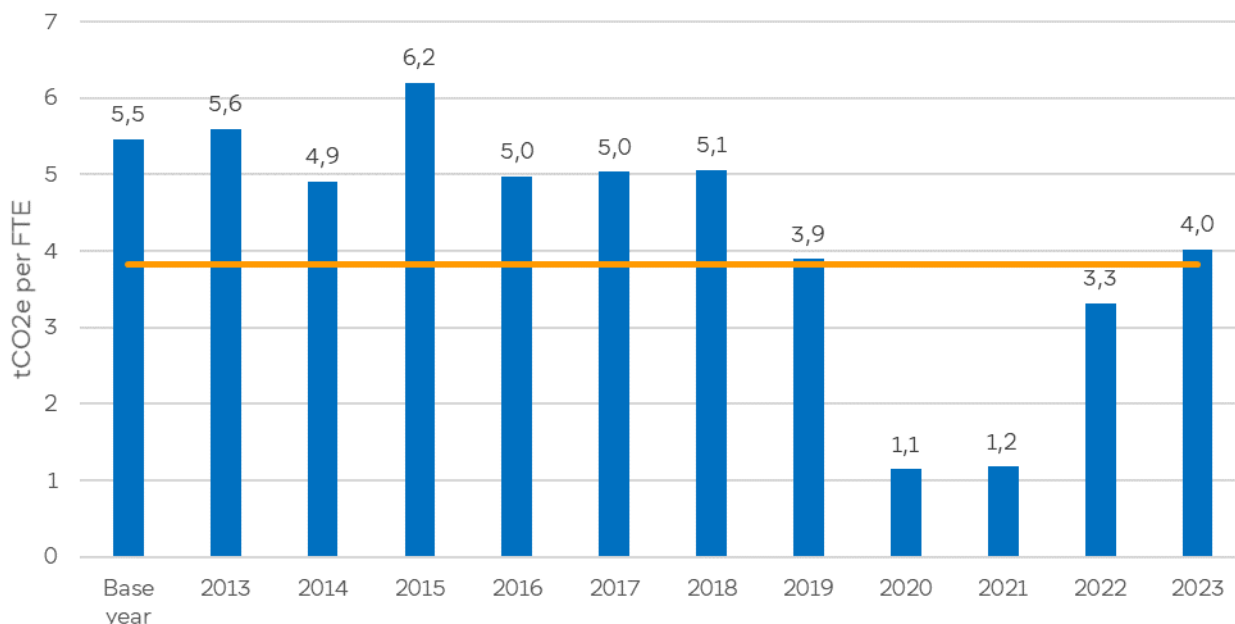
gebruikte route was die tussen Brussel en Straatsburg. Voor die laatste gebruikte in 2023 46 % van de reizigers de auto. 19 % van het totale aantal reizigers nam de trein, zoals blijkt uit onderstaande figuur.

FIGUUR 8: VOORBEELDEN VAN HET PERCENTAGE REIZIGERS TUSSEN BRUSSEL EN STRAATSBURG PER VERVOERSWIJZE IN 2023

In onderstaande figuur is te zien hoe de CO₂e-emissies door personenvervoer per vte afnemen tijdens de COVID-19-jaren en weer stijgen in 2023.

FIGUUR 9: ONTWIKKELING VAN DE EMISSIES DOOR PERSONENVERVOER PER VTE TUSSEN 2006 EN 2023

In 2020 en 2021 leidden de buitengewone gezondheids- en veiligheidsmaatregelen in verband met de COVID-19-pandemie bij het Europees Parlement tot minder reizen en zeer lage CO₂e-emissies door personenvervoer. Naarmate de beperkingen werden versoepeld, werd er opnieuw meer gereisd. Daardoor namen de CO₂e-emissies door personenvervoer gestaag toe. Als reactie op de opnieuw toenemende CO₂e-emissies, die van invloed zijn op de milieuprestaties van het Parlement en de vooruitgang bij de verwezenlijking van deze milieu-KPI, heeft het Bureau van het Parlement de mogelijkheden voor verbeteringen onderzocht. Op 16 oktober 2023 heeft het Bureau een aantal maatregelen vastgesteld om de trends in de emissies door reizen om te buigen. Deze maatregelen omvatten het verzoek om de regels voor dienstreizen van personeelsleden te vergroenen en de mogelijkheden te onderzoeken om een berekeningsinstrument voor de CO₂e-emissies door vervoer te ontwikkelen en in te voeren om reizigers bewuster te maken van de koolstofvoetafdruk van reizen en hen in staat te stellen de emissies van hun reizen te vergelijken met verschillende soorten vervoerswijzen. Bovendien werd de diensten opgedragen de mogelijkheden voor leden, fracties en medewerkers om per trein naar Straatsburg te reizen, te verbeteren. Deze maatregelen zijn opgenomen in het EMAS-actieplan van het Europees Parlement voor 2024 en worden momenteel uitgevoerd.

3.2.2. CO₂e-emissies door woon-werkverkeer

Het toepassingsgebied van de CO₂e-emissies van het Parlement door personenvervoer omvat de CO₂e-emissies van het woon-werkverkeer van het personeel. In 2023 bedroegen de CO₂e-emissies van het woon-werkverkeer van het personeel (inclusief de emissies van telewerken) 5 794 ton CO₂e. Dat is 9 % van de emissies van personenvervoer en 5,7 % van de totale koolstofvoetafdruk van het Parlement in 2023. Om

deze CO₂e-emissies te verminderen, stimuleert het Europees Parlement duurzaam woon-werkverkeer van personeelsleden. Maatregelen om actieve vervoerswijzen en het gebruik van het openbaar vervoer te bevorderen, zijn opgenomen in het EMAS-actieplan 2024 van het Parlement.

In oktober 2023 heeft het Europees Parlement een gedetailleerde enquête gehouden waarin de personeelsleden werd gevraagd naar hun gewoonten en attitude op het gebied van woon-werkverkeer en telewerken, met als doel meer inzicht te krijgen in de patronen van het woon-werkverkeer van de personeelsleden en de redenen voor hun gewoonten op dat gebied. 22 % van de personeelsleden van het Europees Parlement heeft aan de enquête deelgenomen. Een aantal vragen ging over telewerken (het aantal dagen op kantoor, de ruimte waarin personeelsleden telewerken, de technologie en middelen die worden gebruikt voor verwarming, het elektriciteitsverbruik en het aandeel hernieuwbare elektriciteit, enz.).

Na de COVID-19-pandemie is telewerken een integraal onderdeel van de organisatie van het werk bij het Parlement geworden, waardoor de CO₂e-emissies van het Parlement door woon-werkverkeer zijn gedaald. De emissies van personeelsleden die op hun telewerkplek worden geproduceerd, zijn opgenomen in de totale koolstofvoetafdruk van de instelling.

Uit de gegevens die bij de enquête van het Parlement over woon-werk- en telewerken van oktober 2023 zijn verzameld, blijkt dat 29 % van de respondenten met de auto naar het werk komt, 39 % met het openbaar vervoer en 31 % met actieve vervoerswijzen, zoals te voet of met de fiets. Over het algemeen geeft het personeel van het Parlement blijk van een cultuur van duurzaam woon-werkverkeer: 70 % van het personeel kiest voor het openbaar vervoer of actieve vervoerswijzen om naar het werk te gaan. In 2023 zijn de emissies door woon-werkverkeer per vte met 9 % gedaald ten opzichte van 2006 en met 8 % ten opzichte van 2019.

In vergelijking met het niveau van 2019, vóór de pandemie, zijn de trends op het gebied van woon-werkverkeer stabiel gebleven, zoals hieronder wordt weergegeven:

FIGUUR 10: PRIMAIR VERVOERMIDDEL ALS PERCENTAGE VAN DE ANTWOORDEN PER LOCATIE, 2019-2023

Primair vervoer-middel	Brussel				Luxemburg				Straatsburg			
	2019	2020-2021	2022	2023	2019	2020-2021	2022	2023	2019	2020-2021	2022	2023
Auto	20 %	27 %	19 %	20 %	45 %	51 %	44 %	47 %	47 %	54 %	49 %	59 %
Te voet	21 %	24 %	20 %	18 %	8 %	8 %	7 %	5 %	6 %	15 %	5 %	3 %
Trein	18 %	14 %	15 %	17 %	13 %	10 %	13 %	14 %	6 %	2 %	5 %	2 %
Fiets	12 %	15 %	16 %	14 %	5 %	7 %	6 %	6 %	29 %	20 %	33 %	23 %
Elektrische fiets	2 %	2 %	5 %	6 %	1 %	1 %	1 %	2 %	0 %	0 %	5 %	8 %
Bus	9 %	5 %	8 %	10 %	19 %	13 %	18 %	15 %	6 %	7 %	5 %	0 %
Metro	13 %	8 %	12 %	11 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Tram	2 %	1 %	2 %	2 %	6 %	7 %	10 %	10 %	3 %	2 %	0 %	3 %
Motorfiets/ bromfiets	2 %	1 %	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %	1 %	0 %	0 %	0 %	2 %

Wanneer de belangrijkste vervoerswijzen voor woon-werkverkeer in 2023 worden vergeleken met de situatie in 2019, vóór de COVID-19 pandemie, konden de volgende trends worden waargenomen:

- er wordt meer gefietst,
- het autogebruik is stabiel gebleven, behalve in Straatsburg,
- en het gebruik van de metro en de trein bleef stabiel ten opzichte van het niveau van 2019.

Communicatieactiviteiten over duurzame mobiliteit

Het Europees Parlement heeft deelgenomen aan de interinstitutionele wedstrijden voor fietsen en lopen (respectievelijk in mei en oktober 2023). Het doel was het personeel aan te moedigen om om milieu- en gezondheidsredenen te voet of met de fiets naar het werk te gaan en ook in hun vrije tijd meer te lopen en te fietsen.

In het kader van de Cycling Challenge 2023 hebben de afdeling EMAS en Duurzaamheid en collega's van andere diensten 15 events georganiseerd. 350 deelnemers hebben zich in de betreffende app ingeschreven (130 meer dan in 2022). De openings- en slotevents kregen positieve feedback, net als alle reparatiewerkshops, waar veel vraag naar was. Er was ook een MS Teams-kanaal waar personeelsleden vragen konden stellen en bronnen over fietsen konden delen.

Ook het aantal deelnemers van de interne Walking Challenge van het Parlement nam toe, van 909 in 2022 tot 1 317. Het ging om personeelsleden van alle diensten van het Parlement op de drie werklocaties, waar promotie-events werden georganiseerd in samenwerking met het directoraat-generaal Personeelszaken. Alle directoraten-generaal en alle fracties promootten de uitdaging, de secretaris-generaal van het Europees Parlement nam deel aan de postercampagne en de afdeling EMAS en Duurzaamheid promoveerde de Europese mobiliteitsweek met een artikel op EMASnet.

Gerelateerde intranetartikelen in Newshound:

- [Walking Challenge: and the winners are...](#) 9.11.2023
- [The winners of the Velomai Cycling Challenge are...](#) 7.6.2023
- [Time to bike together](#) 18.4.2023
- [Why is walking \(so\) good for you?](#) 24.10.2023
- [Join the 2023 Walking Challenge!](#) 26.9.2023
- [It's never too late to get started](#) 19.4.2023
- [Annual Mobility Survey 2022 - the results](#) 15.3.2023
- [Help calculate Parliament's carbon footprint](#) 10.10.2023

3.2.3. Het effect van telewerken op de CO₂e-emissies door woon-werkverkeer

Met gegevens die bij de enquête over woon-werkverkeer en telewerken zijn verzameld, konden verschillende belangrijke cijfers worden berekend, zoals:

- de geraamde hoeveelheden CO₂e-emissies door woon-werkverkeer,
- de CO₂e-emissies die worden voorkomen als telewerkers niet hoeven te pendelen, en
- de externe CO₂e-emissies door telewerken (verwarming en elektriciteitsverbruik).

Onderstaande figuren 11A en 11B illustreren de resultaten van deze berekeningen.

FIGUUR 11: IN 2023 VOORKOMEN EMISSIES DOOR WOON-WERKVERKEER ALS GEVOLG VAN TELEWERKPATRONEN

Mobiliteitsenquête 2023 emissies door woon-werkverkeer	BRU	LUX	STR	Totaal voor 2023
Gemiddeld aantal telewerkdagen per week	1,3	2	0,3	1,5
Totale emissies door woon-werkverkeer van het personeel (ton CO₂e)	3 076	2 468	149	5 693
Totale voorkomen emissies door woon-werkverkeer van het personeel (ton CO₂e)	1 063	1 891	5	2 959
Aandeel van de voorkomen emissies door woon-werkverkeer	26 %	43 %	3 %	34 %

Op basis van een extrapolatie van de resultaten van de enquête bedroegen de totale emissies door woon-werkverkeer in 2023 5 693 ton CO₂e. Dit effect is relatief stabiel gebleven ten opzichte van 2022, toen het 4 894 ton CO₂e bedroeg.

Naar schatting is dankzij telewerkende personeelsleden in 2023 2 959 ton CO₂e aan emissies door woon-werkverkeer bespaard. Dit komt overeen met 34 % van de emissies door woon-werkverkeer die zouden zijn gegenereerd als het personeel elke dag zou pendelen.

FIGUUR 12: NETTO VOORKOMEN EMISSIES DOOR TELEWERKPATRONEN IN 2023

Netto voorkomen emissies door telewerken (ton CO ₂ e)	BRU	LUX	STR	Totaal voor 2023
Door telewerken voorkomen emissies van woon-werkverkeer van personeelsleden	1 063	1 891	5	2 959
Emissies van personeelsleden door verwarming en elektriciteit bij telewerken	- 189	- 56	- 4	- 249
Netto voorkomen emissies door telewerken (ton CO₂e)	874	1 835	1	2 710

Wanneer personeelsleden telewerken, worden CO₂e-emissies (van verwarming en elektriciteit) niet op kantoor, maar bij hen thuis gegenereerd. In 2023 ging het om 249 ton CO₂e, d.w.z. 0,2 % van de totale emissies van het Parlement in 2023.

Als deze emissies door telewerken worden meegerekend, kan worden geconcludeerd dat telewerken **in 2023** heeft geleid tot **2 710 ton CO₂e** netto voorkomen emissies, d.w.z. ongeveer 2,7 % van de totale koolstofemissies van het Parlement (10 194 ton CO₂e in 2023).

3.2.4. Duurzaam woon-werkverkeer bevorderen

In 2022 heeft het Europees Parlement nieuwe stimuleringsmaatregelen vastgesteld om het gebruik van het openbaar vervoer aan te moedigen en het gebruik van de eigen auto om naar het werk te komen te ontmoedigen, met als doel duurzame woon-werkpatronen bij het personeel te bevorderen, in

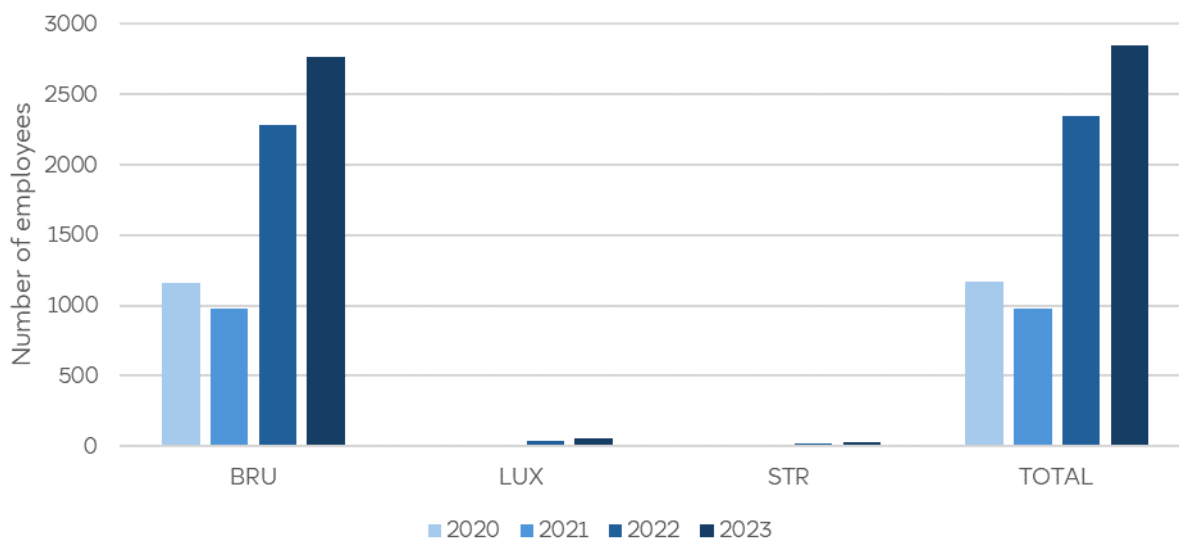
overeenstemming met de EMAS-actieplannen. Als onderdeel van deze inspanningen heeft het Parlement een nieuw parkeerbeleid ingevoerd in combinatie met meer subsidies voor het openbaar vervoer en striktere maatregelen voor parkeerbeheer.

Sinds 30 mei 2022 kunnen personeelsleden die afstand doen van het recht op permanente toegang tot de parkeergarages van de instelling en die hun toegang beperken tot maximaal 30 parkeerbeurten per jaar, een subsidie voor het openbaar vervoer krijgen. In Brussel en Straatsburg kunnen personeelsleden een subsidie van 90 % voor het openbaar vervoer krijgen. In Luxemburg, waar het openbaar vervoer gratis is, kunnen personeelsleden die daarvoor in aanmerking komen, een subsidie van 50 % krijgen voor grensoverschrijdende treintrajecten van en naar Luxemburg.

Het Parlement heeft het personeel hiervan in kennis gesteld met op maat gemaakte campagnes en heeft gedetailleerde informatie verstrekt op het intranet van het Parlement. Eind 2023 profiteerden 2 845 personeelsleden het Parlement op de drie werklocaties van de subsidie.

Zoals uit onderstaande grafiek blijkt, heeft het personeel op de drie werkplekken er steeds vaker voor gekozen om gebruik te maken van de geboden mogelijkheden om een subsidie voor het openbaar vervoer te krijgen. In 2023 is het aantal abonnementen op de drie werklocaties met 22 % gestegen ten opzichte van 2022. Alleen al in Brussel is het aantal abonnementen gestegen met 21 % ten opzichte van 2022 en met 137 % ten opzichte van 2019 (vóór de pandemie).

FIGUUR 13: ONTWIKKELING VAN HET AANTAL PERSONEELSLEDEN DAT DE SUBSIDIE KRIJGT

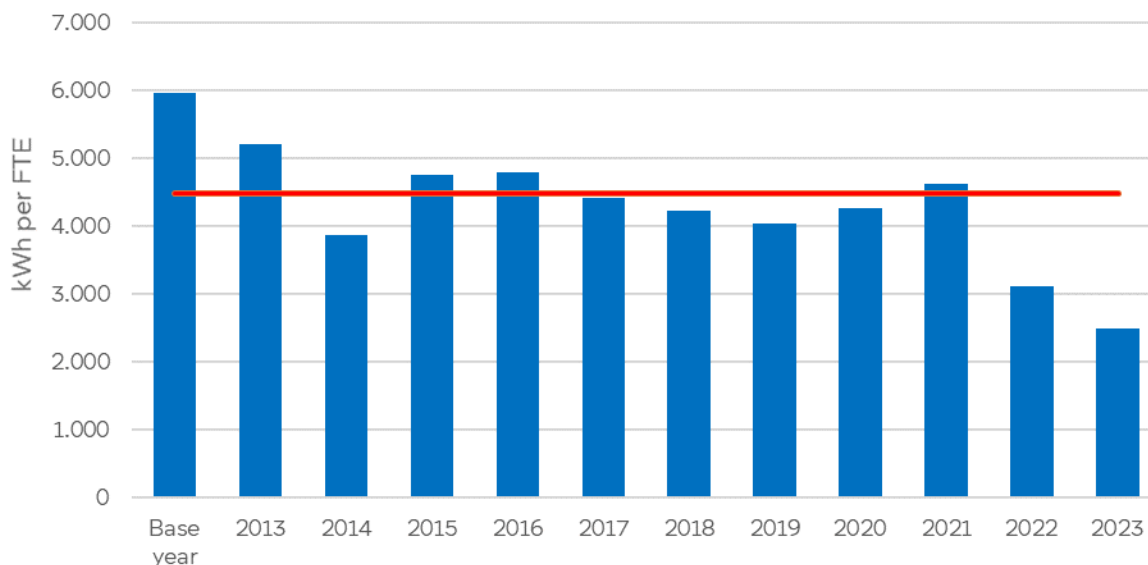
3.3. Energieverbruik – aardgas en stookolie

Met deze indicator wordt gemonitord hoeveel minder energie wordt gekocht voor de verwarming van de gebouwen van het Europees Parlement met aardgas, stookolie en stadsverwarming. Die wordt berekend als driejarig voortschrijdend gemiddelde om rekening te houden met jaarlijkse temperatuurschommelingen.

Het Parlement heeft zijn doelstelling om het verbruik van aardgas, stookolie en stadsverwarming met 25 % per voltijdequivalent (vte) te verminderen, aanzienlijk overtroffen. In 2023 bereikte het Parlement een vermindering van 42,9 %.

Verwarming met aardgas was in 2023 goed voor 8 % van de totale koolstofvoetafdruk van het Parlement, terwijl verwarming met stookolie slechts 0,2 % uitmaakte.

FIGUUR 14: ONTWIKKELING VAN DE EMISSIES DOOR HET VERBRUIK VAN AARDGAS EN STOOKOLIE PER VTE TUSSEN 2006 EN 2023

In 2023 daalde het verbruik van aardgas, stookolie en stadsverwarming met 18 % ten opzichte van het voorgaande jaar, van 46 539 978 kWh in 2022 tot 39 372 141 kWh in 2023. Deze verbetering kan worden toegeschreven aan een algemene vermindering van de vraag naar verwarming in alle gebouwen als gevolg van een combinatie van nieuwe technologieën en een betere optimalisering van bestaande verwarmingssystemen. Er zij op gewezen dat met name de volgende gebouwen een opmerkelijke bijdrage aan deze vermindering hebben geleverd:

- het Schumangebouw, dat voorheen in 28 540 902 022 kWh verbruikte, is ontruimd,
- in het gebouw van het Huis van de Europese geschiedenis is het aardgasverbruik met 69 % verminderd, wat resulteerde in een besparing van 349 479 kWh,
- en in het Science/Montoyergebouw is het aardgasverbruik met 60 % verminderd, waardoor 128 447 kWh is bespaard.

Met deze verbeteringen is voortgebouwd op de maatregelen die in 2022 zijn uitgevoerd. Ook in 2023 bleven comfortinstellingen voor de verwarming en koeling van de kantoren strikter: er wordt slechts verwarmd tot 19°C en gekoeld tot 25 C. Deze aanpassing ten opzichte van eerdere instellingen, namelijk 20, respectievelijk 24°C, heeft mogelijk bijgedragen tot een vermindering van het energieverbruik per graad met maar liefst 7 %. Extra inspanningen waren onder meer het optimaliseren van het energieverbruik in de gebouwen, de verdere uitvoering van speciale energiebesparende maatregelen van het Bureau van het Parlement, de aanpassing van de thermostaten om aan de wettelijke minimumeisen op elke locatie te voldoen, het weer op het normale bedrijfsniveau brengen van de ventilatiesystemen, en het benutten van de efficiëntie van hoogpresterende warmtepompen in Straatsburg. Voorts werd geprofiteerd van een zachtere winter waardoor de totale vraag naar verwarming afnam.

In 2021 steeg het energieverbruik voor verwarming ten opzichte van 2020, voornamelijk als gevolg van twee belangrijke factoren. Ten eerste heeft de noodzaak om tijdens de COVID-19-pandemie comfortabele temperaturen te behouden, geleid tot meer ventilatie, met een hogere vraag naar verwarming tot gevolg. Ten tweede heeft de opname van het Adenauergebouw in Luxemburg het aardgasverbruik op die locatie aanzienlijk doen toenemen ten opzichte van het voorgaande jaar.

In de jaren tot 2018 heeft het Parlement aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de vermindering van het energieverbruik voor verwarming. Dat was het resultaat van proactieve maatregelen om de verwarmingssystemen efficiënter te maken, nieuwe grote bouwprojecten (Martensgebouw in 2016), grondige renovatieprojecten (Havelgebouw in 2016 en Huis van de Europese geschiedenis in 2017) en kleine projecten om de warmte-isolatie van gebouwen te verbeteren, onder meer door de installatie van dikkere muren en ramen met verbeterde isolatie-eigenschappen.

Communicatie over energie-efficiëntie

In de eerste maanden van 2023, van 26 januari tot en met 30 maart 2023, is een bewustmakingscampagne over energie-efficiëntie gevoerd, waarbij het energieverbruik van verschillende keuzes werd vergeleken. De campagne bestond uit posters voor de schermen overal in het Parlement en visuele expo's (één op elk van de drie werklocaties – Brussel, Luxemburg en Straatsburg), die lieten zien wat er allemaal kan worden aangedreven met 1 kWh energie (bv. roltrappen van 60 verdiepingen, liften van 160 verdiepingen, 5 tot 7 kilometer met een elektrische auto en 90 tot 100 km met een elektrische fiets).

Gerelateerde intranetartikelen in Newshound

- [‘Decarbonising’ Parliament 12.7.2023](#)
- [Parliament’s energy moves have paid off 24.5.2023](#)

Ter plaatse opgewekte hernieuwbare energie

Sinds 2008 is alle elektriciteit die het Europees Parlement voor zijn activiteiten koopt, afkomstig uit 100 % hernieuwbare bronnen, op basis van controleerbare certificaten van oorsprong, ook wel “garanties van oorsprong” genoemd. Deze verbintenis geldt ook voor de datacentra van het Parlement, die ook 100 % groene stroom verbruiken.

Het aandeel hernieuwbare energie wordt bepaald door het aandeel van de totale ter plaatse opgewekte hernieuwbare energie in het totale energieverbruik te berekenen. De totale verbruikte energie wordt berekend als de som van de aangekochte energie en de ter plaatse geproduceerde hernieuwbare energie, verminderd met de energie die nodig is om de warmtepomp te laten werken – om dubbeltelling te voorkomen, aangezien de thermische output van warmtepompen al als onderdeel van het streefcijfer wordt meegeteld.

Tijdens de zittingsperiode 2019-2024 heeft het Parlement het **aandeel ter plaatse geproduceerde hernieuwbare energie** verhoogd tot 20,6 %. Zelfs na de aanzienlijke inspanningen – die resulteerden in een verzesvoudiging van de opwekking van fotovoltaïsche zonne-energie ter plaatse – is het aandeel ter plaatse geproduceerde hernieuwbare energie onder de doelstelling van 25 % gebleven. In de loop van 2023 en in het licht van de nieuwe milieurichtsnoeren voor de hernieuwbare-energicriteria werd de door warmtekrachtkoppeling met gas opgewekte energie uit de berekeningen verwijderd, waardoor het totale cijfer daalde (van 23,4 % tot 20,6 %). Om het streefcijfer te halen en zijn totale energieverbruik verder te verminderen, overweegt het Parlement evenwel om verschillende oplossingen op korte en middellange termijn toe te passen, waaronder warmtepompen en een verdere optimalisering van de technologieën, en om de energiegerelateerde prestaties van al zijn activiteiten en functies te evalueren en aan te passen.

Tijdens de zittingsperiode heeft het Parlement aanzienlijk meer energie ter plaatse met zonnepanelen geproduceerd. Het aantal panelen is gestaag toegenomen en momenteel bedraagt de oppervlakte 2 146 m² in Brussel en 2 300 m² in Luxemburg. In Straatsburg vinden momenteel installatiewerkzaamheden plaats, die in 2024 voltooid moeten zijn. In 2023 hebben de fotovoltaïsche zonne-energiesystemen van het Parlement aanzienlijk meer energie opgewekt dan in 2019 (een stijging van 668 % in absolute output), namelijk 473 284 kWh in 2023 tegen 61 631 kWh in 2019. Ondanks deze bijna verzevenvoudiging van de productie van fotovoltaïsche zonne-energie ten opzichte van 2019 blijft er een kloof van 4 procentpunt te dichten om de doelstelling van 25 % te halen. De komende jaren zullen het onlangs geïnstalleerde geothermische warmtepompsysteem in Luxemburg en de mogelijke toekomstige toevoeging van verdere warmtepompsystemen naar verwachting aanzienlijk (met wel 5 %) tot het streefcijfer voor hernieuwbare energie bijdragen zodra deze systemen een optimaal rendement bereiken.

In 2023 is ter plaatse de volgende hernieuwbare energie opgewekt:

FIGUUR 15: ENERGIEOPWEKKING TER PLAATSE IN 2023

Hernieuwbare-energieproducten	Brussel	Luxemburg	Straatsburg	Totaal
Totale hoeveelheid aangekochte energie (kWh)	84 780 216	22 226 854	25 749 338	132 756 408
Verbruikte energie voor warmtepompen (kWh)	368 809	88 280	4 366 700	4 823 789
Ter plaatse geproduceerde hernieuwbare energie (kWh)	1 631 906	1 197 020	30 306 000	33 134 926
Aandeel ter plaatse geproduceerde hernieuwbare energie	1,9 %	5,1 %	58,6 %	20,6 %

FIGUUR 16: ONTWIKKELING VAN HET AANDEEL TER PLAATSE OPGEWEKTE HERNIEUWBARE ENERGIE

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Opwekking ter plaatse van hernieuwbare energie met zonnepanelen (kWh)	56 018	61 631	48 865	88 428	389 819	473 284

Opwekking ter plaatse van hernieuwbare energie (kWh) (met inbegrip van warmte-pompen)	43 307 378	31 491 959	32 440 258	17 271 088	34 615 528	33 134 926
Totale hoeveelheid aangekochte finale energie (kWh)	186 901 497	174 370 496	159 294 916	161 462 428	153 755 035	132 756 408
Aandeel ter plaatse opgewekte hernieuwbare energie (%)	19,6 %	15,7 %	17,3 %	9,9 %	19 %	20,6 %

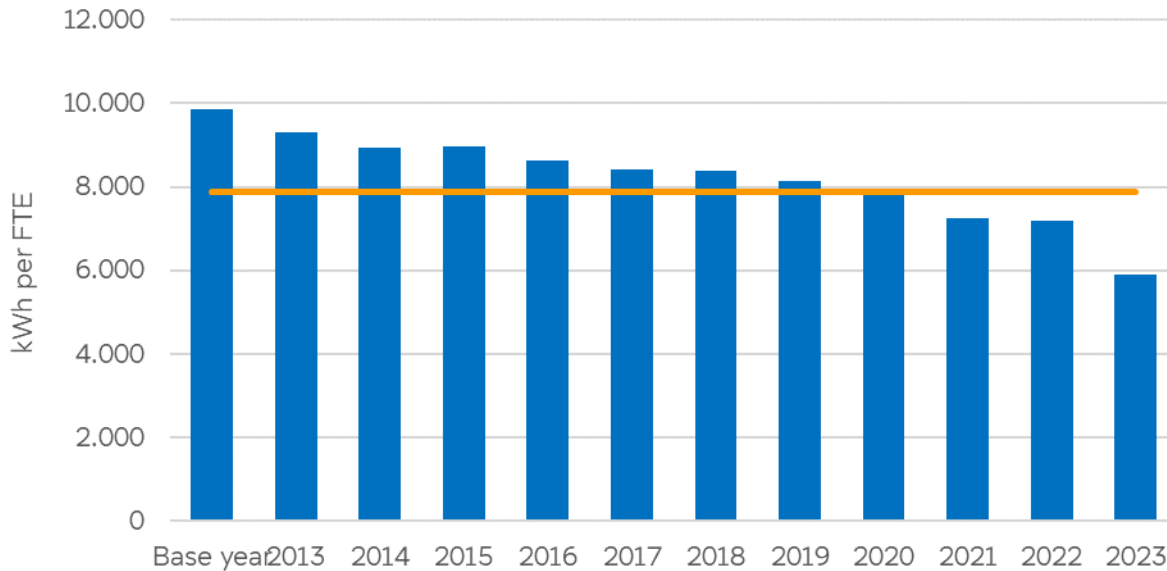
Op 16 oktober 2023 heeft het Bureau een reeks energiegerelateerde maatregelen vastgesteld die vóór het einde van de huidige zittingsperiode in 2024 moeten worden uitgevoerd om de milieuprestaties van het Europees Parlement verder te verbeteren:

- er zijn extra zonnepanelen gepland op de gebouwen Antall, Zweig, Wayenberg, Martens en Spaak in Brussel en de gebouwen Churchill, Pflimlin en De Madariaga in Straatsburg;
- met de installatie van twee nieuwe warmtepompen in het Zweiggebouw in Brussel uiterlijk in september 2024 wordt het gebruik van warmtepompen in Brussel uitgebreid;
- per locatie wordt een masterplan voor de renovatie van de gebouwen opgesteld, waarbij prioriteit wordt gegeven aan Brussel, met als doel te voldoen aan de energie-efficiëntieverplichtingen en -streefcijfers op basis van wettelijke vereisten, en uiteindelijk over te stappen van het gebruik van fossiele brandstoffen naar duurzame geavanceerde technologieën. Elektriciteitsverbruik

Deze indicator heeft tot doel het elektriciteitsverbruik, gemeten in kWh per vte, tussen 2012 en 2024 met 20 % te verminderen. De ontwikkeling van het elektriciteitsverbruik was zeer positief: tussen 2012 en 2023 is het met 38,1 % gedaald.

Wat het absolute elektriciteitsverbruik betreft, is de totale hoeveelheid door het Europees Parlement verbruikte elektriciteit met 29 % verminderd, van 131 393 481 kWh in 2012 tot 93 384 267 kWh in 2023.

FIGUUR 17: ONTWIKKELING VAN HET ELEKTRICITEITSVERBRUIK PER VTE TUSSEN 2012 EN 2023

De vooruitgang die in 2023 is geboekt, is opmerkelijk gezien de extra vraag naar elektriciteit voor verwarming bij de overschakeling van gasketels op warmtepompen, het toegenomen aantal onlinevergaderingen en het toegenomen aantal voertuigen dat ter plaatse wordt opgeladen.

De door het Bureau vastgestelde energiegerelateerde maatregelen omvatten ook verscheidene opmerkelijke initiatieven om het elektriciteitsverbruik tegen 2023 te verminderen:

- alle resterende niet-ledverlichting in de gebouwen van het Parlement wordt vervangen door ledlampen met een laag verbruik en waar mogelijk wordt sensorgestuurde verlichting geïnstalleerd in de kantoren, de toiletten en de gemeenschappelijke ruimten in de gebouwen van het Parlement;
- in de gebouwen op de drie werklocaties wordt innovatieve en energie-efficiënte luchtfiltratietechnologie geïnstalleerd;
- de liftsystemen worden verder geoptimaliseerd met het oog op extra energiebesparing;
- het gebruik en de opslag van gegevens door de administratie (d.w.z. de totale omvang van de opslag gekoppeld aan e-mailaccounts en gedeelde drives) wordt gemonitord en het energieverbruik door de voortdurende digitalisering van de wetgevings- en administratieve processen van het Parlement wordt verminderd.

Wat het gebruik van elektrische voertuigen betreft, moet overeenkomstig het besluit van het Bureau van 17 oktober 2022 en gezien de energiebesparende maatregelen die het Bureau op 2 mei en 3 oktober 2022 heeft vastgesteld, sinds 1 december 2023 voor privévoertuigen worden betaald voor het gebruik van de laadpunten in de parkeergarages van het Europees Parlement. In het kader van dit systeem schiet het Parlement de betaling van de door de individuele gebruikers van de laadstations verbruikte stroom voor en ontvangt het later de verschuldigde bedragen. Die worden door een externe exploitant geïnd.

Over het algemeen hebben talrijke energiebesparingsprojecten sinds 2012 een gunstig effect gehad op de ontwikkeling van deze indicator:

- er zijn energie-efficiëntere koeleenheden in de gebouwen geïnstalleerd,
- de lampen in de gemeenschappelijke ruimten zijn vervangen door energiezuinige lampen,
- de verlichting in vergaderzalen wordt beter beheerd,
- in Straatsburg zijn energie-efficiëntere warmtepompen geïnstalleerd,
- het energieverbruik wordt beheerd wanneer gebouwen minder worden gebruikt,
- de lichtsterkte wordt automatisch aangepast met daglichtdetectoren,
- en een aantal gebouwen wordt verwarmd met warmtekrachtkoppeling (of trigeneratie), waarbij elektriciteit wordt opwekt uit overtollige warmte.

De positieve gevolgen van bovengenoemde energiebeheerprojecten zijn deels tenietgedaan door andere gebruikers, met name door de toename van de vraag naar elektriciteit voor IT in de afgelopen jaren. Deze trend was met name opvallend in 2020 en 2021, toen er grotere IT-beschikbaarheid en -capaciteit nodig waren voor de ondersteuning van telewerken (zowel thuis als in de politieke sfeer) en bij de administratie van het Parlement. Er zij echter op gewezen dat de IT-apparatuur zelf mettertijd energie-efficiënter wordt, waardoor de vraag naar energie minder snel toeneemt dan de toename van de rekenkracht of de opslagcapaciteit.

3.4. Papierverbruik

De indicator “papierverbruik per vte” betreft het papier dat wordt gebruikt op de drie werklocaties (A4-printpapier) en het (speciale) papier dat wordt gebruikt door de afdeling Drukkerij. In het KPI-streefdoel voor het papierverbruik wordt het gemiddelde verbruik in de periode 2019-2024 afgezet tegen de referentieperiode 2010-2014.

In 2023 daalde het papierverbruik met 61,4 % ten opzichte van de referentieperiode, waarmee het streefcijfer, namelijk een vermindering van 50 % tegen 2024, is overschreden. Deze aanzienlijke daling kan worden toegeschreven aan de pandemie en de ongekende overschakeling op digitale processen die het verplicht telewerken vergemakkelijkte.

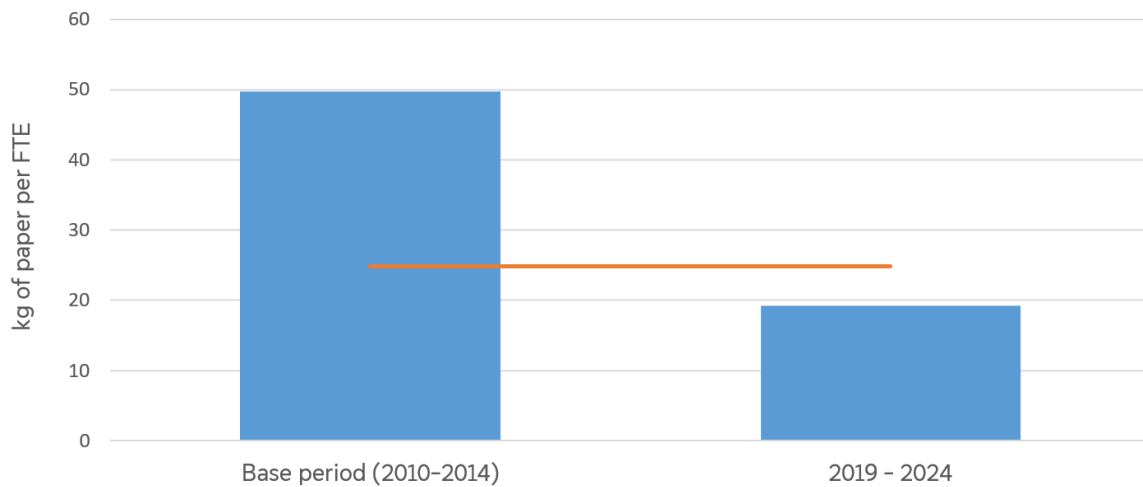
De langetermijntrend in de richting van minder papierverbruik is positief en laat zien dat de inspanningen van de verschillende diensten (met name de afdeling Drukkerij en de distributieafdelingen) in het algemeen succesvol zijn geweest. Op de middellange termijn kan het papierverbruik het best worden aangepakt door verdere stappen te zetten op weg naar een “papierloos” Parlement, waar een groter deel van de documenten in de politieke, wetgevings- en administratieve processen uitsluitend in elektronische vorm kan worden behandeld. Daarbij gaat het erom:

- ten volle gebruik te maken van de applicaties eCommittee en eMeeting bij de werkzaamheden van de parlementaire commissies en organen en het goede voorbeeld te volgen van verscheidene commissies die al volledig papierloos werken;

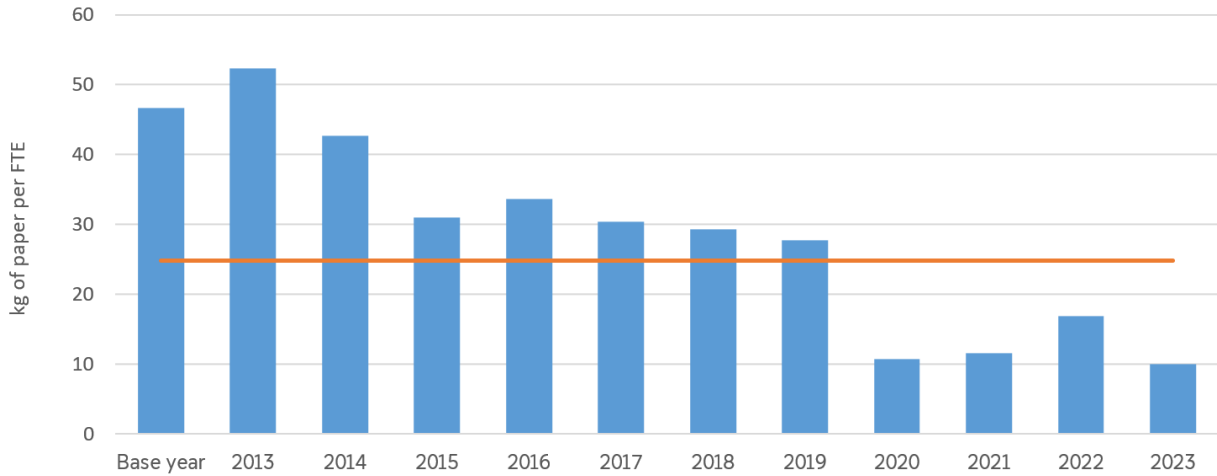
- steeds vaker papierloos te communiceren, met webcommunicatie, massaberichten die per e-mail worden verspreid en e-posters in plaats van fysieke stands;
- digitale handtekeningen te gebruiken in het kader van het “digital by default”-project van het strategisch uitvoeringskader (SEF).

Er worden ook extra inspanningen geleverd om de administratieve processen volledig te digitaliseren, met name die in verband met personeelszaken, dienstreizen, financiën en aanbestedingen.

FIGUUR 18: ONTWIKKELING VAN HET STREEFCIJFER VOOR HET PAPIERVERBRUIK PER VTE

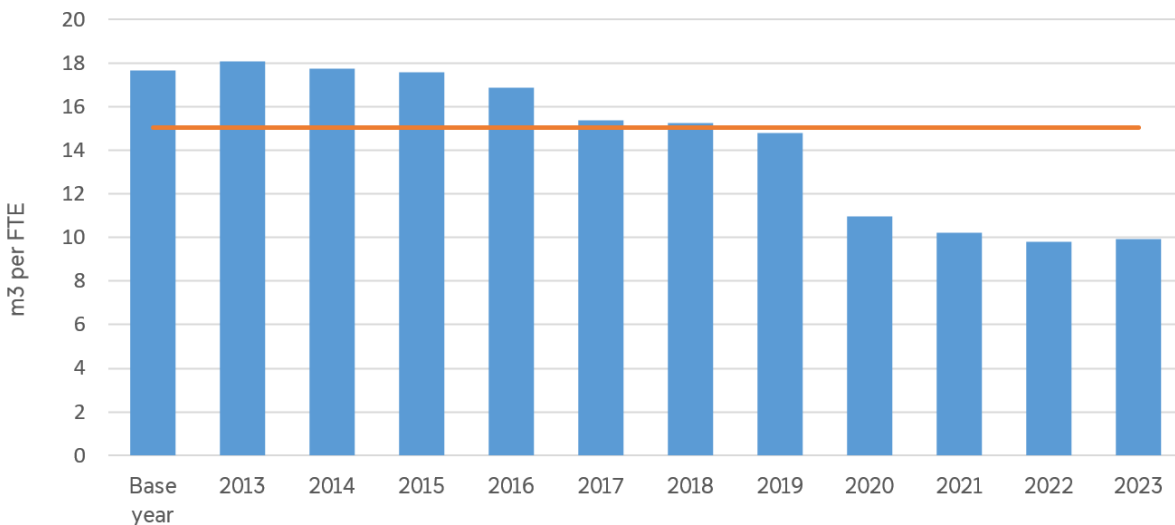
FIGUUR 19: ONTWIKKELING VAN HET PAPIERVERBRUIK PER VTE TUSSEN 2012 EN 2023

3.5. Waterverbruik

In 2023 is het papierverbruik per vte met 43,7 % gedaald ten opzichte van 2012. Daarmee is de doelstelling, namelijk een vermindering met 15 % tegen 2024, ruim overtroffen.

FIGUUR 20: ONTWIKKELING VAN HET WATERVERBRUIK PER VTE TUSSEN 2012 EN 2023

Zoals uit onderstaande figuur blijkt, is het waterverbruik tussen 2022 en 2023 in **absolute** cijfers licht gestegen, namelijk met 8 %. Deze stijging kan voornamelijk worden toegeschreven aan twee factoren: ten eerste de stijging van het aantal vte's (+ 6 % tussen 2022 en 2023) en ten tweede een grotere aanwezigheid op kantoor in vergelijking met de COVID-19-jaren.

De daling die in 2017 te zien was, was vooral te danken aan de afsluiting van de warmwatervoorziening in verschillende gebouwen en de verminderde noodzaak van doorspoelen tegen legionella. De verdere verbetering in 2019 was vooral toe te schrijven aan een efficiënter waterbeheer in de toiletten, betere lekkagepreventie- en lekkagedetectiemaatregelen en andere algemene verbeteringen van het waterbeheer.

FIGUUR 21: TOTAAL WATERVERBRUIK (M³)

Jaar	Referentiejaar 2012	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Totaal waterverbruik (m³)	235 637	222 237	208 990	141 892	138 743	146 035	157 534

Het waterverbruik bij het Parlement wordt gemeten via de meters die zijn geïnstalleerd op de verbindingpunten met het openbare waternetwerk van elk gebouw. De maandelijkse cijfers worden aan het Parlement meegedeeld door de bedrijven die verantwoordelijk zijn voor het gebouwenbeheer. Daarnaast zijn er ook verscheidene submeters voor verschillende delen van het waternetwerk in de gebouwen van het Parlement, maar die bestrijken momenteel niet het hele netwerk. Het waterverbruik kan in twee categorieën worden onderverdeeld: diensten voor de gebruikers van de gebouwen (zoals water voor de kitchenettes, de gemeenschappelijke toiletten en de privétoiletten voor de leden) en andere, hoofdzakelijk technische diensten (luchtbevochtiging, restaurants, schoonmaak, waterontharding, adiabatische koeling, bewatering van groenvoorzieningen, en doorspoelen om het risico op legionella te beperken).

Als onderdeel van het strategisch uitvoeringskader (SEF) van het Parlement worden verschillende maatregelen genomen met het oog op technische verbeteringen in nieuwe en gerenoveerde gebouwen. Het Europees Parlement neemt het opvangen van regenwater op in zijn bouwprojecten. Zo beschikt het nieuwe Adenauergebouw in Luxemburg over een grote tank voor de opslag van regenwater dat afkomstig is van het dak. Dat water wordt binnen gebruikt voor niet-drinkwaterdoeleinden. Andere maatregelen zijn onder meer het gebruik van regenwater om de toiletten door te spoelen en de installatie van waterbesparende sanitaire en waterapparatuur met een milieukeur. Verdere stappen zijn meer de opvang en het gebruik van regenwater bij het aanleggen en onderhouden van groenvoorzieningen, alsook verdere verbeteringen wat de preventie, de opsporing en het beheer van waterlekken betreft.

3.6. Gerecycled afval

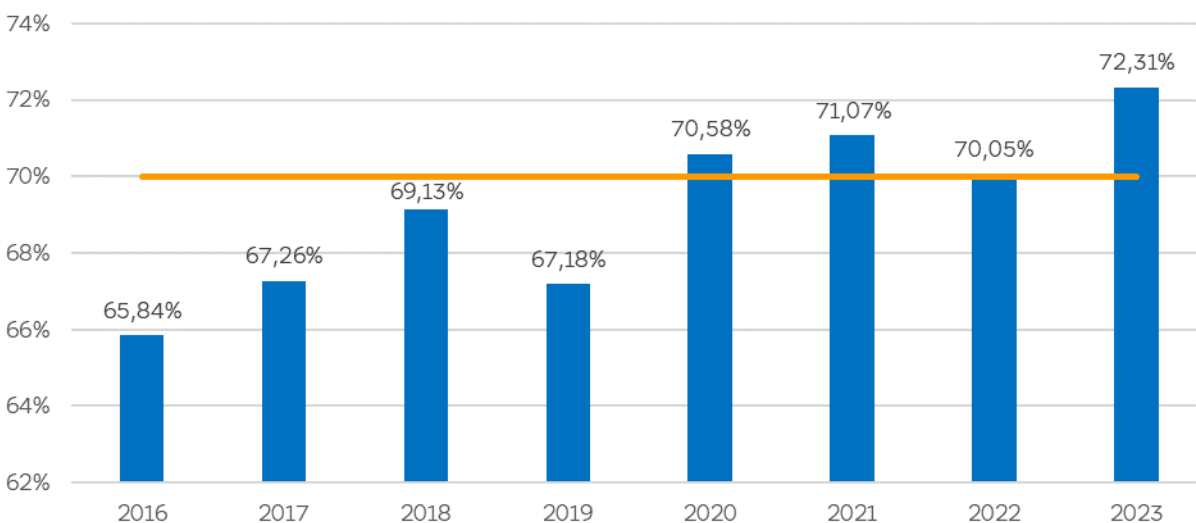
Het Europees Parlement heeft blijk gegeven van een sterke inzet voor de verbetering van de afvalbeheerpraktijken en heeft steeds meer inspanningen geleverd op het gebied van afvalrecycling. De doelstelling voor afvalrecycling betreft het cumulatieve gemiddelde recyclingpercentage tijdens de periode 2016-2024. Het gemiddelde recyclingpercentage (tijdens de periode 2016-2023) bedroeg 72,1 %, meer dan het tussentijdse streefdoel voor 2024 van 70 %.

Er zij op gewezen dat deze indicator grote jaarlijkse schommelingen vertoont, voornamelijk doordat sommige afvalstromen volledig recyclebaar zijn en andere niet, zodat het aandeel afval in die respectieve stromen elk jaar van invloed is op het recyclingpercentage. Ook uitzonderlijke gebeurtenissen, zoals

grootschalige sloopwerkzaamheden, bouwprojecten of verhuizingen van personeel van en naar gebouwen, kunnen het recyclingpercentage aanzienlijk beïnvloeden.

In 2023 bedroeg het recyclingpercentage 72,1 %. Meer bepaald waren de recyclingpercentages voor elk van de drie locaties in 2023 als volgt: 98 % in Luxemburg, 76 % in Brussel en 50,8 % in Straatsburg.

FIGUUR 22: ONTWIKKELING VAN DE AFVALRECYCLINGDOELSTELLING (CUMULATIEF GEMIDDELDE OVER DE HELE PERIODE)

In de loop der jaren is het recyclingpercentage voortdurend verbeterd, behalve in 2022, wat kan worden verklaard door de uitzonderlijke omstandigheden in Straatsburg, waar bij een bouwproject voor het Weissgebouw meer dan 1 000 ton verontreinigde grond moest worden verwijderd.

De afvalbakken met vijf compartimenten

De invoering van de afvalbakken met vijf compartimenten op de drie werklocaties alsook de lopende campagne om de prullenmanden voor restafval vrijwillig uit de kantoren te verwijderen, zijn geslaagde initiatieven die hebben bijgedragen tot een betere recyclingprestatie.

Bovendien zijn voor 2024 al extra afvalbakken met vijf compartimenten besteld, met een nieuw compartiment voor organisch afval. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt met deze uitbreiding van de inzameling van voedselafval van de kantines naar alle kantoorruimten gevolg gegeven aan de nieuwe wettelijke verplichting om voedselafval te sorteren, die van toepassing is op zowel huishoudens, bedrijven als overheden.

De toevoeging van het compartiment voor organisch afval aan de nieuwe vuilnisbakken, die handig dicht bij alle kantoren zijn geplaatst, is bedoeld om recycling toegankelijker te maken. Verwacht wordt dat dit initiatief vanaf 2024 een positief effect zal hebben op de verbetering van het recyclingpercentage.

Uit periodieke analyses van de afvalstromen uit de afvalbakken met vijf compartimenten bleek dat het afval gemiddeld voor 95 % correct was gesorteerd, wat een gestage verbetering is ten opzichte van voorgaande jaren (94 % in 2022 en 93 % in 2021).

Eind 2023 waren er 731 afvalbakken met vijf compartimenten, een stijging ten opzichte van de 727 in 2022.

In 2023 waren de afvalbakken als volgt verdeeld over de locaties:

- Brussel: 343 (2 meer dan het voorgaande jaar);
- Straatsburg: 200 (2 meer dan het voorgaande jaar); en
- Luxemburg: 170 (evenveel als in 2022).

3.7. Niet-gerecycled afval

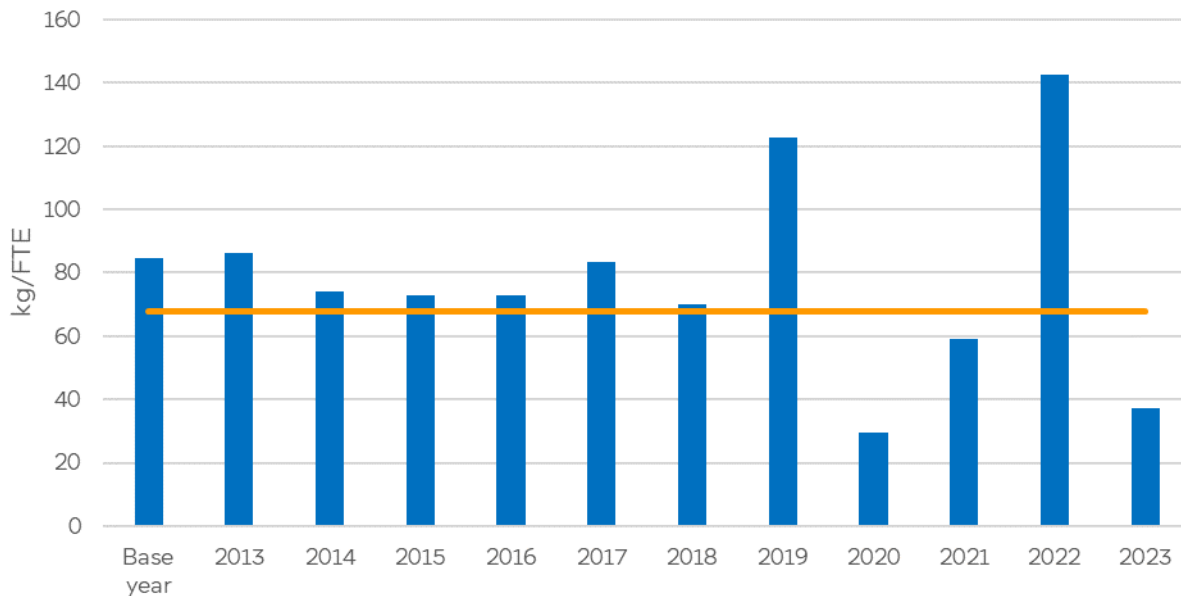
De indicator “niet-gerecycled afval per vte” bedroeg 37,2 kg, een aanzienlijke daling van 56,2 % ten opzichte van 2012. Daarmee heeft het Parlement zijn doelstelling gehaald, namelijk een vermindering van 20 % ten opzichte van 2012.

Figuur 22 toont de ontwikkeling van deze indicator in de tijd. Die vooruitgang van deze indicator vertoont grote schommelingen. Die kunnen voornamelijk worden toegeschreven aan de opname van renovatie- en bouwafval in de KPI. In 2022 werd de doelstelling bijvoorbeeld niet gehaald doordat bij een bouwproject voor het Weissgebouw meer dan 1 000 ton niet-recyclebare verontreinigde grond moest worden verwijderd.

Er zij op gewezen dat een dergelijke abnormale hoeveelheid afval ook in 2019 is opgetekend (125 kg per vte). Die grote hoeveelheden afval kunnen worden toegeschreven aan diverse bouw- en renovatieactiviteiten in Brussel (aanbouw aan het Wayenberggebouw, renovatie van de kantoren van de leden in de gebouwen Spinelli, Brandt en Zweig) en in Straatsburg (bouwwerkzaamheden in het Weissgebouw en renovatie van de kantoren van de leden in andere gebouwen).

Er moet meer aandacht gaan aan het verminderen van de hoeveelheid niet-gerecycled afval in het algemeen door de circulariteit en recycleerbaarheid van producten en materialen te verbeteren. Dit kan worden verwezenlijkt door planning en ecologisch ontwerp in de inkoop-, bouw- en installatiefase. Dergelijke maatregelen zijn vooral cruciaal bij bouw- of renovatieprojecten.

FIGUUR 23: ONTWIKKELING VAN HET AANTAL KG NIET-GERECYCLED AFVAL PER VTE TUSSEN 2012 EN 2023

Communicatie over afvalrecycling en niet-gerecycled afval

In samenwerking met het directoraat-generaal Infrastructuur en logistiek zijn de volgende mededelingen gepubliceerd:

In februari 2023 stond in de interne nieuwsbrief Newshound van het Parlement een artikel met als titel “QR-codes helpen u om afval correct te sorteren”. Doel was aan bewustmaking te doen over de QR-codes op de afvalbakken met vijf compartimenten in de gebouwen van het Parlement op alle werklocaties. De codes verwijzen naar een bestand waarin wordt uitgelegd welk afval waar hoort en wordt benadrukt wat de verschillen tussen de drie werklocaties zijn.

In juni 2023 werd in het Newshound-artikel “Van de bioafvaluitdaging een kans maken” bericht over de plaatsing van bioafvalcontainers in de kitchenettes in alle gebouwen van het Parlement in Brussel. Het bevatte ook nadere informatie over de milieudoelstellingen en -maatregelen van het Parlement met betrekking tot bioafval, namelijk de vermindering van niet-gerecycled afval en de productie van biogas uit voedselafval.

In het kader van de Europese Week van de afvalvermindering van 18 tot en met 26 november 2023 werd op de schermen in de gebouwen van het Parlement een postercampagne gevoerd over het sorteren van verschillende soorten afval. De afdeling EMAS en Duurzaamheid heeft een afvalsorteerquiz opgezet, die door de milieubeheerambtenaren naar de afdelingshoofden van alle directoraten-generaal is gestuurd.

3.8. Voedselafval

De hoeveelheid voedselafval (etensresten en niet-verkochte etenswaren) per maaltijd is in 2023 met maar liefst 50,6 % afgenomen ten opzichte van 2016. Per maaltijd is er nu slechts 43 gram voedselafval. Dit resultaat kan deels worden toegeschreven aan de afschaffing van zelfbedieningsbuffetten, waardoor de voedselverspilling in deze categorie effectief is verminderd.

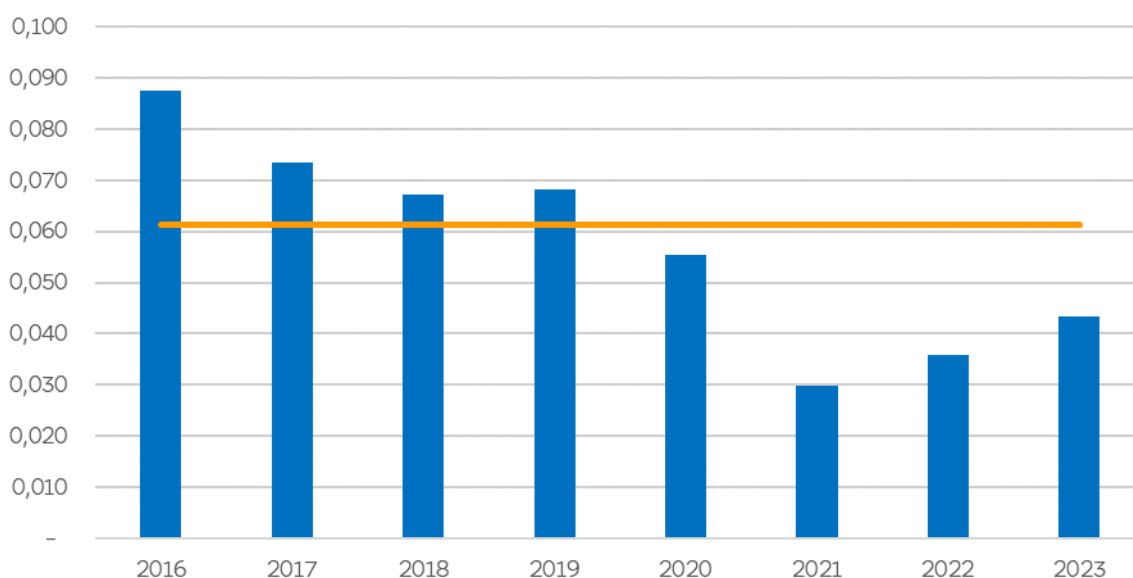
Ook de koolstofvoetafdruk van de categorie “inkoop van levensmiddelen voor restaurants” is aanzienlijk afgenomen: de emissies zijn gedaald van 3 197 ton CO₂e in 2006 tot 2 387 ton CO₂e in 2023.

Deze aanzienlijke inspanningen om voedselverspilling tegen te gaan door betere planning, kleinere porties op verzoek en voedseldonaties hebben aantoonbaar geleid tot minder voedselverspilling per portie.

Bijgerechten (voorgerechten en groenten) zijn bijvoorbeeld in zelfbediening, zodat leden en personeel zelf kunnen kiezen welke bijgerechten ze in welke hoeveelheden wensen te eten. In het zelfbedieningsrestaurant in het Martensgebouw in Brussel is het “duurzame vrijdag”-initiatief, waarbij die dag wordt gekookt met de ongebruikte ingrediënten van de afgelopen week, zeer populair (volgens de laatste enquête over catering steunt 70% het initiatief). Dit leidt tot een opmerkelijke vermindering van de voedselverspilling met 66 % ten opzichte van ongewijzigd beleid.

Daarnaast zijn de voornaamste cateringpartners de toepassing van verschillende systemen voor het beheer van voedselverspilling aan het uitbreiden, zoals slimme weegschalen, die het keukenpersoneel helpen om voedselverspilling in de gaten te houden en zoveel mogelijk te beperken.

FIGUUR 24: ONTWIKKELING VAN HET AANTAL KG VOEDSELAFVAL PER GESERVEERDE MAALTIJD TUSSEN 2016 EN 2023

Bovendien is de kwaliteit van de cateringdiensten bij het Europees Parlement verder verbeterd:

- het Belgische Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) geeft in Brussel al sinds 2017 smiley-certificaten voor een uitmuntend beheersysteem voor de voedselveiligheid af voor de gebouwen Spinelli, Antall en Spaak. De nieuwe cateraars hebben toegezegd zich voor deze certificaten en andere blijken van erkenning te blijven inzetten;
- Certysis (inspectie- en certificeringsinstantie gespecialiseerd in biologische producten) geeft een “Biogarantie” af voor levensmiddelen die echt biologisch zijn en met biologische producten zijn bereid. Dit is sinds 2017 het geval in de kantines in de gebouwen Spinelli, Spaak en Kohl en in “Les Filles”;
- Het door Leefmilieu Brussel verleende “Good Food”-label, dat wordt toegekend voor hoogwaardig duurzaam voedsel dat milieuvriendelijk is en voldoet aan eerlijke handelspraktijken, wordt sinds 2018 na een geslaagde controle verleend aan de kantines in de gebouwen Spinelli en Spaak.

Communicatie over voedselverspilling

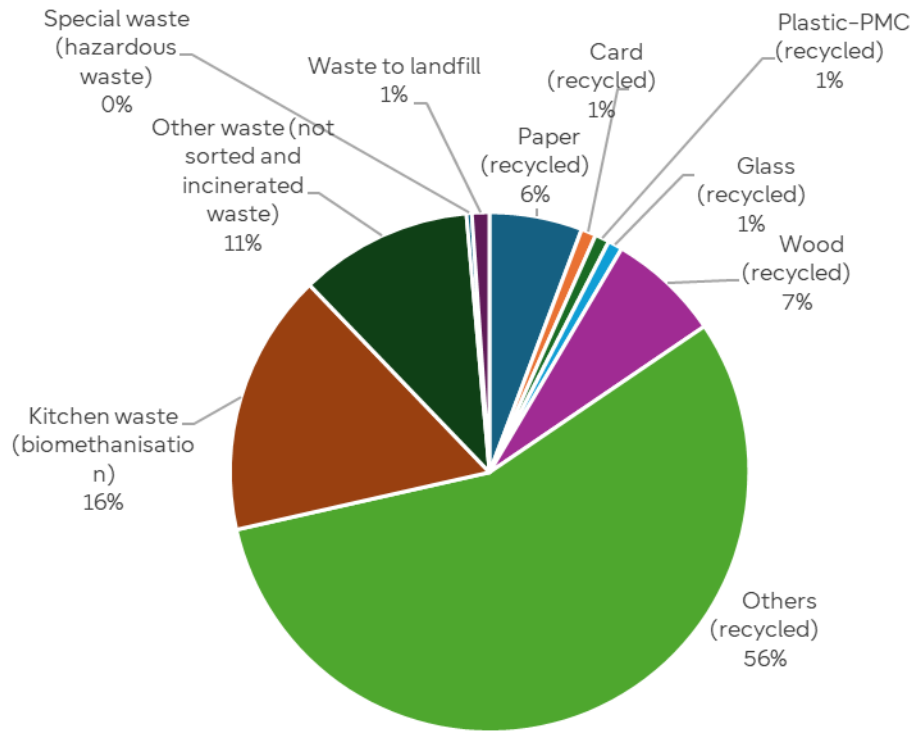
Het directoraat-generaal Vertaling organiseerde in 2023 in Luxemburg een interne vegetarische kookwedstrijd om zijn personeel bewust te maken van het effect van voedselkeuzes en voedselverspilling op het milieu. De cateringdiensten van het directoraat-generaal Infrastructuur en logistiek boden in de kantines van het Parlement gerechten aan op basis van de winnende recepten. De afdeling EMAS en Duurzaamheid steunde de communicatie over het speciale aanbod, die tot een hoge afname van deze gerechten leidde en door het personeel positief werd ontvangen.

3.9. Andere indicatoren en trends op het gebied van afvalbeheer (geen streefcijfer)

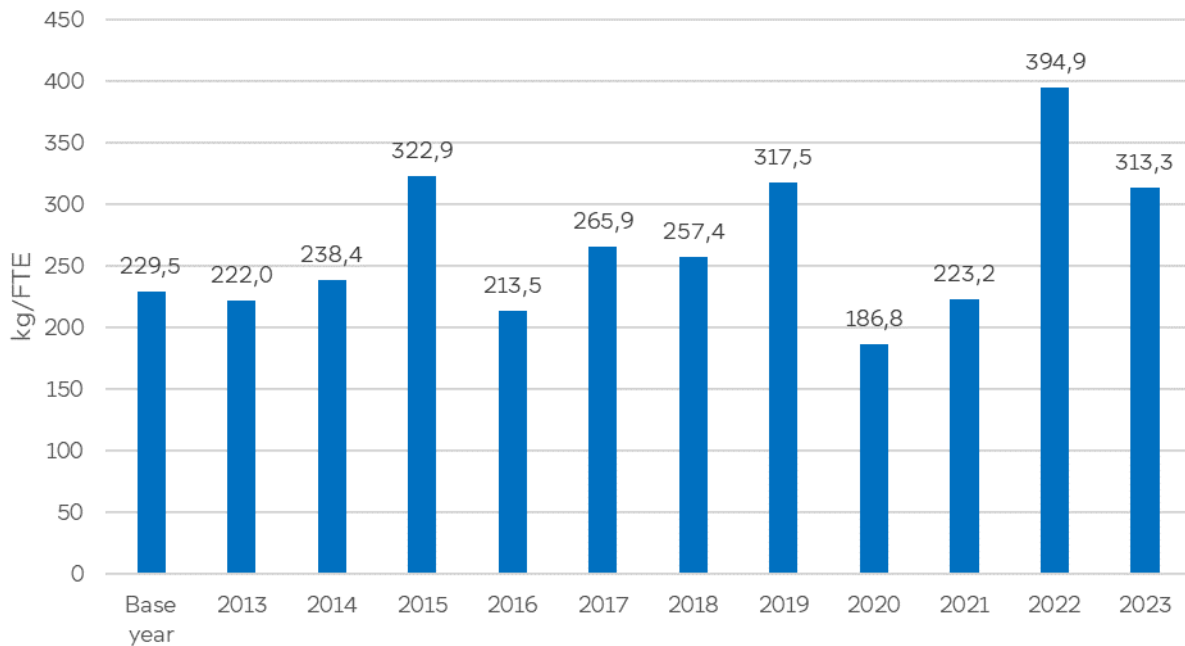
Naast bovengenoemde afvaldoelstellingen worden ook andere indicatoren, die niet gekoppeld zijn aan een KPI-streefcijfer, gemonitord om een alomvattend overzicht van het afvalbeheer in het Parlement te geven. Die indicatoren worden hieronder beschreven en uitgelegd.

In 2023 bedroeg de totale hoeveelheid afval per vte 313 kg. Bouwafval maakte het grootste deel uit van de totale hoeveelheid afval die bij het Europees Parlement werd geproduceerd (66 % van de totale hoeveelheid). De resterende 34 % is toe te schrijven aan afval van geïntegreerde faciliteiten, keukenafval en etensresten en afgedankte IT-apparatuur. Onderstaande figuur toont het aandeel van elke soort afval en verwerking in de totale hoeveelheid geproduceerde afval.

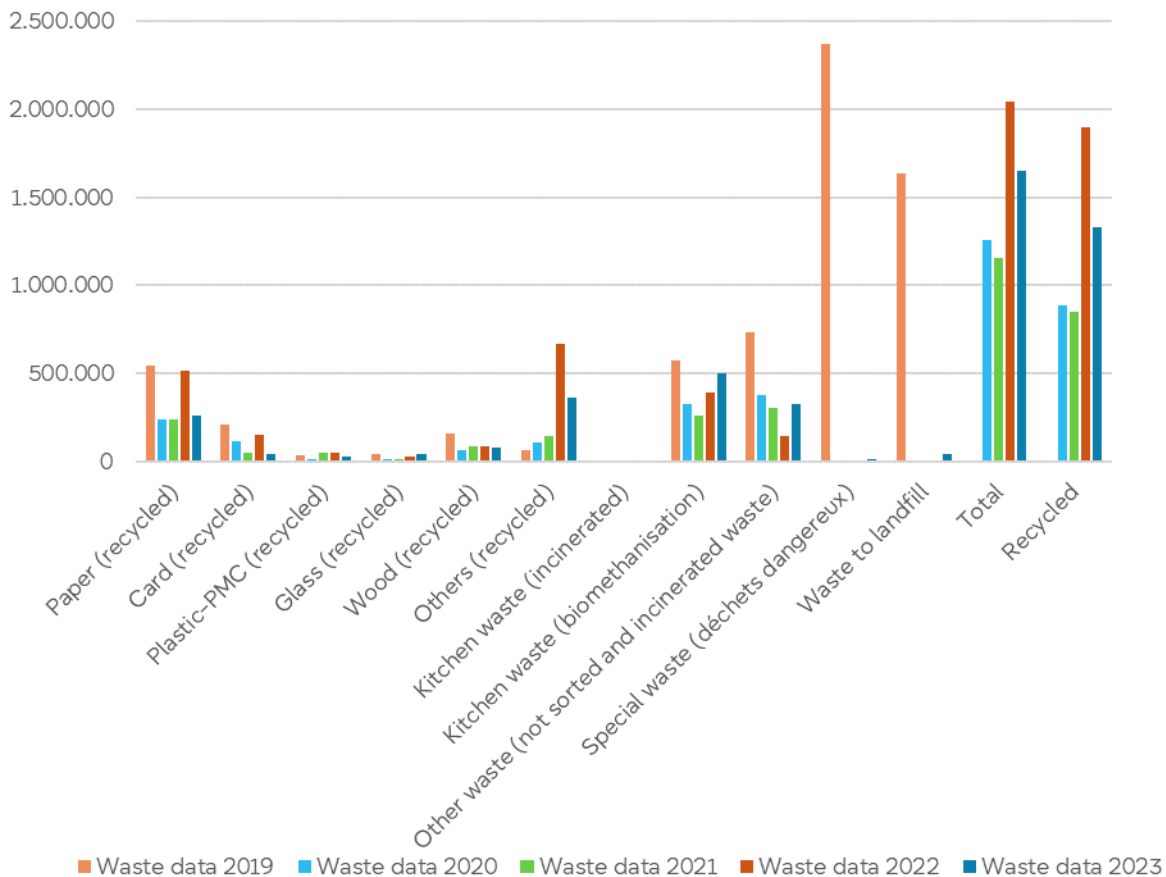
FIGUUR 25: AANDEEL IN DE HOEVEELHEID AFVAL PER SOORT EN VERWERKING IN 2023

FIGUUR 26: ONTWIKKELING VAN DE HOEVEELHEID AFVAL PER VTE TUSSEN 2012 EN 2023

FIGUUR 27: ONTWIKKELING VAN DE TOTALE HOEVEELHEID AFVAL PER SOORT EN VERWERKING TUSSEN 2017 EN 2023

Bij de beoordeling van factoren die van invloed zijn op de afvalcijfers is het van cruciaal belang rekening te houden met het tijdsverloop tussen de activiteit die (potentieel) afval genereert en het moment waarop het afval daadwerkelijk wordt verwijderd en geregistreerd. Dat betekent dat de afvalcijfers voor een bepaald jaar deels betrekking kunnen hebben op activiteiten die jaren of zelfs tientallen jaren daarvoor hebben plaatsgevonden. Dit blijkt duidelijk uit de cijfers over het papierafval in 2019: hoewel er minder papier werd aangekocht, nam de hoeveelheid papierafval licht toe ten opzichte van het voorgaande jaar.

Het Europees Parlement levert grote inspanningen om de hoeveelheid plasticafval, en dan vooral plastic voor eenmalig gebruik, intern te verminderen, in overeenstemming met de bredere beleidsprioriteiten op EU-niveau. Dit komt met name tot uiting in het besluit van het Bureau van 11 juni 2018 over het cateringbeleid van het Europees Parlement voor de periode na 2019, waarin onder meer is bepaald dat de bepalingen van de strategie voor plasticafval die de Europese Commissie in januari 2018 heeft gepresenteerd, moeten worden opgenomen in alle concessieovereenkomsten en dienstverleningscontracten inzake catering die het Europees Parlement in de toekomst sluit. Voorts hebben de quaestoren tijdens hun vergadering van 17 april 2018 besloten om tijdens officiële vergaderingen van het Parlement minder water

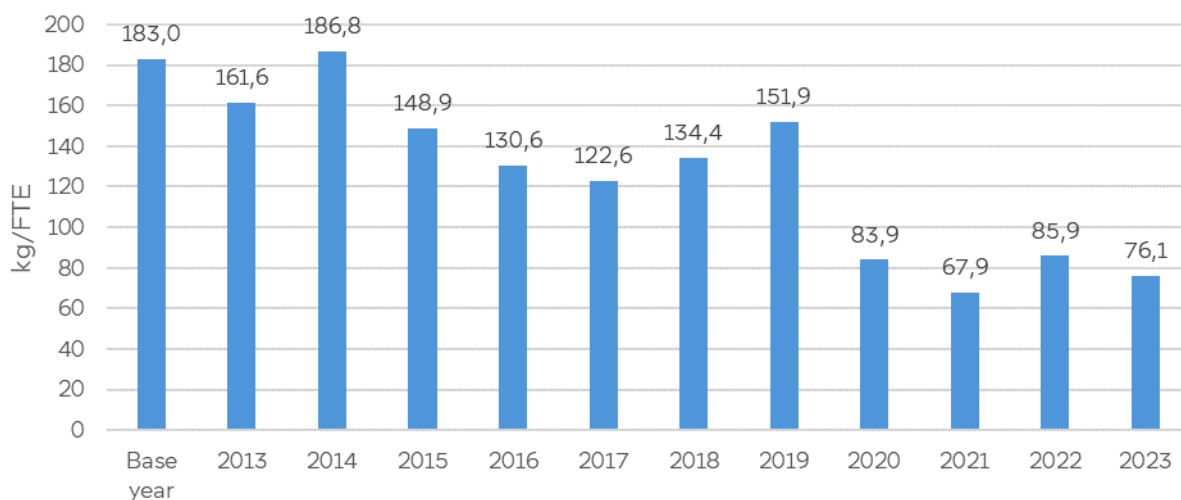
in flessen te laten verstrekken, met als doel geleidelijk een einde te maken aan deze praktijk en over te stappen op het gebruik van dicht bij de vergaderzalen geïnstalleerde drinkfontein.

De besluiten van de quaestoren en het Bureau van april en juni 2018 hebben de volgende effecten gehad:

- sinds 2019 wordt tijdens officiële vergaderingen van het Parlement geen mineraalwater in flessen meer verstrekt;
- meer centraal gelegen drinkfontein zijn voorzien van recyclebare of biologisch afbreekbare bekertjes;
- wie aan een officiële vergadering van het Parlement deelneemt, wordt verzocht gebruik te maken van een van de 357 drinkfontein met een antibacterieel systeem die gekoeld water met of zonder koolzuur verstekken.

Plastic flessen (ook uit automaten) zijn in juli 2019 afgeschaft op de drie werklocaties van het Parlement. Ze zijn in november 2019 verwijderd uit de verkoopautomaten in Luxemburg en Straatsburg, en in maart 2020 uit die in Brussel.

FIGUUR 28: ONTWIKKELING VAN DE HOEVEELHEID KANTOOR- EN KEUKENAFVAL PER VTE TUSSEN 2012 EN 2023

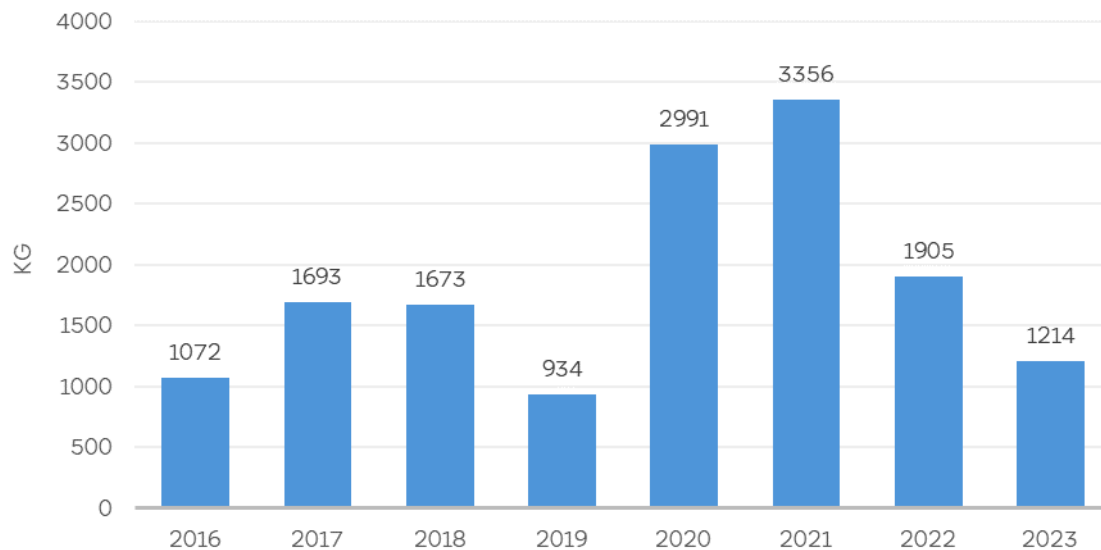
Na de COVID-19-jaren vertoonde de hoeveelheid kantoor- en keukenafval opnieuw een stijgende trend. In 2023 bedroeg de hoeveelheid kantoor- en keukenafval per vte 76,1 kg, toch nog een daling met 54,3 % ten opzichte van het referentiejaar (2012).

Hierbij moet worden opgemerkt dat de inspanningen om minder afval te produceren, nauw samenhangen met strategieën inzake preventie en hergebruik. Daarom behoren het uitvoeren van doeltreffende behoefteanalyses voorafgaand aan aankoop en gebruik, en de herschikking van bestaande middelen tot de meest doeltreffende benaderingen van afvalvermindering. Deze werkwijzen kunnen met name tot aanzienlijke kostenbesparingen leiden.

Het Europees Parlement monitort niet alleen zijn afvalproductie, maar was in 2016 ook de eerste EU-instelling die een alomvattend voedseldonatieprogramma opzette. Onze diensten werkten samen met

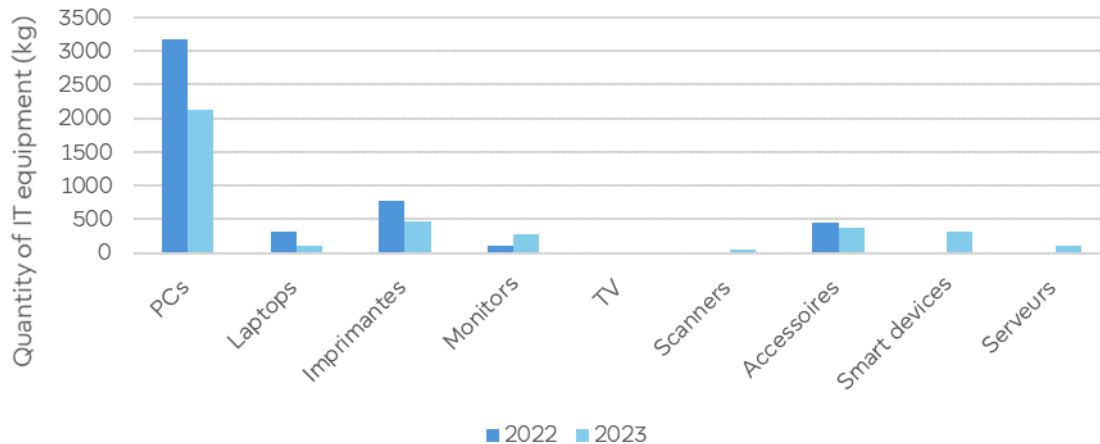
liefdadigheidsorganisaties om een voedseldonatieregeling te ontwikkelen waarbij aan het einde van elke parlementaire week ongebruikte producten en maaltijden van hoge kwaliteit worden gedoneerd.

FIGUUR 29: ONTWIKKELING VAN DE HOEVEELHEID GEDONEERDE LEVENSMIDDELEN TUSSEN 2016 EN 2023

Er zij ook op gewezen dat het Parlement naast het voedseldonatieprogramma zijn vaste gewoonte heeft gehandhaafd om **afgedankte IT-apparatuur** en duurzame goederen zoals kantoormeubilair aan liefdadigheidsorganisaties te **doneren** zodat die gerepareerd en hergebruikt kunnen worden. In 2023 is zo 34 ton aan elektronische apparatuur aan Oxfam gedoneerd. Onderstaande figuur toont een uitsplitsing van wat er is gedoneerd.

FIGUUR 30: ONTWIKKELING VAN DE GEDONEERDE APPARATUUR TUSSEN 2022 EN 2023

3.10. Duurzame aanbestedingen

De alomvattende aanpak van het Europees Parlement om aanbestedingen te vergroenen is sinds 2017 van kracht. De aanpak van het Parlement op het gebied van groene aanbestedingen (“green public procurement” – GPP) is gebaseerd op de indeling van contracten volgens de mate waarin ze groen zijn en op de monitoring van de prestaties op bedrijfsniveau van het Europees Parlement, met inbegrip van vergroeningsstreefcijfers voor specifieke groepen producten of diensten die geacht worden een groot milieueffect en een aanzienlijk vergroeningspotentieel te hebben.

In 2019 heeft het Parlement zich als KPI-doel gesteld om er voor het einde van de zittingsperiode 2019-2024 voor te zorgen dat 90 % van zijn contracten in 13 prioritaire product- of dienstengroepen als groen is geclassificeerd. Die 13 prioritaire product- of dienstengroepen zijn: gebouwen, schoonmaak, levensmiddelen en catering, meubilair, tuinen en groenzones, IT en beeldapparatuur, verlichting, kantoorbenodigdheden, papier, sanitaire en watervoorzieningen, textiel, voertuigen en vervoer, en afvalbeheer.

In 2023 was 96,6 % (in waarde) van de contracten als “groen” geclassificeerd. Daarmee is het streefcijfer van 90 % groene aanbestedingen overschreden. Dit cijfer was aanzienlijk hoger dan in 2021 en 2022. Enkele voorbeelden van contracten van het Europees Parlement die in 2023 als “groen” waren geclassificeerd, zijn contracten met betrekking tot renovatieprojecten en bouwmaterialen, bewegwijzering binnen en buiten de gebouwen van de EU-instellingen, het schoonmaken van dienstvoertuigen en truien en vestjes voor het beveiligingspersoneel. Als wordt gekeken naar alle contracten van meer dan 15 000 EUR in 2023, was 48,5 % (in waarde) geclassificeerd als “groen”. Dit is aanzienlijk lager dan in 2022, toen 69,3 % van alle contracten als groen geclassificeerd was.

In deze fase van de uitvoering is de toepassing van de GPP-benadering over het algemeen een succes, in die zin dat de meeste directoraten-generaal inspanningen hebben geleverd om hun aankopen te vergroenen. Er zijn aanvullende maatregelen genomen met het oog op de vergroening van de inkoop van het Parlement,

zoals GPP-opleidingen en -presentaties voor personeelsleden die bij aanbestedingsprocedures betrokken zijn, een interinstitutionele GPP-helpdesk om te helpen met praktische aspecten van de vergroening van afzonderlijke contracten, en de opbouw van in-housekennis en -capaciteit op het gebied van groene aanbestedingen, zowel op het niveau van de directoraten-generaal (DG's) als bij de afdeling EMAS en Duurzaamheid.

Er zijn echter nog steeds uitdagingen en mogelijkheden voor verbeteringen, met name wat betreft een frequenter gebruik van de GPP-helpdesk, een algemeen bewustzijn over groene criteria voor bepaalde productgroepen en hoe die moeten worden gehanteerd, en een nauwkeurige en consistente classificatie van contracten. Om die leemte in te vullen, heeft de afdeling EMAS en Duurzaamheid in maart 2023 een online-presentatie voor aanbestedingsambtenaren gegeven over de milieudoelindicator voor groene aanbestedingen en de classificatie van aanbestedingsprocedures.

De interinstitutionele GPP-helpdesk verleent aanbestedingspersoneel, personeelsleden die input geven voor de ontwikkeling van aanbestedingsspecificaties, rekenplichtigen en alle andere personeelsleden die bij aanbestedingen betrokken zijn, ondersteuning om milieuoverwegingen en maatschappelijke overwegingen op te nemen in hun aanbestedingen. De ondersteuning wordt geboden in alle fasen van aanbestedingsprocedures, van behoeftanalyses en marktonderzoek tot het opstellen van technische specificaties, het vaststellen van passende gunningscriteria en het beoordelen van de milieuaspecten van de ontvangen offertes. In september 2023 gaf de GPP-helpdesk ook een presentatie over duurzame gadgets voor alle deelnemende instellingen.

Van 2021 tot 2023 heeft de administratieve Werkgroep maatschappelijk verantwoorde aanbestedingen van het Europees Parlement werk gemaakt van de opstelling van interne richtsnoeren voor maatschappelijk verantwoorde aanbestedingen. De handleiding met informatie over de juridische en praktische mogelijkheden om doelstellingen, risico's en kansen op het gebied van maatschappelijke verantwoordelijkheid alsook instrumenten en voorbeelden van beste praktijken te integreren, is in maart 2023 goedgekeurd door het forum voor openbare aanbestedingen van het Parlement en is op het intranet van het Parlement ter beschikking gesteld van alle personeelsleden.

In oktober 2023 zijn de Werkgroep maatschappelijk verantwoorde aanbestedingen en de Werkgroep groene aanbestedingen samengevoegd tot de administratieve Werkgroep duurzame aanbestedingen. Alle directoraten-generaal zijn vertegenwoordigd in de werkgroep, die twee tot vier keer per jaar bijeenkomt en de uitwisseling van beste praktijken voor de integratie van milieu- en maatschappelijke criteria in aanbestedingsprocedures bevordert. Tijdens regelmatige vergaderingen worden relevante studies en gegevens over de inspanningen van het Parlement op het gebied van duurzame aanbestedingen gepresenteerd. Om duurzame aanbestedingen te bevorderen, is ook een opleiding aangeboden aan het personeel van het Europees Parlement.

Communicatie over groene aanbestedingen

In 2023 zijn er drie webinars georganiseerd om groene aanbestedingen te bevorderen. Tijdens het eerste webinar, op 28 maart is informatie verstrekt over de doelstelling van het Parlement, het tweede, op 19 september, ging over de aankoop van promotiemateriaal, en tijdens het derde, op 30 november, is

informatie verstrekt over het gebruik van de helpdesk voor groene aanbestedingen. De doelgroep bestond uit personeelsleden die bij aanbestedingsprocedures betrokken zijn.

Gerelateerde intranetartikelen in Newshound:

- [A helpful tool to make your EP event greener](#) 18.4.2023
- [Parliament's green procurement indicator](#) 28.3.2023

3.11. Biodiversiteit

Het Europees Parlement streeft naar meer biodiversiteit in zijn groene buitenruimten. Het project “Roadmap for Biodiversity Spaces” is in november 2021 van start gegaan als onderdeel van het strategisch uitvoeringskader (SEF) 2022-2024 van het Parlement. In 2023, na twee jaar voorbereidende werkzaamheden, zijn de eerste maatregelen ter verbetering van de biodiversiteit ter plaatse met succes uitgevoerd.

Vorbereidende werkzaamheden

In 2022 heeft een projectteam voor biodiversiteit alle groene buitenruimten op de drie werklocaties van het Parlement beoordeeld op potentieel voor verbetering van de biodiversiteit. Het projectteam onderzocht de mogelijkheden om zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve biodiversiteitsindicator van het Parlement te verbeteren.

Kwantitatieve biodiversiteitsindicator

De kwantitatieve biodiversiteitsindicator van het Parlement houdt bij welk percentage van de bebouwde zones groene zones betreft. Groene zones zijn groene buitenruimten op de begane grond, groene terrassen, groene daken, groene gevels, openbare parken enz. Bij bebouwde zones zijn die delen van percelen waarop zich gebouwen bevinden, inbegrepen.

In 2023 zijn de waarden van de biodiversiteitsindicator op elk van de drie werklocaties en voor het Europees Parlement licht veranderd ten opzichte van het voorgaande jaar. De volgende figuur maakt dit inzichtelijk:

FIGUUR 31: KWANTITATIEVE BIODIVERSITEITSINDICATOR – 46 % GROENE ZONES TEN OPZICHTE VAN BEBOUWDE ZONES

Locatie	Percentage groene zones ten opzichte van het totale vloeroppervlak (kantoorruimte)	Biodiversiteitsindicator (percentage groene zones ten opzichte van bebouwde zones)
Brussel	2 %	34 %
Luxemburg	7 %	57 %
Straatsburg	5 %	48 %

Totaal EP (drie werklocaties)	5 %	46 %
--------------------------------------	-----	-------------

De recente veranderingen in de bezetting van de gebouwen in Luxemburg, de verhuizing van personeel naar het ADENAUER II-gebouw en uit het SCHUMAN-gebouw hebben geresulteerd in een kwantitatieve indicator van 57 % groene zones ten opzichte van bebouwde zones. Er was een totale toename van meer dan 6 000 m² groene zone in Luxemburg. Na een bijgewerkte inventarisatie van de groene zones door het projectteam in Brussel bleek het totale oppervlak iets kleiner dan het oppervlak dat de vorige keer in aanmerking was genomen (een vermindering met 3 procentpunten).

Kwalitatieve biodiversiteitsindicator

Het projectteam biodiversiteit heeft een kwalitatieve biodiversiteitsindicator ontwikkeld om maatregelen ter bevordering van de biodiversiteit te kunnen weergeven. Het projectteam heeft daartoe de samenwerking opgezocht met verschillende lokale organisaties in Straatsburg, Brussel en Luxemburg die overheden en bedrijven ondersteunen bij het bevorderen van biodiversiteit in de specifieke lokale en regionale context. De kwalitatieve indicator moet een aanvulling vormen op de kwantitatieve biodiversiteitsindicator en moet de geboekte vooruitgang van het Parlement op het gebied van biodiversiteitsbevordering weergeven. Uit de samenwerking met de drie verschillende organisaties zijn tien biodiversiteitsaspecten naar voren gekomen die in de indicator worden opgenomen:

1. Groene ruimten op natuurlijke wijze laten groeien	6. Bodemverbetering op natuurlijke wijze
2. Habitats bieden voor lokale in het wild levende dieren	7. Gewasbescherming op natuurlijke wijze
3. Groenafval recycleren	8. Activiteiten en publieksvoorlichting bevorderen
4. Beperkt verlichten wanneer het buiten donker is (“black corridors”)	9. Een certificaat of een officieel keurmerk behalen
5. Lokaal voorkomende plantensoorten bevorderen	10. Waterbeheer inzetten voor behoud van biodiversiteit

Op elk van de tien biodiversiteitsaspecten kunnen drie niveaus worden behaald, waarbij punten worden toegekend afhankelijk van het bereikte niveau. De punten worden weergegeven als een percentage van het maximaal mogelijke voor ieder criterium en vervolgens herberekend op basis van het gewicht van elke groene ruimte in termen van oppervlakte. Daarom worden alle punten als volgt opgeteld om de biodiversiteitsindicator voor elke werklocatie te verkrijgen:

FIGUUR 32: KWALITATIEVE BIODIVERSITEITSINDICATOR – 50 % GROENE ZONES TEN OPZICHTE VAN BEBOUWDE ZONES

Locatie	Biodiversiteitsindicator
Brussel	32 %

Luxemburg	71 %
Straatsburg	48 %
Totaal (drie werklocaties)	50 %

Sommige van de groene buitenruimten van het Parlement, zoals de Tuin van de burgers in Brussel, maken deel uit van het cultureel erfgoed van België. Om die reden zijn veranderingen aan deze ruimten slechts in beperkte mate mogelijk. Er zij echter op gewezen dat de bedrijven die in opdracht van het Parlement op de drie werklocaties het groenonderhoud verzorgen geen pesticiden gebruiken en bij het planten van nieuwe planten de voorkeur geven aan inheemse soorten.

Om de leden, het personeel en burgers uitleg te geven over de maatregelen en om het belang van biodiversiteit te onderstrepen, zijn in 2023 op alle drie de locaties panelen met uitleg over de maatregelen neergezet. Verder hebben er verschillende voorlichtingsactiviteiten plaatsgevonden, zoals rondleidingen met het thema biodiversiteit op de drie werklocaties en artikelen op het intranet en in de nieuwsbrief Newshound van het Europees Parlement.

Biodiversiteitskeurmerken in 2023

In **Luxemburg** heeft het Europees Parlement in het kader van zijn biodiversiteitsactiviteiten samengewerkt met de lokale organisatie “Jardins de Noé”. Het nieuwe ADENAUER II-gebouw in Luxemburg voldoet aan tal van kwalitatieve biodiversiteitsaspecten, zoals de recycling en het hergebruik van verschillende soorten groenafval (bv. gemaaid gras, dode bladeren, snoei- en kapafval) en de opslag van regenwater en grijs water voor het onderhoud van groene ruimten. Bij de beplanting van het “Place du Parlement” is de voorkeur gegeven aan inheemse plantensoorten en er zijn insectenhôtels en vogelhuisjes geplaatst. Daarnaast zijn tijdens de planning en bouw van de westelijke vleugel van het ADENAUER-gebouw nog andere biodiversiteitsmaatregelen genomen. Op het binnenterras van de tweede uitbouw zal het regenwater worden hergebruikt en is het niveau van kunstmatige verlichting aangepast. Bovendien is het Parlement de eerste EU-instelling in Luxemburg die een keurmerk heeft gekregen voor zijn groene buitenruimten, en heeft het daarmee niveau 3 bereikt voor het negende aspect van de kwalitatieve indicator, namelijk een certificaat of een officieel keurmerk. Tijdens een uitreikingsceremonie in oktober 2023 ontving het Parlement het biodiversiteitskeurmerk van Jardins de Noé.

In **Straatsburg** koos het Europees Parlement ervoor om zich aan te sluiten bij het handvest “Tous unis pour plus de biodiversité”. Ook de Raad van Europa, dat in Straatsburg direct naast het Parlement is gevestigd, neemt deel aan dit handvest. Een biodiversiteitsdeskundige begeleidde het Parlement bij het verkennen van de mogelijkheden voor meer biodiversiteit in groene buitenruimten. Er zijn al veel biodiversiteitsmaatregelen genomen, zoals een grote wilde bloemenweide met specifieke bloemen voor wilde bijen en de plaatsing van vogelhuisjes en insectenhôtels. Het beperken van de verlichting wanneer het buiten donker is en natuurlijke bodemverbetering zijn moeilijker te realiseren. Tijdens een uitreikingsceremonie in oktober 2023 ontving het Parlement van Eurométropole het biodiversiteitskeurmerk van het hoogste niveau.

In **Brussel** is de situatie moeilijker omdat er vijftien verschillende groene zones zijn met verschillende regels, waarvan sommige deel uitmaken van het nationale culturele erfgoed. De tuin van het ARENDT-gebouw werd in 2022 geselecteerd als proefproject. Het Europees Parlement heeft een conventie ondertekend om de samenwerking met de non-profitorganisatie Natagora te formaliseren. Op basis van een biodiversiteitsinventarisatie van de tuin die door een biodiversiteitsdeskundige is uitgevoerd, is het bedrijf dat in opdracht van het Parlement het groen onderhoudt momenteel bezig een beheersplan voor de tuin te implementeren. Natagora adviseerde bijvoorbeeld groenafval ter plaatse te hergebruiken en de klimop over een stenen wand in de tuin omhoog te laten groeien. Om de biodiversiteit op specifieke plekken te bevorderen, wordt er slechts één keer per jaar gemaaid, worden sommige takken niet opgeruimd maar doen zij dienst als natuurlijke insectenhôtels en verbeteren zo tevens de bodemkwaliteit enz. Tijdens een uitreikingsceremonie in september 2023 ontving het Europees Parlement het biodiversiteitskeurmerk van Natagora voor de in de ARENDT-tuin geïmplementeerde maatregelen. Het Europees Parlement is de eerste EU-instelling in Brussel die een keurmerk heeft gekregen voor zijn groene buitenruimten.

Voor de komende jaren is het de bedoeling meer biodiversiteitsmaatregelen door te voeren in de overige veertien groene zones van het Europees Parlement in Brussel.

Biodiversiteitsbevordering op de locaties van het Parlement

Op de drie werklocaties van het Europees Parlement worden steeds meer maatregelen genomen om de biodiversiteit in stand te houden en te bevorderen. Rondleidingen om een aantal van deze maatregelen onder de aandacht te brengen, vonden plaats op 22 mei 2023 in Brussel, op 13 juni 2023 in Straatsburg en op 20 juni 2023 in Luxemburg. De eerste biodiversiteitsrondleiding vond plaats op de Internationale Dag van de Biodiversiteit in de Tuin van de burgers in Brussel. Belangstellenden werden rondgeleid door ecooloog Peter Corens, de deskundige die in september 2019 de biodiversiteitsinventarisatie van de Tuin van de burger in opdracht van directoraat-generaal Infrastructuur en Logistiek uitvoerde.

Als erkenning voor de prestaties van het Parlement inzake de bevordering van de biodiversiteit in zijn groene ruimten zijn door lokale organisaties drie biodiversiteitskeurmerken verleend die tijdens kleine ceremonies werden uitgereikt, namelijk in Brussel op 28 september 2023, in Luxemburg op 10 oktober 2023 en in Straatsburg op 17 oktober 2023.

Gerelateerde intranetartikelen in Newshound:

- [How Parliament is \(visibly\) improving biodiversity](#) 24/10/2023
- [Join the very first biodiversity tour in the Citizens' Garden](#) 12/05/2023

4. EMAS-AUDITS EN NALEVING VAN WETTELIJKE VOORSCHRIFTEN

Het doel van EMAS-audits is het beoordelen van het functioneren van het bestaande milieubeheersysteem, het vaststellen van de conformiteit aan alle wettelijke milieueisen, aan het EMAS-actieplan en aan het milieubeleid van het Europees Parlement, het identificeren en uitwisselen van beste milieupraktijken en bewustmaking. Dankzij EMAS verkrijgt het Europees Parlement maximale zekerheid over zijn naleving van de wettelijke voorschriften.

4.1. Interne EMAS-audits

Alle interne entiteiten die activiteiten met aanzienlijke milieueffecten beheren, moeten gedurende de cyclus van drie jaar ten minste eenmaal (intern) worden gecontroleerd. Auditteams bestaan doorgaans uit een combinatie van een vertegenwoordiger van de afdeling EMAS en Duurzaamheid en personeel van het Parlement dat veel ervaring heeft met EMAS-audits en hiertoe is opgeleid. De interne EMAS-auditopleiding is toegevoegd aan de lijst van beschikbare cursussen voor het personeel van het Parlement.

Op 27 januari 2022 zijn het strategische plan voor interne audits 2022-2024 en het jaarlijkse auditplan van EMAS goedgekeurd. Interne audits hebben tot doel om nieuwe significante milieueffecten vast te stellen, gevolg te geven aan de aanbevelingen van het vorige auditverslag, vraagstukken met betrekking tot optimale praktijken aan de orde te stellen en optimale praktijken uit te wisselen.

De interne EMAS-auditcyclus van 2023 bestond uit vier van de dertien directoraten-generaal (directoraat-generaal Communicatie, Juridische Dienst, Partnerschappen voor parlementaire democratie, Vertaling). De audits werden uitgevoerd door interne controleurs (leden van de afdeling EMAS en Duurzaamheid en vrijwilligers uit verschillende directoraten-generaal).

De algemene interne audits hebben een aantal positieve punten aan het licht gebracht, waaruit blijkt dat de gecontroleerde diensten zich bewust zijn van de belangrijkste milieueffecten en koolstofvoetafdruk van hun activiteiten, en dat ze actief betrokken zijn bij het verbeteren van hun milieuprestaties. Dit omvat bijvoorbeeld de verdere opname van sociale en milieucriteria in aanbestedingsprocedures en een intensiever gebruik van de GPP-helpdesk; duurzaamheids certificering van grote evenementen; ontwikkeling van checklists voor duurzaam verhuizen; ontwikkeling van duurzamere milieuvriendelijke websites; een toenemend gebruik bij verschillende diensten van e-aanbestedingen en e-inschrijvingen; de doorlopende vervanging van individuele printers door multifunctionele apparaten.

De interne audits werden gehouden naar aanleiding van de aandachtspunten en kleine tekortkomingen die tijdens de externe verificatieaudit van 2023 werden vastgesteld, zoals de beschikbaarheid van fietsenstallingen en het beheer van chemische stoffen ter plaatse. Het doel was om de maatregelen die sindsdien zijn genomen onder de loep te nemen en te bepalen welke vervolgstappen er nog moeten worden

gezet om de betreffende kwesties op te lossen. Er werden met name aandachtspunten aan de orde gesteld met betrekking tot de emissies van het vervoer van personen. Uit de interne audits is tevens naar voren gekomen op welke gebieden nog verbetering mogelijk is, bijvoorbeeld in de wijze waarop het Parlement op de hoogte blijft van de wettelijke voorschriften, en wat de mogelijkheden zijn voor de verschillende diensten om beter gebruik te maken van de instrumenten van het Milieubeheersysteem, zoals het EMAS-actieplan, bij het uitvoeren van milieuprojecten.

4.2. EMAS-wettigheidscontroles

Wettigheidscontroles worden uitgevoerd in samenwerking met een externe dienstverlener die helpt bij het in kaart brengen van de verschillende wettelijke milieuvoorschriften waaraan het Europees Parlement moet voldoen.

In 2023 werden de volgende wettigheidscontroles uitgevoerd:

- vier wettigheidscontroles (cateringdienst, diensten voor print- en IT-apparatuur, medische dienst en dienst Preventie en Bescherming op het werk);
- volledige wettigheidscontrole van het ADENAUER II-gebouw uitgevoerd door externe consultants.

In de verslagen van de wettigheidscontroleurs zijn weliswaar geen grote tekortkomingen vastgesteld, maar er werden een aantal uit te voeren maatregelen genoemd. Het betrof onder meer de informatievoorziening over bepaalde afvalstromen en de actualisering van de afvalprocedure in lijn met het huidige beheersysteem, de tijdige meting van verbrandingsemissies met betrekking tot geïnstalleerde warmtekrachtkoppelingsapparatuur, de meting van het geluidsniveau met betrekking tot bepaalde technische apparatuur, en de beschikbaarheid en correcte aanduiding van veiligheidsapparatuur.

De definitieve verslagen van de wettigheidscontroles werden per e-mail verzonden naar de gecontroleerde afdelingen. Deze afdelingen werd verzocht de aanbevelingen in het verslag op te volgen met het oog op de externe verificatieaudit van mei 2024.

4.3. Externe verificatieaudit van EMAS

Vinçotte nv, een geaccrediteerde EMAS-verificateur, verrichtte van juni tot september 2023 de externe verificatie van het milieubeheersysteem van het Parlement.

Na de voornaamste hercertificeringsaudit die in 2022 plaatsvond is de EMAS-registratie van het Parlement verlengd tot 2025. Over het algemeen hebben de externe EMAS-controleurs vastgesteld dat het milieubeheersysteem van het Parlement goed functioneert en benadrukten zij dat alle directoraten-generaal zeer toegewijd met de afdeling EMAS en Duurzaamheid hebben samengewerkt om volledige naleving van de milieuwetgeving in Brussel, Luxemburg en Straatsburg te waarborgen.

Op basis van de resultaten van deze audit bevestigde de milieuverificateur dat het milieubeheersysteem van het Parlement voldoet aan de eisen van de EMAS-verordening, en werd de milieuverklaring 2023 van het

Parlement voor het jaar 2022 gevalideerd en vervolgens toegezonden aan de bevoegde autoriteiten op de drie werklocaties.

Ten aanzien van de staat van het milieubeheersysteem en de naleving van de EMAS-verordening en de toepasselijke wetgeving zijn de volgende concrete resultaten behaald: 7 positieve punten, 39 aandachtspunten, 10 verbeterpunten en 4 kleine tekortkomingen⁸. Bij niet-naleving ging het onder meer om de behoefte aan extra buitenparkeerplaatsen voor het Martens-gebouw, de juiste uitvoering van de procedure voor het beheer van chemische stoffen, beter zicht op lokale wetgeving in Straatsburg en een betere follow-up van externe klachten over milieukwesties.

4.4. Wettelijk register voor naleving van de regelgeving

Naleving van de milieuwetgeving is een vereiste van het EMAS-milieubeheersysteem. Voor alle drie de werklocaties moet het Europees Parlement alle wettelijke milieuvoorschriften die van toepassing zijn op zijn activiteiten en gebouwen in kaart brengen, tijdig actie ondernemen en ervoor zorgen dat de toepasselijke wetgeving wordt nageleefd. Daartoe is het volgende systeem ingevoerd:

- een dienst die ontwikkelingen in de wetgeving nauwgezet volgt en andere diensten in het Parlement op de hoogte brengt van nieuwe wettelijke vereisten ter zake;
- procedures voor de follow-up en voor de uitvoering van de nodige maatregelen door de desbetreffende diensten;
- regelmatige interne EMAS-audits, waaronder wettelijke audits ter controle van de naleving van de regelgeving waarbij elke drie jaar alle wettelijke vereisten met betrekking tot EMAS aan bod komen;
- de jaarlijkse externe EMAS-verificatie overeenkomstig de vereisten van de EMAS-verordening.

De dienst die wetgevingsontwikkelingen volgt, opereert op basis van een interinstitutioneel raamcontract dat betrekking heeft op een aantal instellingen en organen van de EU. In het Europees Parlement valt dit onder de bevoegdheid van het directoraat-generaal Infrastructuur en Logistiek (DG INLO). Via bovengenoemde dienst worden alle als relevant in kaart gebrachte diensten van het Parlement op de hoogte gehouden van wetgevingsontwikkelingen op drie verschillende vlakken: het milieu, gebouwen en technische installaties, en de toegankelijkheid van gebouwen.

⁸ Positief punt (P+): praktijken die de doeltreffendheid of efficiëntie van het milieubeheersysteem verbeteren.

Niet-naleving (NC): een negatieve bevinding, verzuim om de eisen van het milieubeheersysteem of de milieuwetgeving na te leven waardoor de gecontroleerde partij corrigerende maatregelen moet nemen. Naargelang van de ernst van de niet-naleving kan onderscheid worden gemaakt tussen kleine en grote tekortkomingen. Grote tekortkomingen zijn ernstige problemen die de registratie of certificering van het milieubeheersysteem in gevaar kunnen brengen.

Aandachtspunt (PA): een negatieve bevinding die in de toekomst een tekortkoming kan worden indien actie uitblijft. Derhalve vereist een aandachtspunt actie van de gecontroleerde partij en follow-up door de controleur.

Verbeterpunt (ODA): een bevinding die ter informatie aan de gecontroleerde partij wordt gemeld. De uitvoering van verbeterpunten is facultatief. Verbeterpunten geven een indicatie van hoe het milieubeheersysteem kan worden verbeterd door verder te gaan dan naleving van de formele vereisten.

Binnen het Europees Parlement geldt op het vlak van milieu dat de betreffende diensten zelf verantwoordelijk zijn voor de naleving van milieuwetgeving die van toepassing is op hun activiteiten, en dat zij die naleving moeten kunnen aantonen. De verificatie van de conformiteit met de wettelijke vereisten wordt vervolgens uitgevoerd door de afdeling EMAS en Duurzaamheid, zowel via jaarlijkse wettelijke audits als in het kader van de externe verificatieaudits.

Met ingang van 2024 zal op elk van de drie werklocaties in Brussel, Straatsburg en Luxemburg een nieuwe locatiespecifieke dienst voor het volgen van wetgevingsontwikkelingen worden opgezet.

4.5. Milieuvergunningen

De stand van zaken met betrekking tot de milieuvergunningen⁹ voor de gebouwen die onder de EMAS-registratie van het Parlement vallen is als volgt:

Brussel: Alle gebouwen met een EMAS-registratie hebben een geldige milieuvergunning.

Straatsburg: In de gebouwen van het Europees Parlement geïnstalleerde apparatuur, te weten gasgestookte boilers en toestellen die koelvloeistof bevatten, waaronder warmtepompen, zijn onderworpen aan een aangifteplicht als zijnde voor de bescherming van het milieu aangemerkte inrichtingen (Installations classées protection de l'environnement, ICPE). Het prefecturaal besluit inzake het verlenen van een exploitatievergunning voor thermisch boren uit hoofde van de Waterwet werd in november 2012 bekendgemaakt.

Luxemburg: De Adenauer-gebouwen I en II beschikken over een geldige milieuvergunning voor een geclassificeerd gebouw (een gebouw waarvan de milieueffecten volgens de in Luxemburg geldende regelgeving potentieel significant zijn en waarvoor dus een geldige milieuvergunning vereist is). Het gebouw Senningerberg in Luxemburg is geen geclassificeerd gebouw en vereist dus geen milieuvergunning.

Alle gebouwen met een EMAS-registratie voldoen aan de vereisten van de desbetreffende milieuvergunningen; wat het Martens-gebouw in Brussel betreft, moet één punt van non-conformiteit nog worden verholpen in overleg met de lokale autoriteiten.

⁹ Zie bijlage III voor de volledige lijst van milieuvergunningen voor de gebouwen waarop EMAS van toepassing is.

5. EMAS-ACTIEPLANNEN

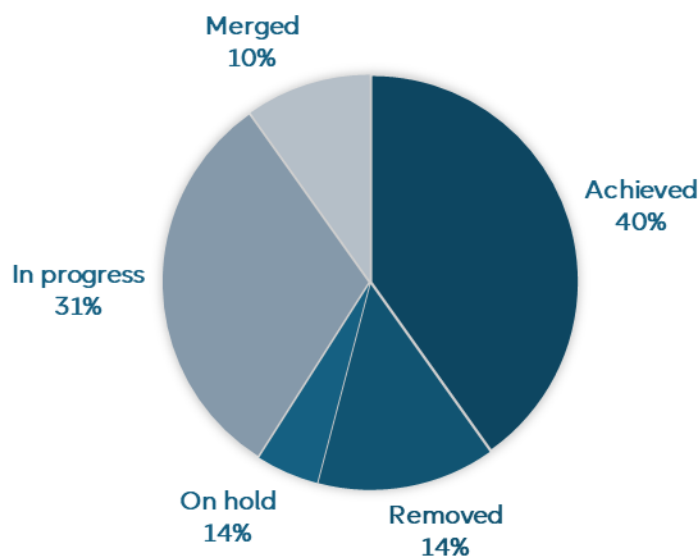
5.1. EMAS-actieplan 2023

In het EMAS-actieplan worden de acties, verantwoordelijke diensten en termijnen voor de uitvoering van de verschillende activiteiten genoemd, met name op het gebied van klimaatverandering, vervoer, afval, water, papier, groene overheidsopdrachten, goed bestuur, biodiversiteit, en communicatie, opleiding en bewustmaking. De acties waarvan de termijn in 2023 afliep, zijn afgerond of verlengd met een nieuwe termijn. Sommige acties zijn op verzoek van de verantwoordelijke afdelingen omgezet in doorlopende acties, hetgeen laat zien dat deze afdelingen zich inzetten voor voortdurende verbetering.

Van de 122 acties in 2023:

- werden er 49 afgerond;
- waren er 38 in uitvoering;
- werden er 12 samengevoegd met andere acties;
- werden er 6 opgeschort en werden er 17 opgeheven.

FIGUUR 33: STAND VAN ZAKEN VAN HET EMAS-ACTIEPLAN IN

Hoogtepunten van het EMAS-actieplan 2023

			
Verbetering digitalisering	Duurzaam vervoer	Duurzame evenementen	Groene overheidsopdrachten
Aanzienlijke digitale-transformatieprocessen gericht op meer efficiëntie en minder papiergebruik.	Verbeteringen gericht op verplaatsingen tussen de drie werklocaties voor België, Straatsburg en Luxemburg.	Checklist voor duurzame evenementen en ISO 20121-certificering van het Europees Jongerevenement.	Verplichte criteria voor groene overheidsopdrachten in aanbestedingsspecificaties worden in alle DG's gestimuleerd.

Naast de activiteiten die in het jaarlijkse EMAS-actieplan zijn opgenomen en de activiteiten die door de afdeling EMAS en Duurzaamheid zijn opgestart om aan de vereisten van de EMAS-verordening te voldoen, bestaat een vermeldenswaardig doel van het milieubeheersysteem van het Parlement erin milieuoverwegingen in al zijn administratieve activiteiten te integreren. Dit is een wenselijk kenmerk van een volwaardig milieubeheersysteem en is ook een expliciet omschreven doelstelling in het milieubeleid van het Parlement.

In 2023 is er aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de succesvolle integratie van milieuoverwegingen in de dagelijkse organisatorische activiteiten van het Parlement. Verschillende directoraten-generaal hebben onafhankelijk van elkaar een bijdrage geleverd binnen het kader van de governancestructuur van het milieubeheersysteem. Zo waren er in het “Strategisch uitvoeringskader 2022-2024” van het Europees Parlement 17 projecten opgenomen in de categorie “[Ecologische transformatie](#)”. Zie BIJLAGE IV voor nadere informatie over deze projecten.

5.2. Communicatie en bewustmaking inzake EMAS

Voor een excellent niveau van milieubeheer in het Europees Parlement zijn communicatie en bewustmaking van cruciaal belang. In februari 2023 keurde de inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer hiertoe het communicatieplan van EMAS voor 2023 goed. In overeenstemming met de EMAS-strategie voor de middellange termijn 2024 en het actieplan 2023 hadden de communicatie- en bewustmakingsactiviteiten betrekking op de aanpak van klimaatverandering, duurzame mobiliteit, afvalbeheer en vergroening van overheidsopdrachten.

In samenwerking met de bevoegde diensten van het Europees Parlement werden er door de afdeling EMAS en Duurzaamheid 168 communicatieactiviteiten uitgevoerd. De afdeling maakte hiertoe gebruik van verschillende communicatiemethoden om aan te sluiten bij de verschillende interne doelgroepen op de drie

werklocaties. Hierbij ging het bijvoorbeeld om e-mailberichten vanuit de EMAS-mailbox aan leden en parlementaire medewerkers, aan fracties en aan alle medewerkers van het Europees Parlement, artikelen op het intranet, het EMAS-intranet, workshops, voordrachten door deskundige alsook interne wedstrijden en quizzes. Meer informatie over de specifieke bewustmakingscampagnes is te vinden in het deel over de kernprestatie-indicatoren van het Parlement op milieugebied.

5.2.1. Communicatie gericht op personeel van het Parlement en jongeren

In maart 2023 realiseerde de afdeling EMAS en Duurzaamheid, samen met de respectieve milieubeheerfunctionarissen van de directoraten-generaal Vertaling, Financiën en Personeel, alsook de Juridische Dienst, de zogenaamde “EMAS Pop-up Stand” in de cafetaria van het Konrad Adenauer-gebouw in Luxemburg. De EMAS Pop-up Stand biedt de gelegenheid om met collega’s in gesprek te gaan over het milieubeheersysteem van het Parlement en hun vragen in verband daarmee te beantwoorden.

In 2023 heeft het directoraat-generaal Communicatie, met steun van collega’s van de afdeling EMAS en Duurzaamheid, het Europees Jongeren-evenement (EYE) voor de tweede keer met succes gecertificeerd in het kader van het duurzaamheidsbeheersysteem voor evenementen ISO 20121. Dit heeft betekend dat duurzaamheid een belangrijke factor was bij de opzet, de planning en de uitvoering van het evenement. Om de totale voetafdruk van het evenement te kunnen berekenen heeft het Europees Parlement gezorgd voor een betere gegevensverzameling, met name door partners, leveranciers en begunstigden van subsidies beter bij dit proces te betrekken. Op het vlak van afval heeft het evenement aanzienlijk beter gepresteerd, met name door de installatie van waterfonteintjes met leidingwater en toiletten zonder spoelsysteem, maar ook door afvalbeheer op te nemen in het takenpakket van alle vrijwilligers.

Ook is de nadruk gelegd op de communicatie richting de circa 9 000 deelnemers aan het Europees Jongeren-evenement om hen voor te lichten over het duurzaamheidsbeleid van EYE en het effect van hun keuzes op het algehele milieueffect van het evenement. Collega’s van de afdeling EMAS en Duurzaamheid hadden een stand waar zij deelnemers informeerden over het milieubeleid van het Europees Parlement en de ISO 20121-certificering van EYE als een duurzaam evenement. De stand bood drie online-quizzes met vragen over milieubeheer in het Europees Parlement. Deze manier van communicatie en bewustmaking richting de deelnemers is effectief gebleken.

5.2.2. “EMAS Sustainability Talk” op World Meteorological Day

De afdeling EMAS en Duurzaamheid organiseert regelmatig een “EMAS Sustainability Talk” over specifieke aspecten van duurzaamheid, waarbij leden en personeel in contact komen met interessante gesprekspartners uit verschillende disciplines. Het motto van World Meteorological Day op 23 maart 2023 luidde “De toekomst van weer, klimaat en water voor de komende generaties”. Ter gelegenheid van deze dag ging vicevoorzitter Heidi Hautala over deze thema’s in gesprek met twee jonge vertegenwoordigers van het enige inheemse volk in Europa, de Sami. De 34 collega’s die hierbij aanwezig waren hadden de mogelijkheid zich in het gesprek te mengen en de gastsprekers vragen te stellen.

5.2.3. Uitwisseling van goede praktijken

De interinstitutionele EMAS-dagen zijn een forum voor de uitwisseling van optimale praktijken tussen milieubeheerfunctionarissen van alle EU-instellingen en -organen. In 2023 organiseerde het Europees Parlement samen met de Europese Rekenkamer een sessie over duurzaamheidsverslagen en presenteerde tevens zijn eerste duurzaamheidsverslag.

5.3. Opleiding

Overeenkomstig de EMAS-verordening 1221/2009 en het milieuhandboek van het Europees Parlement moeten personeel en externe aanbieders die taken in het Europees Parlement met mogelijk aanzienlijke milieueffecten uitvoeren, passende cursussen krijgen aangeboden.

De afdeling EMAS en Duurzaamheid ontwikkelt opleidingsplannen die worden goedgekeurd door de leden van de inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer. In maart 2021 heeft de inter-DG-stuurgroep een herzien EMAS-concept inzake opleiding en ontwikkeling goedgekeurd, bestaande uit een inclusief opleidingsprogramma. Hierin worden drie categorieën opleiding aangeboden, te weten facultatieve cursussen, cursussen op aanvraag en verplichte cursussen.

5.3.1. Verplichte cursussen

Uitgezonderd de introductiecursus van het Europees Parlement (EPIC – European Parliament Induction Course), zijn de verplichte cursussen ontworpen voor specifieke doelgroepen met taken en verantwoordelijkheden in het Parlement die relevant zijn voor EMAS, waaronder interne controleurs en milieubeheerfunctionarissen.

- **Opleiding voor interne controleurs:** De cursus behandelt elementaire informatie, optimale praktijken en werkmethoden met betrekking tot milieuaudits die in het Europees Parlement moeten worden uitgevoerd. In 2023 werd de cursus online gehouden met 20 deelnemers, namelijk van 29 tot en met 30 november 2023.
- De introductiecursus van het Europees Parlement (EPIC) is een verplichte cursus voor alle nieuwe collega's die in dienst treden bij het Parlement. De cursus is volledig in beheer van de afdeling Opleiding en Ontwikkeling van het directoraat-generaal Personeelszaken, en medewerkers kunnen zich aanmelden via de [EU.Learn-catalogus](#).
Personeel van de afdeling EMAS en Duurzaamheid geeft regelmatig een interactieve presentatie aan nieuwe collega's bij het Parlement. In 2023 woonden in totaal 174 collega's presentaties door het EMAS-team van belangrijke aspecten van het EMAS-milieubeheersysteem bij, tijdens zes opleidingssessies die werden gehouden in de bibliotheek van DG EPRS in Brussel. De meest recente van die sessies vond plaats op 5 december 2023.

5.3.2. Facultatieve cursussen

Facultatieve cursussen worden aanbevolen voor alle personeelsleden van het Europees Parlement, de fracties en, indien van toepassing, leden en hun parlementaire medewerkers. Het doel van deze cursussen is in de eerste plaats het vergroten van het milieubewustzijn in het algemeen en het verspreiden van kennis over het milieubeheersysteem van het Parlement. Op basis van het EMAS-opleidingsplan 2020-2024 werden de volgende cursussen en presentaties aanbevolen:

- **Milieuwetgeving en de Green Deal:** Deze cursus van tweeënhalve dag biedt diepgaande uitleg over de inhoud van de Europese Green Deal voor wat betreft milieubehoud en inspanningen tegen klimaatverandering. De cursus behandelt de belangrijkste onderdelen van de Green Deal en legt de nadruk op milieuaspecten zoals de circulaire economie in de context van afvalwetgeving, schone lucht, water, bodem en biodiversiteit. Daarnaast wordt ingegaan op klimaat- en energie-elementen, waaronder de nieuwe Europese klimaatwet, geactualiseerde emissiedoelstellingen, energie-efficiëntie en hernieuwbare energiebronnen. In 2023 zijn 6 sessies georganiseerd met in totaal 64 deelnemers.
- **Helpdesk groene overheidsopdrachten:** In 2023 werden in samenwerking met Rob Renaerts, directeur van CODUCO, twee presentaties van de helpdesk groene overheidsopdrachten georganiseerd:
23 maart 2023: “Green Public Procurement, close the gap”;
19 september 2023: “Procurement of sustainable goods” (Inkoop van duurzame goederen).

5.3.3. Cursussen op aanvraag

Bij cursussen die worden georganiseerd al naargelang waar behoefte aan is en op basis van aanvraag, moet rekening worden gehouden met de opleidingseisen van de EMAS-verordening. In april 2023 nam de afdeling EMAS en Duurzaamheid deel aan een cursus teambuilding, georganiseerd door de afdeling Opleiding en Ontwikkeling, die plaatsvond in het Jean Monnet-huis in Bazoches (Frankrijk).

- **Knowledge Chamber:**
- In het kader van het EMAS-actieplan organiseerde DG INLO op 21 en 22 maart 2023 de derde openbare sessie van de “Knowledge Chamber” om te dienen als katalysator voor gebouwen in het kader van het Nieuw Europees Bauhaus, over de volgende onderwerpen: (1) Participatie van belanghebbenden, van theorie naar praktijk: overheidsambities voor het masterplan Europese wijk; (2) Stedenbouw en gezondheid & katalytische gebouwen: Ontwerp van gezonde steden, microbiologische invloeden op natuur en mens, neurowetenschap toegepast op bouwkundig ontwerp; (3) CO₂: Koolstofreductie via geothermische boorgaten, ingebedde koolstof, het potentieel en de toegevoegde waarde van het her-fabriceren van technische installaties, de rol van de circulaire economie en (4) Gedachten over duurzaamheidsambities voor gebouwen.

- In de tweede helft van het jaar hield DG INLO op 27 en 28 september 2023 een openbare sessie van de Knowledge Chamber over de volgende onderwerpen: (1) “Territory” (Terrein): water, biodiversiteit en energie; (2) Hulpbronnen-schaarste, “slow heat”, nieuwe bouwconcepten en (3) Inventarissen, conservatie en herfabricage. Het handvest voor uitmuntende milieuvriendelijke gebouwen werd afgerond.

5.4. Suggesties van personeelsleden inzake het milieubeheersysteem

In 2023 behandelde de afdeling EMAS en Duurzaamheid 437 vragen, opmerkingen en suggesties die in de EMAS-mailbox binnenkwamen met betrekking tot het milieubeheersysteem van het Parlement, wat neerkomt op een toename van 204 informatieverzoeken ten opzichte van het voorgaande jaar.

Een belangrijke verandering in het beheer van de mailbox ten opzichte van 2022 was dat ook technische vragen in verband met de “Cycling Challenge” en “Walking Challenge” van het Europees Parlement via de EMAS-mailbox binnenkwamen. Voorheen werd bij dergelijke gelegenheden een aparte mailbox aangewezen. Aangezien deze bewustmakingsinitiatieven echter integraal deel uitmaken van de verantwoordelijkheden van de afdeling, werd besloten alle verzoeken hieromtrent naar de EMAS-mailbox te leiden.

De meeste vragen die in 2023 werden gesteld, hadden betrekking op afvalbeheer en duurzaam vervoer, met name naar aanleiding van de mobiliteitsenquête van oktober 2023.

Daarnaast werd de afdeling EMAS en Duurzaamheid geraadpleegd in verband met verzoeken inzake de goedkeuring van schoonmaak- en chemische producten.

In 2023 bereikte de klanttevredenheid over de antwoorden van de EMAS-mailbox een voortreffelijke score van 4,55 punten op een schaal van 1 tot 5.

5.5. Milieuactiviteiten van de fracties van het Parlement

Sinds 2020, toen de fracties een vrijwillige toezegging hebben onderschreven, hebben alle fracties in het Europees Parlement hun inspanningen ten behoeve van het milieu opgevoerd en actief deelgenomen aan EMAS-vergaderingen, -opleidingen en -activiteiten. De EMAS-acties van de fracties zijn opgenomen in de jaarlijkse EMAS-actieplannen, hetgeen een positief effect op de hele instelling oplevert. In 2023 werd onder meer met betrekking tot de volgende zaken vooruitgang geboekt:

- vermindering van het aantal individuele printers;
- vermindering van het aantal dossierkisten dat naar Straatsburg wordt vervoerd;
- verwijdering van afvalbakken voor gemengd afval;
- bevorderen van hybride vergaderingen;
- geleidelijke afschaffing van papieren bekertjes;
- duurzamer promotiemateriaal, bijvoorbeeld door het opzetten van een databank voor aanbieders van duurzaam promotiemateriaal;

- vermindering van het aantal dienstreizen van fractiemedewerkers naar Straatsburg;
- betere aanbestedingsprocedures met verwijzingen naar het milieubeheersysteem van het Europees Parlement;
- wijzigingen in de regels voor dienstreizen van het personeel die duurzamer reizen mogelijk maken;
- bewustmaking van het belang van circulariteit, bijvoorbeeld door weggeefacties en een interne weggeefmarkt (“donnerie”) te organiseren.

Sommige fracties zijn op vrijwillige basis begonnen deel te nemen aan het interne EMAS-auditproces. In 2023 nam personeel van alle politieke fracties deel aan de twee grote interne bewustmakingscampagnes van het Europees Parlement over duurzaam woon-werkverkeer, namelijk de “Cycling Challenge” en de “Walking Challenge”. Deze EMAS-acties van de fracties zijn een belangrijke aanjager voor het algehele milieubeheersysteem van het Europees Parlement. Doordat ambitieuzere milieuvriendelijke gewoonten worden aangejaagd, wordt een verandering in gang gezet die moeilijk op een andere manier in het Parlement als geheel had kunnen worden ingevoerd.

5.6. Interinstitutionele EMAS-activiteiten

5.6.1. GIME

In 2005 hebben het Europees Parlement en verschillende EU-instellingen en -organen een interinstitutionele groep voor milieubeheer (GIME – Groupe Interinstitutionnel de Management Environmental) opgericht om de uitwisseling van informatie en goede praktijken op milieugebied aan te moedigen en te vergemakkelijken. De afdeling EMAS en Duurzaamheid neemt deel aan de vergaderingen van de GIME, die worden georganiseerd door het EMAS-team van de Europese Commissie en drie tot vier keer per jaar plaatsvinden.

5.6.2. Eco-Net

De afdeling EMAS en Duurzaamheid is betrokken bij de werkzaamheden van de Eco-Net-groep, die in Luxemburg is gevestigd. De groep bestaat uit de volgende instellingen: het Europees Parlement, de Europese Commissie, het Hof van Justitie van de Europese Unie, de Europese Rekenkamer, de Europese Investeringsbank, Eurocontrol, het Bureau voor publicaties van de Europese Unie en het Vertaalbureau voor de organen van de Europese Unie.

Deze groep dient als forum voor de uitwisseling van ideeën en goede praktijken binnen deze organisaties, op basis van lokale kennis. Voorts werden op bilaterale basis ideeën en optimale praktijken uitgewisseld (EUIPO, Rekenkamer en EC) over de thema’s koolstofcompensatie, koolstofemissies door dienstreizen of emissies van ICT.

5.7. Samenwerking met andere parlementen en organisaties

Op initiatief van de afdeling EMAS en Duurzaamheid van het Europees Parlement is met de bevoegde administratieve autoriteiten van de nationale parlementen van de EU-lidstaten een Environmental Exchange Network (EEN) opgericht om de samenwerking en uitwisseling van informatie/optimale praktijken inzake milieuaangelegenheden te verbeteren.

Het EEN is sinds 2015 vijfmaal bijeengekomen (in Brussel, Straatsburg, Sevilla en Athene) om verschillende milieuvraagstukken te bespreken, zoals afvalbeheer en groene overheidsopdrachten. Vanwege de COVID-19-pandemie hebben de EEN-vergaderingen sinds 2020 in digitale vorm plaatsgevonden.

In 2023 heeft het Europees Parlement, als geassocieerd lid van de Interparlementaire Unie (IPU), bijgedragen aan de campagne “Parliaments for the Planet” door informatie te delen over het milieubeheer van het Europees Parlement. In het IPU-artikel “[Greening Europe’s heart: The European Parliament’s climate action journey](#)” werd aandacht besteed aan de heldere en ambitieuze doelen van het Europees Parlement voor een duurzame toekomst.

De afdeling EMAS en duurzaamheid heeft contact gelegd met diverse internationale organisaties met het oog op de uitwisseling van optimale praktijken inzake milieubeheer bij overheidsorganisaties. Er hebben verschillende bilaterale uitwisselingen over milieubeheer, groene overheidsopdrachten en de berekening van de koolstofvoetafdruk plaatsgevonden met de faciliteit Sustainable United Nations (SUN). Het SUN-team verleent 54 VN-agentschappen advies en ondersteuning met betrekking tot allerlei duurzaamheidsaspecten. Het Europees Parlement heeft de status van waarnemer bij hun driemaandelijke vergaderingen waarin actuele onderwerpen aan bod komen, zoals de bevordering van biodiversiteit of koolstofbeprijzing.

5.8. Compensatie van koolstofemissies

Het milieubeleid van het Europees Parlement is gebaseerd op het beginsel van emissiepreventie en op de beperking van onvermijdelijke emissies. Wanneer emissies echter niet tot nul kunnen worden teruggebracht of verder kunnen worden beperkt, moeten andere mogelijkheden worden onderzocht. In deze context kan de compensatie van CO₂, d.w.z. de aankoop van koolstofrechten ter compensatie van de emissies van de koper zelf, een waardevol onderdeel zijn van de strategie van het Europees Parlement om klimaatverandering aan te pakken, als laatste stap in een alomvattend koolstofbeheerplan. Compensaties worden doorgaans verkregen via financiële steun voor projecten die de emissies van broeikasgassen terugdringen, zoals hernieuwbare energie, energie-efficiëntie enz.

Sinds 2016 compenseert het Parlement zijn onvermijdelijke koolstofemissies als laatste stap in een alomvattende aanpak voor het traceren, verminderen en rapporteren van emissies. Het Parlement was de eerste EU-instelling die al zijn onvermijdelijke emissies compenseerde, hetgeen op basis van het besluit van het Bureau van het Parlement van oktober 2015 als volgt gebeurt:

- door te streven naar compensatie van de totale hoeveelheid koolstofemissies van het Parlement op jaarbasis, met inbegrip van emissies als gevolg van vluchten van parlementsleden tussen hun land van herkomst en Brussel en Straatsburg, zij het beperkt tot de financiële middelen die beschikbaar zijn;
- door toestemming te verlenen voor projecten in de groep van staten in Afrika, het Caribische gebied en het gebied van de Stille Oceaan (ACS-landen), of, als dergelijke projecten daar niet beschikbaar zijn, in landen die vallen onder het Europees nabuurschapsbeleid (ENB) met bestaande projecten in het kader van nationale actieplannen, of in landen die behoren tot het Euromediterrane partnerschap (EuroMed)/de Unie voor het Middellandse Zeegebied (UMZ), in kandidaat-lidstaten of in EU-lidstaten;
- door de alom erkende “gouden standaard” aan te houden als kwaliteitsnorm voor compensatie van projecten in ontwikkelingslanden.

In 2023 is in overeenstemming met bovengenoemde randvoorwaarden een aanbestedingsprocedure gestart voor de compensatie van de totale koolstofvoetafdruk van het Europees Parlement in 2022, die 85 645 ton CO₂-e bedroeg, met inbegrip van de emissies van vluchten van leden van het Europees Parlement tussen hun land van herkomst en Brussel en Straatsburg, alsook de resterende 56 016 ton CO₂-e die in de voorgaande jaren niet kon worden gecompenseerd als gevolg van buitengewone marktomstandigheden met betrekking tot de beschikbaarheid en prijs van credits.

De aanbestedingsprocedure inzake compensatie was succesvol en op 14 december 2023 werd het contract voor de compensatie van emissies door aankoop en afboeking van 401 675 Gold Standard-gecertificeerde koolstofkredieten gegund aan een externe dienstverlener, die een combinatie van drie projecten had voorgesteld: schone kookfornuisprojecten in Uganda en Kenia (het merendeel van de onder dit contract aangekochte kredieten is afkomstig uit deze landen), en een composteerproject in Vietnam. Aangezien het aantal kredieten dat in het kader van deze procedure namens het Europees Parlement is gekocht en afgeboekt aanzienlijk hoger is dan de nog niet gecompenseerde emissies van het Parlement, zal de rest van de kredieten worden gebruikt om toekomstige emissies van het Parlement te compenseren, bijvoorbeeld in 2024.

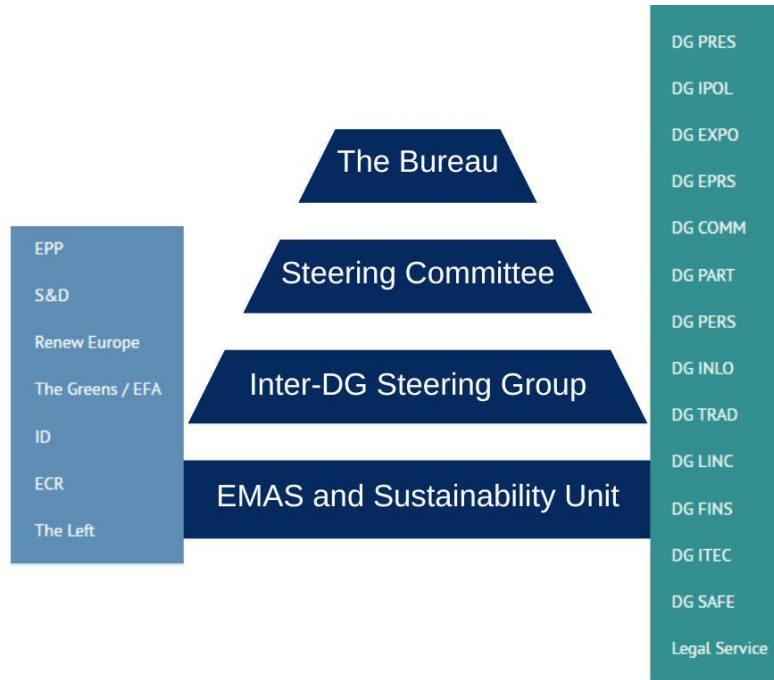
6. GOVERNANCESTRUCTUUR VAN HET MILIEUBEHEERSYSTEEM

Op de vergadering van het stuurcomité milieubeheer van 1 december 2014 heeft de secretaris-generaal de afdeling EMAS en Duurzaamheid verzocht om nieuwe voorstellen voor de verbetering van het milieubeheersysteem van het Parlement te formuleren, met inbegrip van een versterking van de governancestructuur van EMAS en maatregelen voor een beter toezicht op de uitvoering van de acties waartoe in het lopende jaar besloten wordt. De gevraagde voorstellen zijn onmiddellijk ontwikkeld en in 2015 in de praktijk gebracht. Op 3 juni 2016 heeft de secretaris-generaal een technische herziening

goedgekeurd. De afdeling EMAS en Duurzaamheid heeft het milieuhandboek in 2021 opnieuw herzien. De inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer heeft deze herziening in december 2021 goedgekeurd. De herziene versie werd op 28 maart 2022 goedgekeurd door de secretaris-generaal. De herziening van het milieuhandboek omvat naast technische updates, bijvoorbeeld voor gebouwen die binnen het toepassingsgebied van het milieubeheersysteem vallen, ook inhoudelijke wijzigingen.

De governancestructuur van het milieubeheersysteem ziet er als volgt uit:

FIGUUR 34: GOVERNANCESTRUCTUUR VAN HET MILIEUBEHEERSYSTEEM

6.1. Het Bureau

Het Bureau van het Parlement heeft de beslissingsbevoegdheid met betrekking tot het milieubeheersysteem. Het Bureau is het politieke orgaan dat verantwoordelijk is voor de afhandeling van alle administratieve en financiële kwesties, en het bestaat uit de voorzitter en 14 ondervoorzitters van het Europees Parlement, plus de vijf quaestoren, die een raadgevende stem hebben. Het Bureau is verantwoordelijk voor de goedkeuring en herziening van de grote lijnen van de aanpak en verbintenissen op het gebied van milieuaangelegenheden van het Parlement, waaronder met name het milieubeleid, en wijst de begrotingsmiddelen toe die nodig zijn voor de tenuitvoerlegging.

Sinds 2017 is Parlements lid Heidi Hautala (Verts/ALE) de ondervoorzitter van het Europees Parlement met verantwoordelijkheid voor EMAS.

6.2. Het stuurcomité milieubeheer

Het stuurcomité milieubeheer is de hoogste administratieve instantie van het milieubeheersysteem. Het stuurcomité wordt voorgezeten door de secretaris-generaal en bestaat uit de adjunct-secretaris-generaal, de directeuren-generaal en de juridisch adviseur.

Het stuurcomité is belast met de uitvoering van de besluiten van het Bureau op milieugebied, en zorgt ervoor dat het milieubeleid en de praktische uitvoering met elkaar overeenstemmen door middel van het milieubeheersysteem en het jaarlijkse EMAS-actieplan, waarbij wordt gecontroleerd of het actieplan nog altijd in overeenstemming is met de prioriteiten van het Parlement. Het stuurcomité neemt met name alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat het milieubeheersysteem in alle parlementaire diensten soepel en consistent functioneert, dat de milieudoelstellingen worden bereikt en dat de algehele milieuprestaties van het Parlement steeds beter worden.

Het stuurcomité milieubeheer komt sinds 2015 minstens eens per jaar bijeen om de milieubeheerevaluatie en de milieuverklaring van het Parlement goed te keuren en het actieplan voor het volgende jaar vast te stellen. Het stuurcomité oefent ook toezicht uit op de tenuitvoerlegging van het actieplan voor het lopende jaar.

Meer in het bijzonder komt het stuurcomité milieubeheer tweemaal per jaar bijeen om:

- doorlopende monitoring te verrichten van de uitvoering van het huidige actieplan;
- het actieplan voor het volgende jaar goed te keuren;
- goedkeuring te hechten aan de resultaten van het voorgaande jaar door zowel de jaarlijkse milieubeheerevaluatie als de milieuverklaring goed te keuren.

Daarnaast is het stuurcomité verantwoordelijk voor de rapportage aan het Bureau over de stand van zaken bij de uitvoering van het milieubeleid en over ontwikkelingen in verband met de belangrijkste milieuprestatie-indicatoren.

6.3. De milieubeheerfunctionarissen en de inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer

Elk directoraat-generaal benoemt een milieubeheerfunctionaris die verantwoordelijk is voor de tenuitvoerlegging van het milieubeheersysteem in het betreffende DG. De milieubeheerfunctionaris moet rapporteren aan de directeur-generaal of tot een centrale eenheid behoren die rechtstreeks onder de directeur-generaal ressorteert, waardoor de toegang tot zowel het hogere management van het DG als de operationele diensten wordt vergemakkelijkt. Elk DG kan, indien nodig, plaatsvervangers of andere milieubeheerfunctionarissen aanwijzen om de centrale milieubeheerfunctionaris te ondersteunen.

De milieubeheerfunctionarissen hebben met name tot taak:

- te fungeren als schakel tussen hun directoraat-generaal en de afdeling EMAS en Duurzaamheid;

- de maandelijkse vergaderingen bij te wonen en namens hun DG gecoördineerde input te leveren aan de inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer;
- aan hun directeur-generaal, de directeur Resources, het EMAS-netwerk en de betrokken operationele diensten verslag uit te brengen over nieuwe ontwikkelingen in het milieubeheersysteem van het Parlement en over kwesties die zijn besproken in de inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer;
- hun directeur-generaal te voorzien van input ter voorbereiding op de vergaderingen van het stuurcomité milieubeheer. De relevante EMAS-verantwoordelijkheden moeten worden opgenomen in het personeelsdossier van de betreffende milieubeheerfunctionaris.

De inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer vergadert maandelijks. Deze stuurgroep wordt bijgestaan door de afdeling EMAS en Duurzaamheid en bestaat uit vertegenwoordigers van het kabinet van de secretaris-generaal, de milieubeheerfunctionarissen en het directoraat Betrekkingen met de fractiesecretariaten. Daarnaast nemen vertegenwoordigers van fractiesecretariaten als waarnemers vrijwillig deel aan deze vergaderingen.

De inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer bereidt, samen met de afdeling EMAS en Duurzaamheid, de werkzaamheden van het stuurcomité voor, stelt acties voor die kunnen worden opgenomen in het jaarlijkse actieplan en ziet toe op de follow-up van die acties, helpt bij het opstellen van het concept van de milieubeheerevaluatie/milieuverklaring en zorgt voor nauwere horizontale samenwerking en coördinatie op operationeel niveau tussen en binnen de directoraten-generaal.

De inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer werkt samen met de afdeling EMAS en Duurzaamheid bij de operationele uitvoering van de milieudoelstellingen van het Parlement die zijn opgenomen in het actieplan.

6.4. Afdeling EMAS en Duurzaamheid

De afdeling EMAS en Duurzaamheid maakt deel uit van het directoraat Innovatie en Centrale Diensten, dat onder de secretaris-generaal ressorteert. De afdeling is verantwoordelijk voor de coördinatie van de tenuitvoerlegging van het milieubeheersysteem. De afdeling EMAS en Duurzaamheid heeft met name de volgende taken:

- het doen van voorstellen om de milieuprestaties van het Parlement te verbeteren in het kader van de managementevaluatie;
- het inwinnen van informatie over en betrokken zijn bij alle organisatorische activiteiten in het Parlement met mogelijke milieueffecten, met inbegrip van deelname aan relevante vergaderingen en fora, teneinde de efficiëntie van het milieubeheersysteem te vergroten door de toepassing van milieuoverwegingen op die activiteiten te stroomlijnen;
- het coördineren van het opstellen en bijwerken van de belangrijkste documenten inzake het milieubeheersysteem, waaronder het actieplan, op basis van de input van de directoraten-generaal;
- het toezien op de uitvoering van het actieplan, en waar nodig het voorstellen van corrigerende maatregelen;

- het verstrekken van advies aan directoraten-generaal bij het plannen en uitvoeren van interne activiteiten met mogelijke milieueffecten;
- het monitoren en actualiseren van een register van toepasselijke wettelijke eisen;
- het onderhouden van contacten met de nationale bevoegde autoriteiten en het verrichten van de nodige technische werkzaamheden omtrent de EMAS-registratie van het milieubeheersysteem van het EP;
- het coördineren van het koolstofemissiebeheer, met inbegrip van koolstofcompensatie, koolstofbeprijzing en externe certificering en de validering van de berekening van de koolstofvoetafdruk;
- het opstellen van het concept van de milieubeheerevaluatie en de milieuverklaring;
- het opstellen van de interne auditplannen en het organiseren van de interne en externe milieuaudits;
- het evalueren van en het toezien op de uit interne en externe audits voortvloeiende corrigerende maatregelen;
- het voeren van het secretariaat van de inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer;
- het helpen bij de voorbereidingen van de vergaderingen van het stuurcomité milieubeheer, onder leiding van de secretaris-generaal;
- het organiseren van communicatie- en bewustmakingsactiviteiten en het bijhouden van de EMAS-intranetwebsite;
- het coördineren en verzorgen van milieuopleidingen;
- het opzetten en coördineren van ad hoc- of regelmatige technische werkgroepen om verbeteringen op specifieke milieugebieden voor te stellen;
- het coördineren van activiteiten om bij te dragen tot de verwezenlijking van de relevante doelstellingen die zijn uiteengezet in het jaarlijkse werkprogramma en het strategisch uitvoeringskader;
- het in kaart brengen van optimale milieupraktijken;
- samenwerken met nationale, Europese en internationale instellingen en met nationale parlementen;
- het ontwikkelen en onderhouden van een systeem voor duurzaamheidsrapportage om bij te dragen tot de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen.

6.5. Fracties

De fracties zijn op vrijwillige basis betrokken bij het algehele milieubeheersysteem. Zij nemen als waarnemers deel aan de maandelijkse vergaderingen van de inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer en worden ook uitgenodigd om acties voor te stellen in het kader van het actieplan. Waarnemers namens de fracties in de inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer fungeren ook als EMAS-coördinatoren voor hun respectieve fractie. Zij komen onder coördinatie van het directoraat Betrekkingen met de fractiesecretariaten en de afdeling EMAS en Duurzaamheid geregeld bijeen om activiteiten te plannen en optimale praktijken uit te wisselen. De fracties wordt ook verzocht gegevens te verstrekken aan de afdeling EMAS en Duurzaamheid voor de jaarlijkse berekening van de milieuprestaties.

6.6. Milieubeheernetwerken

Op basis van individuele behoeften en middelen zet elk directoraat-generaal een intern milieubeheernetwerk (EMAS-netwerk) op, bestaande uit vertegenwoordigers van alle directoraten van het

betreffende DG en de milieubeheerfunctionarissen die het netwerk coördineren. Het netwerk dient om een efficiëntere uitvoering van milieuprojecten mogelijk te maken, door een proactieve deelname aan het milieubeheersysteem, bewustmaking over het milieubeheersysteem en een doeltreffende samenwerking tussen diensten.

Richtsnoeren voor het opzetten van EMAS-netwerken worden opgesteld door de inter-DG-stuurgroep inzake milieubeheer, op basis van een voorstel van de afdeling EMAS en Duurzaamheid.

7. DOCUMENTATIE VAN HET MILIEUBEHEERSYSTEEM

Het milieubeheersysteem van het Parlement is hoofdzakelijk gebaseerd op de hieronder genoemde documenten, die te raadplegen zijn op de EMAS-website van het Parlement (externe link [hier](#), interne link [hier](#)).

7.1. Milieuanalyse

De milieuanalyse is een uitgebreide eerste milieuevaluatie waarin de milieuaspecten, -effecten en -prestaties in verband met de activiteiten van het Parlement in kaart worden gebracht en beoordeeld. Het document bevat:

- de lijst van milieuaspecten van het Parlement op elke locatie (direct of indirect);
- voor elk aspect, de gevolgen voor het milieu;
- voor elk aspect, de toepasselijke wetgeving; en
- de aan het aspect toegekende waarden op basis van een evaluatie van de significantie.

Elk nieuw gebouw dat in het toepassingsgebied van het milieubeheersysteem moet worden opgenomen evenals alle belangrijke wijzigingen aan de bestaande infrastructuur of activiteiten, moeten worden onderworpen aan een eerste milieuanalyse. Daarom moet de milieuanalyse periodiek worden geactualiseerd.

Tijdens de laatste actualisering van de milieuanalyse van het Parlement in 2023 heeft de afdeling EMAS en Duurzaamheid de lijst van effecten die voortvloeien uit de activiteiten van het Parlement herzien. Daarbij was het de bedoeling de aspecten in detail te beoordelen en zich te vergewissen van de situatie met betrekking tot de verzameling van gegevens/informatie van de relevante diensten over de ontwikkeling van de aspecten, teneinde de milieuprestaties van het Parlement op deze kritieke gebieden te kunnen verbeteren.

Voor het Europees Parlement zijn de onderstaande elf centrale milieuaspecten in kaart gebracht. De in de lijst met een asterisk aangeduide aspecten zijn belangrijk gebleken.

1. Papierverbruik*	7. Landgebruik
2. Waterverbruik*	8. Uitstoot van broeikasgassen en andere gassen in de atmosfeer*
3. Elektriciteitsverbruik*	9. Afvalproductie*
4. Aanbestedingen*	10. Productie van afvalwater
5. Verbruik van gas, stookolie en stadsverwarming*	11. Ongevallen
6. Geluidsbelasting	

De volgende vijf criteria zijn gebruikt om te beoordelen hoe belangrijk de in kaart gebrachte aspecten zijn, d.w.z. hoeveel milieuschade zij kunnen veroorzaken:

1. Kwantitatieve veranderingen (richting)
2. Omvang van het effect (ernst)
3. Kans dat iets zich voordoet (frequentie)
4. Preventie- en beheerpraktijken (praktijken)
5. Vereisten uit hoofde van wet- en regelgeving (wetgeving)

Op basis van de beschikbare gegevens zijn voor elk belangrijk gebleken aspect verdere uitsplitsingen (per locatie en gebouw) geformuleerd.

De resultaten van de milieuanalyse worden meegenomen bij het opstellen van toekomstige EMAS-actieplannen, milieudoelstellingen enz., met het oog op een verdere verbetering van de milieuprestaties van het Parlement.

7.2. Milieubeleid

Het door het Bureau geformuleerde en goedgekeurde milieubeleid vormt het kader voor de vaststelling en evaluatie van milieudoelstellingen voor de zittingsperiode. Het is een van de belangrijkste documenten van het milieubeheersysteem, aangezien het de overkoepelende visie van het milieubeheersysteem en de belangrijkste problemen en doelstellingen met betrekking tot het milieu weerspiegelt. In het beleid wordt gesteld dat het Parlement zich continu zal inzetten voor verbetering van het milieubeheersysteem, het tegengaan van vervuiling en het naleven van alle relevante wettelijke eisen. Iedereen die voor of namens het Parlement werkt wordt geïnformeerd over het milieubeleid door middel van cursussen voor nieuwkomers en via het intranet.

Het milieubeleid 2019-2024 werd op 16 september 2019 goedgekeurd door het Bureau van het Parlement, en op 6 november 2019 elektronisch ondertekend door toenmalig voorzitter David Maria Sassoli en toenmalig secretaris-generaal Klaus Welle.

Op de website van het Parlement kan het milieubeleid [hier](#) worden gedownload.

7.3. Milieuhandboek

In het milieuhandboek wordt het milieubeheersysteem van het Parlement beschreven, alsook de wijze waarop het Parlement de EMAS-verordening toepast. Het handboek biedt een overzicht van de governancestructuur, de documentatie en de EMAS-cyclus van het milieubeheersysteem van het Europees Parlement.

De bijlage bij het milieuhandboek bevat een analyse van de belanghebbende partijen met betrekking tot het milieubeheersysteem van het Parlement en hun behoeften en verwachtingen in dit verband. Onder de belanghebbenden worden de volgende 13 categorieën onderscheiden: personeelsleden van het Parlement; leden van het Parlement; het management van het Parlement; geaccrediteerde parlementaire medewerkers; fracties; leveranciers van goederen of diensten in technische aangelegenheden; andere leveranciers van

goederen of diensten; lokale, regionale en nationale autoriteiten; de plaatselijke bevolking; bezoekers; de media; EU-burgers; en andere EU-instellingen.

7.4. Analyse van milieurisico's en -kansen

In de analyse van milieurisico's en -kansen worden risico's en kansen in verband met het milieubeheersysteem van het Parlement in kaart gebracht en geanalyseerd. Deze analyse wordt uitgevoerd en bijgehouden door de afdeling EMAS en Duurzaamheid. De analyse bestaat uit twee onderdelen.

- Het gedeelte over risico's, dat bestaat uit:
 - een beschrijving van de risico's;
 - een beoordeling van de waarschijnlijkheid dat het risico zich voordoet;
 - een overzicht van de preventieve en mitigerende maatregelen;
 - deadlines en taken/verantwoordelijkheden.
- Het gedeelte over kansen waarin wordt uiteengezet hoe de milieuprestaties in het algemeen kunnen worden verbeterd en welke maatregelen nodig zijn om deze kansen te benutten.

Naast de milieuanalyse en de waargenomen milieuprestaties/indicatoren van de vorige jaren, vormt dit document de basis voor de uitwerking van het jaarlijkse EMAS-actieplan van het Parlement. Het actieplan dient als instrument om ervoor te zorgen dat de doelen van het milieubeheersysteem van het Parlement behaald worden, zonder ongewenste effecten of ongevallen en met een constante focus op het verbeteren van de milieuprestaties van het Parlement.

In 2023 werden in de analyse van milieurisico's en -kansen vijf potentiële risico's geïdentificeerd, waarvan er twee als potentieel significant kunnen worden beschouwd, nl. het risico dat de EMAS-registratie van het Parlement niet verlengd wordt en het risico dat de KPI-milieudoelstellingen niet op tijd worden gehaald. Ten aanzien van deze risico's zijn preventieve maatregelen genomen. Ook werden er twee kansen geïdentificeerd met betrekking tot het toepassen van voorbeelden van optimale milieubeheerpraktijken van andere publieke en particuliere organisaties, en met betrekking tot het in kaart brengen en inzetten van nieuwe technische en technologische ontwikkelingen om de milieuprestaties te verbeteren.

7.5. EMAS-actieplan

Het EMAS-actieplan is het jaarlijkse milieuprogramma van het Europees Parlement en bevat een beschrijving van de genomen of beoogde maatregelen, verantwoordelijkheden en middelen voor de verwezenlijking van de milieudoelstellingen en -streefcijfers binnen vastgestelde deadlines. Het EMAS-actieplan wordt jaarlijks door het stuurcomité goedgekeurd. Het EMAS-actieplan 2023 en de uitvoering van het actieplan 2022 zijn op 8 december 2022 goedgekeurd door de inter-DG-stuurgroep voor milieubeheer en op 21 december 2022 door het stuurcomité milieubeheer.

7.6. Milieubeheerevaluatie

De milieubeheerevaluatie is het jaarlijkse activiteitenverslag dat bij het Bureau wordt ingediend en waarin wordt beoordeeld of het milieubeheersysteem passend en doeltreffend is, inclusief de uitvoering van het actieplan, met het oog op het voorstellen van milieuverbeteringen. De milieubeheerevaluatie 2023 die betrekking heeft op het jaar 2022 werd op 9 oktober 2023 door het stuurcomité milieubeheer goedgekeurd.

7.7. Milieuverklaring

De milieuverklaring verschaft uitgebreide informatie aan het publiek over de structuur en activiteiten van het Parlement, het milieubeleid, het milieubeheersysteem en het EMAS-actieplan, inclusief de milieuaspecten en -prestaties en de naleving van de toepasselijke wettelijke milieuvoorschriften. De milieuverklaring 2023 die betrekking heeft op het jaar 2022 werd op 9 oktober 2023 door het stuurcomité goedgekeurd. Het Bureau van het Parlement heeft dit punt tijdens zijn vergadering van 20 november 2023 behandeld. Na de voltooiing van het externe verificatieproces werd de verklaring gepubliceerd op de EMAS-website van het Parlement ([externe link](#)).

7.8. Compendium van procedures

Het compendium van procedures betreft stapsgewijze instructies voor de uitvoering van het milieubeheersysteem. De instructies hebben betrekking op onderwerpen als chemische procedures en afval en hoe gerecycled afval kan worden gekwantificeerd. Deze informatie is te raadplegen op de interne EMAS-website, [EMASnet](#), van het Parlement.

In overeenstemming met de opmerkingen van de externe EMAS-verificateur zijn in 2023 verdere aanpassingen van de interne EMAS-auditprocedure doorgevoerd om conform te zijn met de EMAS-verordening, en in datzelfde jaar is de afvalbeheerprocedure in Luxemburg geactualiseerd.

7.9. Contactgegevens

Specifieke informatie of vragen over EMAS kunnen worden gericht tot de afdeling EMAS en Duurzaamheid van het Europees Parlement op het volgende adres:

Afdeling EMAS en Duurzaamheid

Directoraat Innovatie en Centrale Diensten, onder de secretaris-generaal
Europees Parlement
Paul-Henri Spaakgebouw
Wiertzstraat 60, B-1047 Brussel, België

Tel.: +32 2 28 41053

E-mail: emas@europarl.europa.eu

De geactualiseerde milieuverklaring zal op de [website](#) van het Europees Parlement worden gepubliceerd.

Informatievereisten voor registratie uit hoofde van BIJLAGE IV bij de EMAS-verordening:

- datum eerstkomende milieuverklaring: mei 2025, voor het jaar 2024

7.10. Referenties en wettelijke voorschriften

Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), gewijzigd bij Verordening (EU) 2017/1505 van de Commissie van 28 augustus 2017 en Verordening (EU) 2018/2026 van de Commissie van 19 december 2018.

Besluit (EU) 2019/61 van de Commissie van 19 december 2018 tot vaststelling van het sectorale referentiedocument betreffende beste milieubeheerpraktijken, sectorale milieuprestatie-indicatoren en benchmarks voor topprestaties voor de overheidssector, in het kader van Verordening (EG) nr. 1221/2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS).

8. BIJLAGEN

BIJLAGE I: Stand van de koolstofvoetafdruk in 2023

Deze analyse is bedoeld om de koolstofvoetafdruk van het Europees Parlement gedetailleerd weer te geven en een overzicht te bieden van de veranderingen die hebben plaatsgevonden tussen het referentiejaar voor de reductiedoelstelling en het huidige jaar.

Rekenmethode voor de koolstofvoetafdruk

De koolstofvoetafdruk van het Europees Parlement wordt berekend aan de hand van de Bilan Carbone™-methode (ontwikkeld door ADEME, het Franse milieu- en energiebesparingsagentschap)¹⁰. De Bilan Carbone™-methode is verenigbaar met ISO-norm 14064, het initiatief inzake een broeikasgassenprotocol en de bepalingen van de “vergunningenrichtlijn” 2003/87/EG betreffende de EU-ETS (regeling voor de handel in CO₂-emissierechten). Bij de berekening van de koolstofvoetafdruk van het Europees Parlement en het opstellen van dit verslag zijn de vereisten van ISO-norm 14064:2018 in acht genomen. Het beheer van de berekening van de koolstofvoetafdruk maakt integraal onderdeel uit van het milieubeheersysteem van het Parlement zoals dit momenteel functioneert¹¹. De koolstofvoetafdruk van het Parlement is gevalideerd door een externe deskundige en in overeenstemming bevonden met ISO-norm 14064:2018.

De foutenmarge van het Bilan Carbone™-instrument wordt geraamd via een formule waarmee voor elk domein de onzekerheidsmarge wordt berekend¹². In 2023 bedroeg de totale onzekerheidsmarge voor de koolstofvoetafdruk van het Parlement 4 %, tegen 5 % in 2022 en 6 % in 2021.

¹⁰ Met de Bilan Carbone™-methode worden alle fysische processen die verband houden met de organisatie onder de loep genomen (energie, personen, voorwerpen, grondstoffen enz.) en wordt berekend hoeveel broeikasgasemissies elk proces genereert, uitgedrukt in CO₂-equivalenten. Deze emissies worden punt voor punt geconsolideerd (bijv. voor goederenvervoer over de weg, intern brandstofverbruik enz.). In de meeste gevallen is het niet mogelijk de broeikasgasemissies die afkomstig zijn van een specifieke actie te meten. Ook al wordt de concentratie broeikasgassen in de lucht over het geheel genomen gemeten, toch is het zelden mogelijk de emissies zelf rechtstreeks te meten. De enige manier om een schatting te maken van deze emissies is door ze af te leiden uit activiteitengegevens. De cijfers waarmee de in een organisatie waargenomen activiteitengegevens worden omgezet in broeikasgasemissies, uitgedrukt in CO₂-equivalent, worden emissiefactoren genoemd. Aangezien de *Bilan Carbone*®-methode hoofdzakelijk uitgaat van gemiddelde emissiefactoren, heeft dit instrument in eerste instantie tot doel te zorgen voor een besef van de orde van grootte, zodat het mogelijk wordt concrete beslissingen te nemen om de maatregelen in te voeren die nodig zijn voor het verminderen van deze emissies. De recentste versie van de methode is versie 8. Hierbij is het van belang op te merken dat deze nieuwe versie 8 van de *Bilan Carbone*®-methode, met onder meer verbeterde rekenprocedures, werd gepubliceerd op 19 januari 2018. De inventaris van de koolstofvoetafdruk voor het referentiejaar (2006) is aan de hand van deze procedures herberekend om zinvolle vergelijkingen te kunnen maken tussen het eerste en het laatste jaar. Beginnend met de berekening voor 2017 moest vanwege een grote correctie in een van de emissiefactoren ook het referentiejaar worden herberekend, waarbij de gecorrigeerde emissiefactor in aanmerking is genomen. Aangezien de herziening van de emissiefactor in kwestie een verhoging inhield met ongeveer één orde van grootte, namen de (her)berekende emissies voor het referentiejaar aanzienlijk toe. Hetzelfde gebeurde in 2020, toen de emissiefactoren voor gebouwdiensten en bepaalde externe diensten ingrijpend werden gewijzigd, waardoor de emissies voor het referentiejaar opnieuw moesten worden berekend. De cijfers voor de tussenliggende jaren zijn niet opnieuw berekend en worden uitsluitend ter indicatie weergegeven. Telkens als er nieuwe vooruitgang wordt geboekt of na wijzigingen in de perimeter moeten de cijfers worden herberekend. De belangrijkste wijzigingen die in 2020 werden gedaan, hadden betrekking op nieuwe emissiefactoren en verbeteringen in de algemene rekenprocedure. Een uitputtende lijst van alle veranderingen is opgenomen in bijlage III (Lijst met wijzigingen) bij het handboek inzake de koolstofvoetafdruk.

¹¹ Het verzamelen van gegevens voor de berekening van de koolstofvoetafdruk maakt deel uit van de jaarlijkse gegevensverzameling voor de berekening van de EMAS-indicatoren. Bovendien wordt de koolstofvoetafdruk zowel intern als extern gecontroleerd in het kader van de milieuaudits van het Europees Parlement. Ook zijn er specifiekere audits en een externe validatie van de koolstofvoetafdruk gepland.

¹² Om de onzekerheidsmarge te berekenen, moet een schatting worden gemaakt van de foutenmarge voor de emissiefactor en voor de verzamelde gegevens.

Een van de unieke eigenschappen van de Bilan Carbone™-methode is dat er ook rekening wordt gehouden met de indirecte koolstofvoetafdruk van een organisatie. Deze methode stelt ondernemingen of instellingen die maatregelen willen nemen om de klimaatverandering te bestrijden in staat inzicht te krijgen in hun daadwerkelijke impact op mondiaal niveau en manieren te vinden voor het terugdringen van hun broeikasgasemissies.

Emissiecategorieën binnen de koolstofvoetafdruk

De perimeter van de koolstofvoetafdruk van het Europees Parlement bestrijkt scope 1 t/m 3 (“scope 3” geheten) van de Internationale Organisatie voor normalisatie. Dit is de meest ambitieuze perimeter, waar zowel directe, semidirecte als indirecte emissies onder vallen. Op basis van deze definitie omvat de koolstofvoetafdruk van het Europees Parlement de volgende zeven emissiecategorieën:

I. Interne energie

Deze categorie omvat:

- verbranding (direct gebruik van fossiele of organische brandstoffen voor verwarming);
- elektriciteit (aangekochte elektriciteit, onder meer voor verwarming);
- technische verliezen (energieverlies tijdens het vervoer naar de consument).

Wat elektriciteitsverbruik betreft maakt het Europees Parlement gebruik van groene stroom en berekent het de emissies met behulp van de emissiefactoren van de Bilan Carbone-databank die het best overeenstemmen met de gebruikte opwekkingsbronnen. Dit houdt in dat de emissies die afkomstig zijn van de door het Parlement aangekochte elektriciteit nagenoeg nihil zijn.

Wat is groene stroom?

Wanneer het Parlement groene elektriciteit inkoopt, garanderen de leveranciers dat dezelfde hoeveelheid hernieuwbare energie aan het Europese elektriciteitsnet wordt geleverd. Deze aanpak, die bekend staat als het systeem van garantie van oorsprong, zorgt ervoor dat het elektriciteitsverbruik van het Parlement rechtstreeks bijdraagt aan meer opwekking van energie uit schone en duurzame bronnen.

Garantie van oorsprong werkt door middel van een systeem van traceerbare certificaten. Een certificaat wordt afgegeven aan de elektriciteitsproducent en vervolgens bij verkoop overgedragen aan de leverancier. Om dubbeltelling te voorkomen, worden de certificaten ingetrokken zodra zij door de leverancier zijn gebruikt, waardoor transparantie en milieu-integriteit op de markt voor groene elektriciteit worden gewaarborgd.

Door te kiezen voor groene elektriciteit toont het Europees Parlement zijn voortrekkersrol bij het

II. Weglekken van koelgas

Deze categorie omvat broeikasgasemissies ten gevolge van het lekken van koelgassen in installaties, waarbij ervan uit wordt gegaan dat de hoeveelheid die opnieuw moet worden geïnjecteerd overeenstemt met de hoeveelheid die is weggelekt. Voor de categorie vaste activa, met name voor koelkasten en

automaten, wordt volgens de Bilan Carbone-methode een schatting gemaakt van het percentage dat jaarlijks weglekt (gedurende de volledige levensduur van het product) alsook van de lekkage aan het einde van de levensduur.

III. Goederenvervoer

Deze categorie omvat het vervoer van goederen tussen de diverse gebouwen op de drie werklocaties en tussen de drie werklocaties en externe locaties, met behulp van voertuigen van het Europees Parlement of contractanten. Zowel vervoer over de weg als lucht-, spoor- en zeevervoer vallen onder deze categorie.

IV. Personenvervoer

Deze categorie omvat:

- woon-werkverkeer van personeel en parlementaire medewerkers;
- verplaatsingen van personeel tussen de drie werklocaties;
- verplaatsingen van Parlementsleden¹³ tussen hun land van herkomst en Brussel/Straatsburg en binnen hun land van herkomst;
- officiële verplaatsingen van leden en personeel van het Parlement buiten de drie belangrijkste werklocaties (voor vergaderingen van fracties, commissies en delegaties), met inbegrip van het plaatselijk vervoer tot aan de bestemming (voor fractievergaderingen);
- vervoer van leden in dienstvoertuigen of huurauto's;
- vervoer van gesubsidieerde bezoekers tussen hun land van herkomst en het Europees Parlement.

Met de vaststelling van de doelstelling voor de vermindering van de koolstofvoetafdruk in 2017 werden de in de berekening meegenomen emissies uitgebreid met de vluchten van leden uit hun land van herkomst naar Brussel en Straatsburg. Het toepassingsgebied van de doelstelling geeft nu veel beter de milieueffecten van de activiteiten van het Europees Parlement weer. In 2023 werden ook de verplaatsingen met andere vervoermiddelen toegevoegd, naast de verplaatsingen van leden binnen hun thuisland en eventuele “bijkomende verplaatsingen”. Om een zinvolle vergelijking van de prestaties ten opzichte van het referentiejaar (2006) mogelijk te blijven maken, zijn de emissies van het referentiejaar ook herberekend om die verplaatsingen daarin op te nemen, evenals de emissies van 2019, 2020, 2021 en 2022.

V. Levering van apparatuur en diensten door externe leveranciers

Deze categorie omvat alle inkomende materialen- en dienststromen die door de organisatie worden gebruikt. Voor het Europees Parlement houdt dit het volgende in¹⁴:

- aankoop van benodigdheden, met name papier en kantoormeubilair, toners en inktpatronen, levensmiddelen voor de restaurants, benodigdheden voor de catering enz.;
- dienstverlening door externe leveranciers (catering, beveiliging, schoonmaak, advies, externe vertaling en vertolking enz.).

¹³ Vluchten van Parlementsleden tussen hun land van herkomst en Brussel/Straatsburg waren eerder niet inbegrepen in de perimeter. Evenwel worden zij sinds 2016 (referentiejaar: 2015) berekend en gecompenseerd in overeenstemming met het besluit van het Bureau van oktober 2015 inzake koolstofcompensatie.

¹⁴ Vervoer in het kader van de bevoorrading van het Europees Parlement wordt niet in aanmerking genomen omdat in dat verband onvoldoende gegevens beschikbaar zijn. Een onderzoek naar de koolstofvoetafdruk van andere organisaties heeft echter uitgewezen dat deze bron slechts een zeer klein percentage van de totale voetafdruk uitmaakt. Afhankelijk van de categorie kunnen in bepaalde emissiefactoren voor de aanschaf van benodigdheden (algemene) vervoersemissies opgenomen zijn.

VI. Direct afval

Deze categorie omvat broeikasgasemissies ten gevolge van de verwerking van afval aan het einde van de levensduur. Methaanemissies van afvalwater worden in de voetafdruk niet in aanmerking genomen.

VII. Vaste activa

Deze categorie omvat broeikasgasemissies die worden opgewekt tijdens de vervaardiging of constructie van duurzame goederen. In de Bilan Carbone™-methode worden broeikasgasemissies doorgaans gespreid over een bepaalde periode, aan de hand van een systeem dat vergelijkbaar is met dat van financiële afschrijvingen, zodat de verschillende jaarresultaten met betrekking tot de koolstofvoetafdruk met elkaar kunnen worden vergeleken. Deze categorie omvat:

- gebouwen en parkeerplaatsen die door het Europees Parlement worden gebruikt;
- industriële en andere apparatuur (zoals koelkasten in restaurants en andere apparatuur);
- voertuigen die eigendom zijn van het Parlement;
- computeruitrusting (computers, printers en andere apparatuur);
- kantoormeubilair.

De koolstofvoetafdruk van het Europees Parlement is berekend op basis van alle gebouwen op de drie werklocaties¹⁵. De liaisonbureaus van het Europees Parlement zijn voor deze koolstofberekeningen niet in aanmerking genomen, maar de koolstofvoetafdruk van de gebouwen van die liaisonbureaus die reeds zijn of momenteel worden geregistreerd in het kader van EMAS, is opgenomen in de specifieke milieuverklaring voor de betreffende bureaus.

BIJLAGE II: Gedetailleerde ontwikkeling van de koolstofvoetafdruk

In onderstaand figuur worden de emissies weergegeven in tonnen CO₂-equivalent per stroom, met de emissies per vte (voltijdsequivalent) tussen haakjes. De voorlaatste kolom geeft het percentage van elke stroom in de totale koolstofvoetafdruk van 2023 weer. De laatste kolom toont de ontwikkeling van de emissies per vte tussen 2006 en het laatste rapportagejaar.

FIGUUR 35: EMISSIESTROMEN – 2006 EN 2023 VERGELEKEN

Emissiestromen	2006	2023	Percentage van de totale koolstofvoetafdruk	Verandering 2006-2023 per vte
----------------	------	------	---	-------------------------------

¹⁵ De broeikasgassen die in de berekening van de koolstofvoetafdruk zijn opgenomen, zijn de gassen die als zodanig worden aangemerkt in het Kyoto-protocol: koolstofdioxide (CO₂), methaan (CH₄), distikstofoxide (N₂O), fluorkoolwaterstoffen (C_nH_mF_p), zwavelhexafluoride (SF₆) en perfluoralkanen (C_nF_{2n+2}). Er zijn nog andere broeikasgassen waarvan bekend is dat ze aanzienlijke effecten hebben (zoals ozon of chloorfluorkoolwaterstoffen), maar die vallen niet onder het Kyoto-protocol, het belangrijkste internationale initiatief om broeikasgassen terug te dringen. Deze gassen zijn niet opgenomen in de ISO-perimeters. Er is echter één uitzondering gemaakt. Niet in het Kyoto-protocol opgenomen broeikasgassen zijn in aanmerking genomen voor vluchten, aangezien de Bilan Carbone™-methode daarin voorziet. Deze beslissing is gerechtvaardigd, omdat bijna de helft van de broeikasgassen die door vluchten worden geproduceerd gassen zijn die niet in het Kyoto-protocol zijn opgenomen. Aangezien vluchten een zeer hoog percentage van de emissies van het Europees Parlement veroorzaken, zou de uitsluiting van broeikasgassen die niet in het Kyoto-protocol zijn opgenomen in dit geval betekenen dat een erg groot deel van de emissies wordt genegeerd, wat tot inconsistenties zou leiden.

1. ENERGIEVERBRUIK	36 044 (3,3)	9 628 (0,61)	9,5 %	- 82 %
1.1. Aardgas voor verwarming	11 894 (1,09)	8 289 (0,52)	8,2 %	- 52 %
1.1.1. Brussel	7 636 (0,7)	6 224 (0,39)	6,1 %	- 44 %
1.1.2. Luxemburg	2 237 (0,2)	2 028 (0,13)	2,0 %	- 37 %
1.1.3. Straatsburg	2 020 (0,18)	37 (0)	0,0 %	- 99 %
1.2. Olie voor verwarming	471 (0,04)	197 (0,01)	0,2 %	- 71 %
1.2.1. Brussel	210 (0,02)	0 (0)	0,0 %	- 100 %
1.2.2. Luxemburg	204 (0,02)	174 (0,01)	0,2 %	- 41 %
1.2.3. Straatsburg	57 (0,01)	23 (0)	0,0 %	- 72 %
1.3 Stadsverwarming/koeling	472 (0,04)	0 (0)	0,0 %	- 100 %
1.3.1. Brussel	0 (0)	0 (0)	0,0 %	n.v.t.
1.3.2. Luxemburg	472 (0,04)	0 (0)	0,0 %	- 100 %
1.3.3. Straatsburg	0 (0)	0 (0)	0,0 %	n.v.t.
1.4 Elektriciteit (sinds 2008 op de drie werklocaties 100 % afkomstig van hernieuwbare bronnen)	23 208 (2,12)	1 122 (0,07)	1,1 %	- 97 %
1.5 Elektriciteitsproductie	0 (0)	21 (0)	0,0 %	n.v.t.
2. LEKKAGE VAN KOELGASSEN UIT AIRCO-INSTALLATIES OF KOELKASTEN	736 (0,07)	884 (0,06)	0,9 %	- 17 %
3. VRACHTVERVOER	781 (0,07)	298 (0,02)	0,3 %	- 74 %
3.1. Intern vrachtvervoer (tussen de drie werklocaties)	335 (0,03)	228 (0,01)	0,2 %	- 53 %
3.1.1. Vrachtvervoer tussen de drie werklocaties: Parlementszittingen	160 (0,01)	70 (0)	0,1 %	- 53 %
3.1.2. Vrachtvervoer tussen de drie werklocaties: Post en overige	176 (0,02)	159 (0,01)	0,2 %	- 38 %
3.2 Extern vrachtvervoer (buiten de drie werklocaties) – weg / zee	117 (0,01)	70 (0)	0,1 %	- 59 %
3.3 Extern vrachtvervoer (buiten de drie werklocaties) – lucht	329 (0,03)	0 (0)	0,0 %	- 100 %
4. PERSONENVERVOER	60 510 (5,45)	63 988 (4,04)	62,9 %	- 27 %
4.1 Personeel	12 206 (1,12)	14 414 (0,91)	14,2 %	- 19 %
4.1.1. Woon-werkverkeer	4 544 (0,42)	5 794 (0,37)	5,7 %	- 12 %
Brussel (inclusief medewerkers van de leden)	2 286 (0,21)	3 129 (0,2)	3,1 %	- 6 %
Luxemburg	2 220 (0,2)	2 513 (0,16)	2,5 %	- 22 %
Straatsburg	38 (0)	152 (0,01)	0,1 %	175 %
4.1.2. Dienstreizen tussen de drie werklocaties	3 754 (0,34)	2 460 (0,16)	2,4 %	- 55 %
Naar en van Straatsburg: met eigen auto	1 731 (0,16)	1 690 (0,11)	1,7 %	- 33 %
Naar en van Straatsburg: trein	17 (0)	415 (0,03)	0,4 %	1 624 %
Naar en van Straatsburg: vliegtuig (korte afstand – eco)	1 491 (0,14)	51 (0)	0,1 %	- 98 %
Naar en van Straatsburg: EP-bus vanuit Luxemburg	0 (0)	159 (0,01)	0,2 %	n.v.t.
Luxemburg-Brussel: met eigen auto	480 (0,04)	136 (0,01)	0,1 %	- 81 %
Luxemburg-Brussel: trein	35 (0)	10 (0)	0,0 %	- 80 %
Luxemburg-Brussel: vliegtuig (korte afstand – eco)	0 (0)	0 (0)	0,0 %	n.v.t.
4.1.3. Dienstreizen buiten de drie werklocaties	3 891 (0,36)	6 159 (0,39)	6,1 %	9 %
vliegtuig (korte afstand – economy)	74 (0,01)	40 (0)	0,0 %	- 62 %

vliegtuig (korte afstand – business)	0 (0)	0 (0)	0,0 %	n.v.t.
vliegtuig (middellange afstand – eco)	1 393 (0,13)	2 321 (0,15)	2,3 %	15 %
vliegtuig (middellange afstand – business)	0 (0)	69 (0)	0,1 %	n.v.t.
vliegtuig (lange afstand – eco)	0 (0)	222 (0,01)	0,2 %	n.v.t.
vliegtuig (lange afstand – business)	2 358 (0,22)	3 206 (0,2)	3,2 %	- 6 %
trein	7 (0)	81 (0,01)	0,1 %	712 %
auto	60 (0,01)	196 (0,01)	0,2 %	127 %
bus	0 (0)	14 (0)	0,0 %	n.v.t.
boot	0 (0)	9 (0)	0,0 %	n.v.t.
4.1.4. Vervoer tussen gebouwen in Luxemburg (KAD-GOL, KAD-PRE)	16 (0)	0 (0)	0,0 %	- 100 %
4.2. Leden van het Europees Parlement	23 619 (2,08)	20 824 (1,31)	20,5 %	- 39 %
4.2.1. Vervoer met dienstauto's en -bussen	576 (0,05)	65 (0)	0,1 %	- 92 %
4.2.2. Dienstreizen buiten de drie werklocaties	7 168 (0,57)	6 431 (0,41)	6,3 %	- 38 %
Fractie	771 (0,07)	584 (0,04)	0,6 %	- 48 %
AFDELING EP – Commissie	620 (0,06)	2 226 (0,14)	2,2 %	148 %
Interparlementaire delegaties	2 000 (0,18)	1 204 (0,08)	1,2 %	- 58 %
Vervoer ter plaatse in de vergaderplaats van fractievergaderingen (bussen, taxi's, limousines, enz.)	29 (0)	81 (0,01)	0,1 %	- 58 %
Reizen in de lidstaten	2 461 (0,23)	1 427 (0,09)	1,4 %	- 60 %
Bijkomende reizen	967 (0,09)	695 (0,04)	0,7 %	- 50 %
Overige	320 (0)	214 (0,01)	0,2 %	- 54 %
4.2.3. Vergaderingen in Brussel of Straatsburg	15 875 (1,45)	14 328 (0,9)	14,1 %	- 38 %
4.3 Hogere ambtenaren in dienstvoertuigen (secretaris-generaal (SG), SG's van fracties, adjunct-SG's enz.)	47 (0)	17 (0)	0,0 %	- 75 %
4.4. Bezoekers	24 638 (2,26)	28 733 (1,81)	28,3 %	- 20 %
Brussel	17 771 (1,63)	23 152 (1,46)	22,8 %	- 10 %
Luxemburg	0 (0)	0 (0)	0,0 %	n.v.t.
Straatsburg	6 867 (0,63)	5 533 (0,35)	5,4 %	- 44 %
Overige	0 (0)	48 (0)	0,0 %	n.v.t.
5. LEVERING VAN UITRUSTING EN DIENSTEN	13 732 (1,26)	10 613 (0,67)	10,4 %	- 47 %
5.1. Externe dienstverleners	8 342 (0,76)	7 970 (0,5)	7,8 %	- 34 %
Restaurants	236 (0,02)	104 (0,01)	0,1 %	- 53 %
Advisering	597 (0,05)	518 (0,03)	0,5 %	- 40 %
Externe tolken	4 602 (0,42)	4 622 (0,29)	4,5 %	- 31 %
Externe vertalers	1 487 (0,14)	1 425 (0,09)	1,4 %	- 34 %
Extern IT-personeel	329 (0,03)	399 (0,03)	0,4 %	- 16 %
Onderhoud	116 (0,01)	228 (0,01)	0,2 %	35 %
Extern personeel i.v.m. bouwprojecten	0 (0)	101 (0,01)	0,1 %	n.v.t.
Schoonmaak	506 (0,05)	414 (0,03)	0,4 %	- 44 %
Externe tijdelijke medewerkers	22 (0)	16 (0)	0,0 %	- 50 %
Beveiliging	449 (0,04)	144 (0,01)	0,1 %	- 78 %
5.2. Kantoorbenodigdheden (papier, enveloppen, toners en andere benodigdheden)	1 880 (0,17)	251 (0,02)	0,2 %	- 91 %
5.3. Cateringbenodigdheden (plastic bekertjes, blikjes, plastic flessen enz.)	313 (0,03)	34 (0)	0,0 %	- 92 %

5.4 Levensmiddelen (inkoop levensmiddelen door restaurants)	3 197 (0,29)	2 357 (0,15)	2,3 %	- 49 %
6. DIRECT AFVAL	311 (0,03)	310 (0,02)	0,3 %	- 31 %
7. VASTE ACTIVA (emissies tijdens de bouw of vervaardiging van duurzame goederen)	20 465 (1,87)	16 225 (1,02)	16,0 %	- 45 %
7.1 Bouw van gebouwen	12 206 (1,12)	14 328 (0,9)	14,1 %	- 19 %
7.2. Kantoorinrichting (tafels, stoelen, kasten...).	369 (0,03)	900 (0,06)	0,9 %	68 %
7.3 IT-hardware (pc's, laptops, printers, telefoons, servers, televisies enz.)	7 851 (0,72)	944 (0,06)	0,9 %	- 92 %
Pc's	1 777 (0,16)	15 (0)	0,0 %	- 99 %
Platte beeldschermen	2 634 (0,24)	299 (0,02)	0,3 %	- 92 %
Laptops	0 (0)	83 (0,01)	0,1 %	#DIV/0!
Autonome printers	136 (0,01)	2 (0)	0,0 %	- 99 %
Netwerkprinters	567 (0,05)	2 (0)	0,0 %	- 100 %
Telefoons (vast en mobiel)	87 (0,01)	17 (0)	0,0 %	- 87 %
Servers, switches, routers	646 (0,06)	200 (0,01)	0,2 %	- 79 %
Televisies	265 (0,02)	8 (0)	0,0 %	- 98 %
Tablet computer	0 (0)	269 (0,02)	0,3 %	n.v.t.
Andere IT-uitrusting	1 740 (0,16)	48 (0)	0,0 %	- 98 %
7.4. Overige apparatuur (wasmachines, koffiemachines, koelkasten)	17 (0)	53 (0)	0,1 %	118 %

BIJLAGE III: Lijst van milieuvergunningen:

Gebouwen waarop EMAS van toepassing is

Deze bijlage bevat een lijst van milieuvergunningen die onder de EMAS-registratie van het Europees Parlement vallen. Voor de gebouwen van het Parlement in Straatsburg en het Senningerberggebouw (loods) in Luxemburg zijn geen milieuvergunningen vereist. De verantwoordelijkheid voor het houden van toezicht op de naleving van de vereisten van de milieuvergunningen is omschreven in EP-EMAS-procedure P-CHECK-ALL-12: Procedure inzake de eerbiediging van de milieuwetgeving.

FIGUUR 36: VERGUNNINGEN INZAKE MILIEUPRESTATIES

Locatie	Gebouw	Benaming	Referentie vergunning	Verstrijkt
Luxemburg	ADENAUER I	Konrad Adenauer I	1/2008/0320/135 1/08/0320 1/08/0320A 1/16/0597	Oorspronkelijke milieuvergunning uit 2009 Milieuvergunning verlengd tot 2017 Milieuvergunning verlengd tot 31.12.2025
	ADENAUER II	Konrad Adenauer II	1014/5549 – 1014/55560	n.v.t. (vergunning zonder einddatum)
	Senningerberg	n.v.t.	n.v.t.	Gebouw is niet vergunningplichtig
Brussel	SPAAK	Paul Henri Spaak	12/90.678/50.704	5.2.2038
	SPINELLI	Altiero Spinelli	285928	5.2.2038
	ZWEIG	Stefan Zweig	239448 00/0247	4.5.2036, 2.1.2031
	BRANDT	Willy Brandt	215200	22.7.2033
	ANTALL	József Antall	238783	22.7.2033
	Wayenberg	n.v.t.	214468	14.7.2033
	Montoyer 70	n.v.t.	45475	9.10.2037
	ARENDE	n.v.t.	238783	21.12.2034
	Huis van de Europese geschiedenis	Huis van de Europese geschiedenis	390831	15.5.2027
	MARTENS	Wilfried Martens	387379	10.6.2028
	SCHOLL	Sophie Scholl	1.745.933	23.12.2036
Straatsburg	WEISS	Louise Weiss	n.v.t.	n.v.t.
	CHURCHILL	Winston Churchill	n.v.t.	n.v.t.
	DE MADARIAGA	Salvador de Madariaga	n.v.t.	n.v.t.
	PFLIMLIN	Pierre Pflimlin	n.v.t.	n.v.t.
	HAVEL	Václav Havel	n.v.t.	n.v.t.

BIJLAGE IV: EMAS-actieplan en SEF-projecten

Status op 15 december 2023

A. Overzicht van EMAS-acties gepland voor 2024

1. CO₂-emissies en energie

Actie	Status
Mijlpalen vaststellen en budget reserveren voor CO ₂ -emissiereductie en nieuwe doelstellingen	Nieuw
Nieuwe zonnepanelen installeren in het Antall-, Zweig-, Wayenberg-, Martens-, Spaak-, Churchill-, De Madariaga- en Pflimlingegebouw	Nieuw
Twee nieuwe warmtepompen installeren in het Zweig-gebouw	Nieuw
Innovatieve en energie-efficiënte luchtfilteringstechnologie installeren	Nieuw
Masterplan voor de renovatie van gebouwen ontwikkelen	Nieuw
Gebouwenbeheer verder optimaliseren	Nieuw
Verslag doen over de installatie van ledverlichting en bewegingssensoren	Nieuw
Toezicht houden op het gebruik en de opslag van gegevens, verbeteren van de gegevensopslag	Nieuw
Energieverbruik i.v.m. digitalisering verminderen	Nieuw
Optimale praktijken op het gebied van duurzame gegevensopslag bevorderen	Nieuw
Statistieken verstrekken over gegevensopslag door het Parlement	Nieuw
Gasketel van het WIM-gebouw in Brussel aanpassen ter verbetering van de energie-efficiëntie	Nieuw
Een gebouwenbeleid voor de lange termijn ontwikkelen	Nieuw
Beste milieupraktijken van nationale parlementen evalueren	Nieuw
Herziening van de website van het Parlement in het kader van digitale duurzaamheid uitvoeren	Nieuw
Optimale praktijken voor duurzame evenementen uitwisselen	Nieuw
EMAS-opleidingen organiseren voor personeel van het liaisonbureau van het Parlement	Nieuw
Online toetsen van tolken evalueren	Nieuw
Gebruik van het meertalige platform voor deelname op afstand van externe sprekers aan vergaderingen bevorderen en daarover verslag uitbrengen	Nieuw
Duurzaam beheer van conferenties en evenementen bevorderen	Nieuw
Energieverbruik in het CAMPOAMOR-gebouw meten	Nieuw
Studie uitvoeren naar de installatie van ventilatiekleppen in lege kantoren	Nieuw
Energie-efficiënte beveiligingscontroles invoeren	Nieuw
Gebruik van e-mails binnen het directoraat verminderen	Nieuw
Gegevensverzameling voorbereiden voor de berekening van de koolstofvoetafdruk van de groep	Nieuw
Specifieke interne activiteiten op het gebied van groene overheidsopdrachten, duurzame evenementen en mobiliteit	Nieuw
Plafonds rooveren (verlichting) in het CHURCHILL-en DE MADRIAGA-gebouw (STR)	In uitvoering
BREEAM-certificering verkrijgen voor uitbreiding van het Adenauer II-gebouw (LUX)	In uitvoering
Renovatie van restaurant en keuken in het CHURCHILL-gebouw voltooien (STR)	In uitvoering
Vervolgdoelstelling emissies voor 2030 voorstellen	In uitvoering
Bijna-energie neutrale gebouwen evalueren	In uitvoering
Studie naar slimme energienetwerken opzetten	In uitvoering

Energieverbruik van het Windhof-datacentrum van het EP opgeven (LUX)	In uitvoering
Specifieke actie voor het verminderen van het aantal kisten op fractieniveau	In uitvoering
Academische samenwerking voor energieneutrale gebouwen verkennen	In uitvoering
Interne duurzaamheidsstrategie ontwikkelen	In uitvoering
Specifieke actie voor het verminderen van het aantal kisten op fractieniveau	In uitvoering
Effecten van het Parlementarium / de nieuwe Europa Experience evalueren	In uitvoering

2. Duurzame mobiliteit

Actie	Status
Regels voor dienstreizen personeel milieuvriendelijker maken	Nieuw
Dienstreizen per trein i.v.m. vergaderperioden in Straatsburg faciliteren d.m.v. verbetering van het treinaanbod	Nieuw
Mogelijkheden onderzoeken voor groter aandeel bezoekersgroepen dat milieuvriendelijke vervoerswijzen gebruikt	Nieuw
Gebruik van koolstofarme vervoerswijzen door de leden aanmoedigen	Nieuw
CO ₂ -rekentool ontwikkelen	Nieuw
Samenwerking met lokale instanties voor duurzaam vervoer versterken	Nieuw
Intensiveren van de algemene fietsstrategie in Brussel, Luxemburg, Straatsburg	Nieuw
Leden beter informeren over het effect van reizen op de koolstofvoetafdruk van de instelling	Nieuw
Ramingen verschaffen van de CO ₂ -uitstoot van reizen door officiële delegaties	Nieuw
Virtuele bezoeken met een nieuw virtueel rollenspel op afstand breed invoeren	Nieuw
Verschuiving naar koolstofarme reisalternatieven binnen DG LINC bevorderen	Nieuw
Gebruik van openbaar vervoer bevorderen: invoering van flexibele werktijden voor beveiligers	Nieuw
Volledig emissievrij wagenpark	In uitvoering
Beoordeling van het emissievrij maken van het wagenpark van bestelwagens en bussen	In uitvoering
Specifieke actie i.v.m. duurzame mobiliteit op fractieniveau	In uitvoering
Input voor het mobiliteitsplan 2020-2022 coördineren	In uitvoering

3. Afvalbeheer

Actie	Status
Werkzaamheden op het gebied van interne procedures voor duurzaam beheer van bouwafval intensiveren en richtsnoeren ontwikkelen	Nieuw
Koptelefoons voor eenmalig gebruik geleidelijk afschaffen	Nieuw
Een nieuw systeem voor duurzame bezoekersaccreditatie opzetten	Nieuw
Een nieuwe handleiding voor afvalscheiding publiceren voor de vuilnisbakken met vijf compartimenten	Nieuw
Weggeefmarkt ("donnerie") namens de fracties coördineren	Nieuw
Etensverpakkingen voor eenmalig gebruik vervangen door herbruikbare verpakkingen/bekers (glazen potten)	In uitvoering
Melding maken van resterende individuele vuilnisbakken voor DG's en fracties	In uitvoering
Melding maken van het totale aantal hergebruikstations	In uitvoering

4. Papierverbruik reduceren

Actie	Status
Reduceren van weggegooid kranten en tijdschriften	Nieuw
Reduceren van het aantal gedrukte publicaties	Nieuw
Reduceren van papiergebruik voor activiteiten i.v.m. overgang naar nieuwe legislatuur	Nieuw

De digitale transformatie ondersteunen: documenten in eerste versie digitaal publiceren	Nieuw
Het nieuwe ecolettertype Europea invoeren en het gebruik ervan bevorderen	New
Formulieren en beveiligingsinstructies digitaliseren	New
Afgedrukte stemlijsten afschaffen	New
Desktops vervangen door hybrides	In uitvoering
Individuele printers vervangen door een beperkt aantal netwerkprinters	In uitvoering
Jaarlijks verslag uitbrengen over voortgang op het gebied van papierloos werken en digitalisering	In uitvoering
Verslag uitbrengen over de reductie van het aantal gedrukte pagina's in publicaties	In uitvoering

5. Waterverbruik

Actie	Status
Meerdere wc's renoveren (STR)	In uitvoering
Optimaliseren van het doorspoelen van water ter bestrijding van legionella	In uitvoering
Toiletten, kranen en douches met EU-milieukeur of gelijkwaardig keurmerk installeren	In uitvoering
Hergebruik van regenwater optimaliseren	In uitvoering

6. Groene overheidsopdrachten

Actie	Status
Speciale EMAS-pagina op het intranet van de Verts/ALE-Fractie	Nieuw
Verplichte criteria inzake groene overheidsopdrachten bevorderen in aanbestedingsspecificaties	In uitvoering

B. Overzicht van in 2023 uitgevoerde EMAS-acties

1. CO₂-emissies en energie

Actie	Status
Beter onderscheid maken tussen vluchten in business class van de leden	Verwezenlijkt
Locatie van serverruimten optimaliseren middels een inventaris	Verwezenlijkt
Gebouwenbeheersysteem van ADENAUER II (LUX) optimaliseren	Verwezenlijkt
Op maat gesneden informatie verstrekken aan het personeel over het gebruik van thermostaten	Verwezenlijkt
100 m ² zonnepanelen plaatsen op het Montoyer 70-gebouw (BRU)	Verwezenlijkt
200 m ² zonnepanelen plaatsen op het SPINELLI-gebouw (BRU)	Verwezenlijkt
Zonnepanelen installeren op het BRANDT-gebouw (BRU)	Verwezenlijkt
De mogelijkheid van het aankopen van koolstofvrije elektriciteit onderzoeken	Verwezenlijkt
Toetsen op afstand voor tolken aanbieden i.v.m. toevoegen van talen	Verwezenlijkt
Installatie van warmwaterwarmtepompen voor gebruik in het WEISS-gebouw (STR)	Verwezenlijkt
Energie meters installeren in het ADENAUER II-gebouw (LUX)	Verwezenlijkt
Zonnepanelen toevoegen op het ANTALL-gebouw (BRU)	Verwezenlijkt
De EU-gedragscode inzake energie-efficiëntie ondertekenen	Verwezenlijkt
Huurovereenkomst van het SCHUMAN-gebouw (LUX) beëindigen	Verwezenlijkt
Periodieke evaluatie van energiebesparende activiteiten	Verwezenlijkt
Innovatieve en energie-efficiënte luchtfilteringstechnologie gebruiken	Verwezenlijkt
De mogelijkheden voor energiebesparing in cateringfaciliteiten evalueren	Verwezenlijkt
Online toetsen van tolken	Verwezenlijkt

2. Duurzame mobiliteit

Actie	Status
Virtuele bezoeken aan het Parlement gangbaarder maken	Verwezenlijkt
Regels voor dienstreizen herzien om duurzaam vervoer aantrekkelijker te maken	Verwezenlijkt
Leden aanmoedigen gebruik te maken van duurzame vervoersmogelijkheden (uitvoeringsbepalingen van het Statuut van de leden)	Verwezenlijkt
Verplichte behoeftenbeoordeling bij dienstreizen van personeel	Verwezenlijkt
Ecologisch duurzamere reisalternatieven stimuleren	Verwezenlijkt
Fietsenstalling uitbreiden met 250 extra plaatsen	Verwezenlijkt

3. Afvalbeheer

Actie	Status
Nieuwe eisen invoeren voor cateringcontracten	Verwezenlijkt
Verminderen van het aantal papieren bekertjes voor eenmalig gebruik dat bij het restafval belandt	Verwezenlijkt
Losse zakjes (bv. ketchup) door alternatieven vervangen	Verwezenlijkt
Proefproject met bioafvalcontainer in SPINELLI (BRU)	Verwezenlijkt
Volledige uitfasering van kunststoffen en bekertjes voor eenmalig gebruik	Verwezenlijkt
Onverkochte voedsel en gebruikt meubilair vaker doneren	Verwezenlijkt
IT-apparatuur vaker doneren	Verwezenlijkt

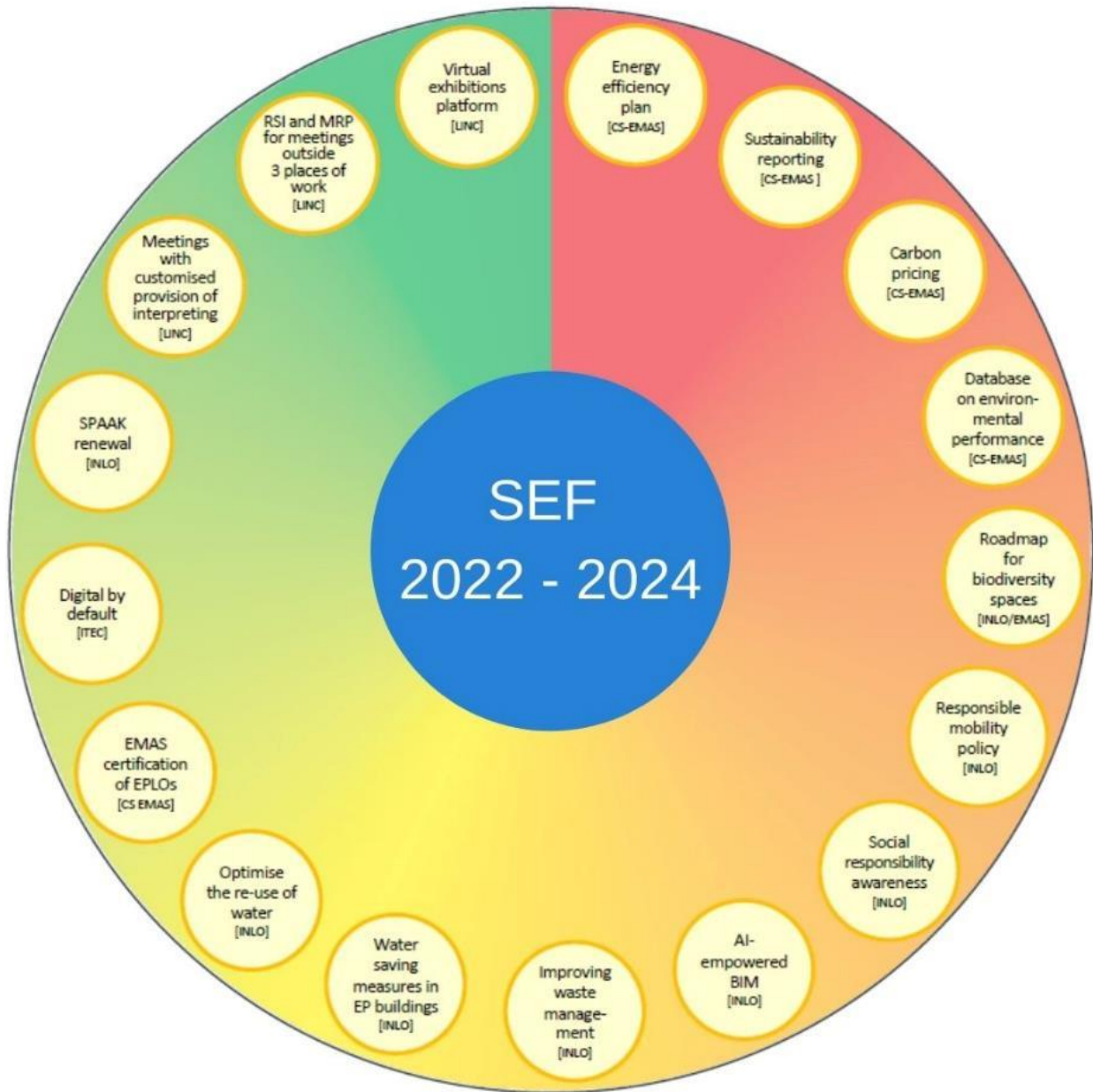
4. Papierverbruik reduceren

Actie	Status
Herziening van de regels voor archivering voor de Juridische Dienst	Verwezenlijkt
Aanbestedingen en facturen digitaliseren	Verwezenlijkt
Beschikbaarheid van printen op afstand (“follow me”) middels badgelezers waarborgen	Verwezenlijkt
Papierloze benadering ten aanzien van de plenaire vergadering invoeren	Verwezenlijkt
Digitale verstrekking van vergaderdocumenten aan tolken	Verwezenlijkt
eGrants (consolidering van groene aanbestedingen): indiening en beoordeling	Verwezenlijkt

7. Administratie

Actie	Status
Deelname van het Huis van de Europese geschiedenis aan een netwerk van groene musea	Verwezenlijkt
Vernieuwingsproject SPAAK als katalysator voor duurzaam bouwen	Verwezenlijkt
Het publiceren van duurzaamheidsrapportages	Verwezenlijkt
Lokale actieplannen voor liaisonbureaus van het EP in Wenen en Valletta uitvoeren	Verwezenlijkt
Nieuwe rapportagegegevens voor CO ₂ -emissies in verband met tolken	Verwezenlijkt
Voorlichtingscampagnes over CO ₂ -emissies gericht op EP-personeel	Verwezenlijkt
Richtsnoeren opstellen voor maatschappelijk verantwoord aanbesteden	Verwezenlijkt
Bewustmakingscampagne – duurzaamheid op het vlak van catering	Verwezenlijkt
Gebruik van een vrijwillige checklist voor duurzame evenementen in het Parlement aanmoedigen	Verwezenlijkt

C. Projecten inzake verbetering van de milieuprestaties van het Europees Parlement in het kader van het strategisch uitvoeringskader (SEF) 2022-2024 van het Parlement

BIJLAGE V: Kernprestatie-indicatoren per locatie

FIGUUR 37: KERNPRESTATIE-INDICATOR PER LOCATIE

Milieuaspect	Indicator	2023 BRU	2023 LUX	2023 STR
Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk (ton CO₂e)	70 066	15 886	15 995
	Aantal voltijdsequivalenten (vte)	11 474	3 030	1 340
	Indicator “Koolstofvoetafdruk per vte” (ton CO₂e/vte)	6,1	5,2	11,9
Aangekochte elektriciteit	Totale hoeveelheid aangekochte elektriciteit (kWh)	55 671 979	12 205 854	25 506 434
	Indicator “Elektriciteitsverbruik” (kWh/vte)	4 852	4 028	19 035
Gas, stookolie en stadsverwarming	“Gas, stookolie en stadsverwarming” (kWh)	29 108 237	10 021 000	242 904
	Indicator “Gas, stookolie en stadsverwarming” (kWh/vte)	2 537	3 307	181
Afval – algemeen	Recyclingpercentage	73,7 %	97,3 %	50,8 %
	Hoeveelheid niet-gerecycled afval (kg)	318 978	81 294	369 229
	Hoeveelheid afval (kg)	1 212 575	3 001 101	749 910
	Hoeveelheid niet-gerecycled afval per vte (kg/vte)	27,8	26,8	275,5
	Hoeveelheid afval per vte (kg/vte)	105,7	990,5	559,6
Water	Totaal waterverbruik (m³)	104 940	13 641	38 953
	Indicator “Waterverbruik” (m³/vte)	9,1	4,5	29,1
Papier	Totaal papierverbruik (kg)	133 806	29 508	17 373
	Indicator “Papierverbruik” (kg/vte)	11,7	9,7	12,9
Op locatie opgewekte hernieuwbare energie	Totale hoeveelheid aangekochte energie (kWh)	84 780 216	22 226 854	25 749 338
	Energieverbruik door warmtepompen (kWh)	368 809	88 280	4 366 700
	Energieverbruik door warmte-krachtkoppeling (kWh)	128 657	6 608 700	0
	Op locatie opgewekte hernieuwbare energie (kWh) – incl. warmte-krachtkoppeling	1 719 152	6 531 020	30 306 000
	Op locatie opgewekte hernieuwbare energie (kWh) – excl. warmte-krachtkoppeling	1 631 906	1 197 020	30 306 000
	Aandeel op locatie opgewekte hernieuwbare energie (incl. warmte-krachtkoppeling)	2,00 %	29,60 %	58,63 %
	Aandeel op locatie opgewekte hernieuwbare energie (excl. warmte-krachtkoppeling)	1,9 %	5,1 %	58,6 %